

HET TWEEDE BOEK VAN SAMUEL.

Het Tweede Boek van Samuel bevat de geschiedenis van het Koninkrijk van David. Het laat zich verdelen in vier delen.

1. Het eerste deel (Hoofdstuk 1-4) bevat de geschiedenis van David's regering over Juda te Hebron.
2. Het tweede deel (Hoofdstuk 5-9) deelt ons zijn verheffing mee tot koning over het gehele volk en de uitbreiding van zijn rijk.
3. Het derde deel (Hoofdstuk 10-20) beschrijft, wat met hem voorviel ten gevolge van zijn zonde van echtbreuk.
4. Het vierde deel (Hoofdstuk 21-34), bericht ons zijn laatste regeringsdaden en zijn dood.

Het geheel doet ons zien, hoe in David's regering het koninkrijk van Israël eigenlijk zijn beslag krijgt, hoe hij de man is door God bestemd, om in waarheid een theocratisch koning over Israël te zijn.

HOOFDSTUK 1.

DAVIDS TREURZANG OP DE DOOD VAN SAUL EN JONATHAN.

I. Vs.1-16. Op de derde dag na zijn terugkomst te Ziklag, ontvangt David daar bericht van de nederlaag van het Israëlitische leger, en van de dood van Saul en diens zonen, door een Amalekiet, die hem tevens de kroon van de koning en diens armsiersel overhandigt. In de hoop van daarvoor rijkelijk beloond te worden, stelt de berichtgever de toedracht voor, als had hij zelf de koning op diens verzoek gedood; maar ten opzichte van de verwachte beloning heeft hij zich in David vergist. David laat hem, tot straf voor hetgeen hij voorwendt te hebben gedaan, neerhouwen, en houdt daarna met zijn manschappen een vastendag tot aan de avond, vanwege Sauls en Jonathans dood en Israël's nederlaag.

1. Voorts gebeurde het na Sauls, in 1 Samuel .31: 4vv., vermelde dood, toen David van de slag van de Amalekieten (1 Samuel .30) was teruggekomen, en David twee dagen te Ziklag gebleven was.

4. Voorts zei David tot hem: Wat is de zaak? Vertel het mij toch. Hoe kunt gij zeggen ontkomen te zijn? Dan moet er een grote nederlaag in het leger hebben plaatsgehad? En hij zei, dat het krijgsvolk in zijn geheel uit de strijd gevlucht was, en dat er ook velen van het volk gevallen en gestorven waren, dat ook Saul en zijn zoon Jonathan dood waren.

In het Hebreeuws Wegam. Dit betekent eigenlijk: niet alleen ook..

6. Toen zei¹⁾ de jongen, die hem de boodschap bracht, en zeker wel in Sauls nabijheid geweest was, toen deze zich door zijn wapendrager wilde laten doden (1 Samuel .31: 3vv.), maar met opzet het gebeurde zo voorstelde, zoals hij kort na de dood van Saul en diens wapendrager, toen hij het lijk van eerstgenoemde plunderde, uitgedacht had, om van David een goede beloning te ontvangen: Ik kwam bij geval, terwijl ik van de anderen, die met mij uit de strijd in de vlakte van Jizreël ontkomen waren, verwijderd was, op het gebergte van Gilboa; en ziet, Saul, die ik daar bemerkte, leunde als iemand wiens krachten uitgeput zijn, op zijn spies; en ziet, de vijandelijke krijgswagens en ritmeesters of ruiters hielden dicht op hem aan.

1) Het verhaal van deze boodschapper is geheel bezijden de waarheid, behalve het bericht, omtrent de dood van Saul en zijn zonen. Kennelijk wil hij het doen voorkomen, dat hij Saul gedood heeft om zo loon bij David te vinden. Hij heeft echter alleen Saul en Jonathan verslagen gevonden, en nu kroon en armsieraden meegenomen om die tot David te brengen. Dat David hem straks ter dood laat brengen, is niet ten gevolge van een ogenblikkelijke opwelling van toorn, nood uit berekening, om de gunst van het volk te winnen, maar omdat deze jongeling het verdiend had. Indien het toch waar was, dat hij Saul vond leunende op zijn spies, dan was deze nog wel in de gelegenheid geweest om te ontvluchten, en stond daarom de doodslag gelijk met een moord. En waar David hem gespaard had, tot tweemaal toe, daar stond het de Amalekiet niet vrij om de Gezalfde van de Heere te doden, zoals hij het voorgaf..

9. Toen zei hij tot mij: Sta toch bij mij, en dood mij, want deze maliënkolder heeft mij opgehouden (naar Rabbijnse uitlegging van het alleen hier voortkomende woord: de kramp heeft mij aan getast, zodat ik niet verder kan), want mijn leven is nog geheel in mij, ik zal dus levend in de handen van de Filistijnen vallen, indien niet iemand mij spoedig ombrengt, en daardoor belet, dat zij de spot met mij drijven.

10. Zo stond ik bij hem, en doodde hem zonder bedenken; want ik wist, dat hij na zijn val niet leven zou; 1) nadat hij zo'n volkomen nederlaag geleden had, moest hij óf in handen van de vijanden geraken en door deze omkomen, óf ik moest hem naar zijn wil doen; er bleef geen andere uitweg over; en ik nam, nadat ik hem de doodsteek had toegebracht, de kroon, die op zijn hoofd was, het gouden koninklijk kenteken, dat hij aan de helm droeg en het armversiersel, dat aan zijn arm was, het armsieraad, de armband, en heb ze beide hier tot u, mijn heer, gebracht,

2) aan wie thans het koninkrijk te beurt valt.

1) Dit duidt niet op de toestand, die ook in het laatste hoofdstuk van het vorige Boek beschreven wordt, waar gezegd wordt, dat Saul in zijn spies viel, maar betekent, dat de Amalekiet van gedachte was, dat Saul die slag niet zou overleven, dat hij bestemd was te sterven..

2) De wijze waarop wij ons jegens de naaste moeten gedragen, wordt niet bepaald door zijn wil maar door de wil van Gods gebod. De stelling: volenti non fit injuria men begaat geen onrecht tegen hem, die men behandelt, zoals hij zelf wil is op zedelijk standpunt ten enenmale verwerpelijk. Als de naaste uit dwaasheid, onkunde of wanhoop iets zondigs van ons begeert, geeft die begeerte ons geen recht tot de daad; daarom straft David met recht deze Amalekiet, die voorwendt Sauls begeerte tot zelfmoord volbracht te hebben. De vraag of een geneesheer het recht heeft om aan het smartelijk lijden van de ongeneeslijk zieke een einde te maken, door met zijn toestemming hem spoediger te doen sterven, moet ongetwijfeld ontkennend beantwoord worden, omdat ook dit kortaf moord, of bevordering van opzettelijk bedoelde zelfmoord (vgl. 1 Samuel .31: 5) zou zijn, en men zich hierdoor tegen Gods wil, die voor de mens immers een langer leven tot zijn eigen heil bestemd heeft, moedwillig verzet..

11. a) Toen vatte David, omdat hij op het zien van de koninklijke kroon en het armsiersel niet meer aan de juistheid van het bericht van de jongeling kon twijfelen, zijn kleren en scheurde ze; evenzo deden ook al de mannen, die met hem waren (De 14: 2).

a) 2 Samuel .3: 31; 13: 31

12. En zij weeklaagden, en weenden, en vastten tot op de avond over Saul en over Jonathan, zijn zoon, en over het volk van de HEERE, als hun geloofsgenoten, en over het huis van Israël 1) als hun volksgenoten, omdat zij door het zwaard gevallen waren.

1) Ten teken van zijn smart verscheurde hij zijn kleren en al zijn mannen deden evenzo, en treurden met weenden, en vastten tot aan de avond "over Saul en over Jonathan, zijn zoon, en over het volk van de Heere, en over het Huis van Israël, omdat zij door het zwaard (d.i. in de

strijd) gevallen waren". "Volk van de Heere" en Huis, d.i. volk van Israël, zijn onderscheiden naar de dubbele betrekking van Israël, die dubbele grond tot treuren gaf. De gevallen waren, 1e. leden van het volk van de Heere; 2e. volksgenoten..

David had billijke reden, om te weklagen, niet alleen over Jonathan, zijn waarde vriend, die een deugdzaam vorst, een groot krijgsman en een steun van de Staat, zowel in vrede als in oorlog, was geweest, maar ook, omdat Gods vijanden zijn volk een zo grote nederlaag toegebracht en zo velen van hen gedood hadden. Ja, hij mocht in verscheidene opzichten over Saul zelf weklagen, want ofschoon hij was geweest zijn onverzoenlijke vijand, die hem gestadig vervolgde en naar zijn leven stond, nochtans was hij de Gezalfde van de Heere, die hij om die reden tweemaal bij het leven had behouden, en een dapper veldheer, die Gods oorlogen tegen de vijanden van Israël gelukkig had volvoerd.

Behalve door de Jabesieten (1 Samuel .31: 11) werd alleen zware rouw bedreven over Saul, door hem, die hij jaren lang tot de dood toe gehaat en vervolgd had; zo weende ook David's Nakomeling (Luk.19: 41) over de val van Jeruzalem, die op het punt stond Hem om te brengen..

13. Voorts zei David, nadat hij met zijn mannen door het scheuren van de kleren en door luid gewezen hun droefheid over de dood van Saul, van Jonathan en van hun geloofs- en volksgenoten had geopenbaard, tot de jongen, die hem de boodschap aangaande Sauls dood, op die wijze als boven verhaald is, gebracht had: Van waar zijt gij, En hij zei: Ik ben de zoon van een vreemde man, van een Amalekiet, die in Israël zich als vreemdeling heeft gevestigd.

De Joden menen, dat hij de zoon was van de Edomiet Doëg (1 Samuel .21: 7; 22: 9vv.), die de koninklijke rijkskleinoden in zijn bewaring gehad, en zijn zoon ermee naar David gezonden had, in de hoop dat deze daardoor gunstig gestemd zou worden, en hem van de gevreesde straf voor zijn verraad zou vrijspreken. Het is waar, de Amalekieten stamden wel van Edom af (Genesis36: 12), zodat Doëg in de ruime zin van het woord Edomiet kon heten; maar streng genomen was hij geen Amalekiet. Zulke vermoedens van de Joodse uitleggers over personen, die de Schrift zelf niet nader aanduidt, missen in de regel elke grond en zijn uit de lucht gegrepen (1 Samuel 4: 13), waarom wij, al schijnt het ook nog zo waarschijnlijk, dat zij in de opvatting van deze plaats gelijk hebben, er toch geen gewicht aan kunnen hechten..

16. En David zei, terwijl hij het bevel gaf, nog eer het volvoerd werd, tot hem, die zeker om genade en sparen van zijn leven bad, en die waarschijnlijk thans, nu de valse berichten in vs.6vv. een met zijn verwachting strijdend, gevolg hadden die berichten wilde herroepen: Uw bloed zij op uw hoofd; want uw mond heeft tegen u getuigd, zeggende: ik heb de gezalfde van de HEERE gedood. Uit uw mond wordt gij geoordeeld (Luk.19: 22), gij moogt het nu gedaan hebben of niet. Hebt gij het niet gedaan, zo zijt gij schuldig vanwege uw leugenachtig getuigenis, en ontvangt gij het loon van een snode huichelaar.

Ook deze daad van David was een lijkeest ter ere van de koning van Israël en het bloedige offer verheerlijkte de Heere, die door de Heilige Geest gesproken heeft: "Tast Mijn gezalfde niet aan."

David zag wel, dat deze mens geen vurige moordenaar was; maar hij wilde toch daardoor een voorbeeld geven, dat men geen gehoor moet schenken aan vleiers, die zich bij hooggeplaatste personen op dergelijke zonden beroemen.

Het doden van de koning als Gezalfde van de Heere, was zo'n misdaad, dat zij met de dood moest worden gestraft. Wat David meermalen had kunnen doen, maar uit heilige vrees voor de geheiligde persoon van de koning niet had gedaan, dat had een vreemde, een man, uit het Israël zo vijandige geslacht van de Amalekieten, uit winzucht gedaan, of tenminste voorgegeven gedaan te hebben. Zo'n misdaad moest gestraft worden en weliswaar door David, die door God tot opvolger van Saul was gekozen en gezalfd, en die de Amalekiet zelf als zodanig erkende, omdat hij hem anders niet deze boodschap met de koninklijke diadeem zou hebben overgebracht..

David toonde hiermee tevens zijn oprechte rouw over de dood van Saul en Jonathan..

II. Vs.17-27. In de eerste tijd, nadat hij bericht ontvangen had van Sauls en Jonathans dood, dicht David op beiden een klaaglied, dat hij later tot algemeen gebruik van zijn volk overgaf en dat ons hier uit Israël's Zangboek wordt meegedeeld. Het eerste deel ervan (vs.19-24) bevat alles wat tot lof van de gevallen helden gezegd kon worden, de diepste smart over hun dood, de roem van hun dapperheid, van hun onverbreekbare liefde tot elkaar en in het bijzonder ook de regeringsdeugden van Saul, die zijn volk tot overwinning en welvaart had gebracht; het tweede (vs.25,26) drukt David's vriendschapsbetrekking tot Jonathan uit, welke vriendschap hem dierbaarder was geweest dan zelfs de innigste onder alle menselijke betrekkingen, die tussen echtgenoten; en eindelijk bevat het derde (vs.27) een korte nagalm van de klacht, waarmee het lied eindigt.

17. David nu, krachtens de hoogdichterlijke gaven, die hem eigen waren (1 Samuel 17: 13), klaagde deze zang over Saul en over Jonathan, zijn zoon. Hij drukte zijn diepe smart over hun dood, behalve in de oprechte rouwbetoning na het bericht van de Amalekiet, (vs.11vv.) ook uit in een bijzonder klaaglied of elegisch, weemoedig gezang.

O hoe beschamend is het voor ons, reeds in de dagen van het Oude Testament een liefde tot de vijand te ontmoeten, zoals zich hier in David openbaart, en zo zuiver, waar en ongekunsteld als zij onder ons, die de openbaring van Gods zondaarsliefde in Christus kennen, helaas! tot de zeldzaamheden behoort..

18. Als hij gezegd had, of beval, toen hij koning over het huis van Juda geworden was (2: 1vv.), dat men de kinderen van Juda de boog zou leren, d.i. het lied, dat naar een daarin (vs.22) voorkomende uitdrukking de naam van de boog ontving, 1)zorgvuldig zou inprenten, opdat het op een plechtige gedenkdag, die hij ter nagedachtenis van de gestorvenen wilde instellen, door het volk gezongen zou kunnen worden, en ook opdat het in de mond van het volk, voornamelijk van de krijgslieden in het leger overging, en zo een eigenlijk volkslied werd. Ziet, het is, omdat het ook werkelijk algemeen door het volk is gebruikt, geschreven in het boek van de Oprechte, of van de vromen, het volkszangboek van de Israëlieten (Jos 10: 13) en luidt daar aldus:

1) Evenzo wordt de plaats Exod.3 en 4 in Mark.12: 26 "de doornenbos" genoemd. Bij Oosterse dichters komt het veelvuldig voor, dat zij met een enkele uitdrukking uit een geschrift het gehele geschrift aanduiden. Zo heet b.v. de tweede Sura van de Koran "de koe", omdat daarin van de rode koe gesproken wordt..

2) Ofschoon dit lied een van de schoonste is van het Oude Testament, in alle tijden en van alle zijden is bewonderd, en de verhevenste wendingen en de heiligste stemming bevat, toch is het geen eigenlijk heilig lied, geen Psalm, tot godsdienstig gebruik bestemd, maar onderscheidt zich van de Psalmen op dezelfde wijze als b.v. stichtelijke vaderlandse liederen zich van onze kerkliederen onderscheiden; tot volks- of vaderlands lied was het echter bijzonder geschikt. Daarom werd het ook niet, zoals David's in 22 meegedeeld danklied in de Psalmbundel geplaatst (vgl. Psalm 18) maar wel in het "boek van de Oprechte". Het schijnt, alsof dat boek voltooid is met dit klaaglied, waarin de door vele beproevingen zo vroeg gerijpte David als het ware afscheid neemt van zijn afgezonderd leven, om nu de hem door God toegezegde troon te bestijgen en het koninkrijk van de belofte in Israël tot werkelijkheid te maken. De Lyrische volkspoëzie werd voortaan door de geestelijke poëzie, die door David zo'n hoge vlucht nam en tot de hoogste bloei raakte, telkens meer op de achtergrond geschoven, zodat zij geen nationale betekenis meer had, en enkel tot persoonlijk gebruik en vermaak diende (Psalm 65: 14). Ook Salomo's poging, om aan de wereldse kunstpoëzie in Israël het burgerrecht te verschaffen (1 Koningen .4: 32) bleef vruchteloos..

20. a) Verkondigt het niet te Gath, wat ons, het volk, in het verlies van onze edelsten op het diepst getroffen heeft, boodschapt het niet op de straten van Askelon, maar verbergt de rouwmare voor onze vijanden, die zich verheugen in onze smart; opdat de dochters van de Filistijnen, zich niet verblijden; opdat de dochters van de onbesnedenen niet opspringen van vreugde, wanneer zij op het feest van de viering van de zegepraal van haar volk een rondedans houden (1 Samuel .18: 6).

a) Micha 1: 10

David bedoelt hier niet, dat het bericht van de nederlaag mogelijk voor de Filistijnen verborgen kon blijven. Dit zou al te dwaas zijn! De tijding was zelfs reeds in het gehele land verspreid (1 Samuel .31: 9vv.). Maar "zonder nog te letten op het dichterlijk smartgevoel, dat zijn woorden niet weegt en eigenlijk slechts zegt: o, kon het de vijanden verborgen blijven, herinneren wij, dat David ten tijde van de vervaardiging van dit lied, zich nog midden in het land van de Filistijnen bevond, en allereerst zijn manschappen toesprak, en er bij hen op aandrong om, althans niet zelf boodschappers van het droevige nieuws aan de vijanden te zijn..

Deze uitdrukking: verkondigt het niet te Gath, boodschapt het niet te Askelon, is sedert die tijd onder de gelovigen tot een spreekwoord geworden. Men verneemt haar dikwijls als iemand door de een of andere misstap ergernis geeft. Werd die uitroep maar trouwer nagekomen, dan meestal het geval is! Lag de kinderen van het koninkrijk overal de eer van het geestelijk Zion zo na aan het hart, als aan David die van het aardse! Maar hoe dikwijls gebeurt het, dat zij zich zelfs beijveren, om de naaktheid van hun broeders te ontdekken voor

de wereld, en dat zij door deze vernieuwing van Chams misdaad tot verraders worden van de gemeente, die Christus met Zijn bloed gekocht heeft..

21. Gij bergen van Gilboa; noch dauw, noch regen moet meer zijn op u, noch, zoals tot dusver, aan uw hellingen vruchtbare velden van de hefoffers, 1) velden, die hefoffers opleveren! Veeleer moet gij blijvende gedenktekenen zijn van de ontzettende gebeurtenis, die op u is voorgevallen; gij moet treurende met Israël voor lange tijd braak liggen; want daar is het schild van de held smadelijk weggeworpen; 2) het schild van Saul is hem daar ontgleden, alsof hij niet gezalfd ware geweest met olie.³⁾

1) In het Hebreeuws Sedee theroemoth, is appositie van het vorige. David spreekt hier als het ware de vloek uit over Gilboa's gebergte. Dauw noch regen valle meer op de hellingen van dit gebergte neer en dientengevolge blijven zij onvruchtbaar, opdat geen hefoffer, d.i. offer van de eerstelingen meer op dit gebergte zou kunnen worden ingezameld, omdat er geen koren meer kon groeien..

2) In het Hebreeuws Nig'al. De LXX weggeworpen. Anderen vertalen: met bloed bezoedeld, maar ten onrechte.

3) De laatste woorden van het vers luiden in het oorspronkelijke niet gezalfd met olie; "alsof hij ware geweest" is er tot verduidelijking bijgevoegd. De grote houten met leer overtrokken schilden werden met olie begoten, om ze buigzamer en meer ondoordringbaar te maken. De dichter heeft hier echter minder het schild zelf in het oog, als wel de drager ervan, de gezalfde van de Heere; het is hem even smartelijk als onverklaarbaar, dat hij, de koning van Israël, over wie toch Gods genadehand in het bijzonder waakte, heeft moeten omkomen als een gewoon krijgsman, en juist daarom wil hij, dat de Heere aan deze bergen, waarop iets zo ongehoords kon gebeuren, voortaan Zijn zegen onthoude..

In het Hebreeuws Bli maschiach. Letterlijk, niet gezalfd met olie. De Vulgata en in navolging daarvan Luther en onze Statenvertalers voegen, alsof hij! (...) geweest ware, erbij en vertalen dan: alsof hij niet gezalfd met olie ware geweest, terwijl bovendien Luther en onze Statenvertalers het laten slaan op Saul. Laat men het echter op het schild slaan, en o.i. eist dit de grondtekst, dan wil dit zeggen, dat het bloed van Saul er nog aankleefde, zodat het daar nog ongereinigd lag..

22. Zo'n smaad overkwam op de Gilboa hun, die steeds zo dapper en zegevierend streden! Van het bloed van de verslagenen, van het vette van de helden werd Jonathans boog, zo menigmaal de hand van deze strijdbare held in de strijd tegen de vijanden van Gods volk die voerde, niet achterwaarts gedreven, en Sauls zwaard keerde niet leeg terug. Steeds hadden boog en zwaard, voordat ze weer in de koker of de schede gestoken werden, grote nederlagen aangebracht; zij waren getekend met het bloed van de verslagen vijanden en met het vet van de ingewanden van de helden, wie zij diep in het lijf waren gestoken.

Zoals de poëzie of dichtkunst het gemoed boven de gewone prozaïsche voorstelling van de gedachten en gewaarwordingen voert, zo moet haar taal noodzakelijk ook levendiger,

krachtiger en rijker zijn dan de taal van het dagelijks leven; ja haar taal wordt dikwijls stout, en verheft zich ver boven de grenzen van de werkelijkheid; zij bedient zich van beelden en vergelijkingen, en versiert zich met redefiguren, die veel meer aan de ideale dan aan de werkelijke wereld toebehoren. Dit mag men bij het lezen van een geschrift, als het voor ons liggende, wel in acht nemen; want Gods Woord heft de ontwikkeling van de in de menselijke natuur gelegde krachten en behoeften niet op, maar houdt die slechts in de behoorlijke grenzen, en richt ze op haar hoogste en verhevenste doel..

David's woorden zijn niet als vloek te beschouwen, maar als stoute beeldrijke uitdrukking van zijn diepe rouw. In ieder geval blijkt uit zijn hartstochtelijke spreekmanier, dat althans toen ook in hem de hoop van een eeuwig zalig leven nog niet sterk genoeg was, om de schrik en de huivering van de dood en het graf zegerijk te overwinnen. Zijne Liefde laat geen uitzicht op een Hemels Paradijs doorschemeren. Hij spreekt zelfs niet van een zich vertroosten met een weerzien met de overledenen. Ook voor zijn oog hing nog een dichte sluier, die de hemel bedekte; maar later zullen wij die sluier van hem meer en meer opgelicht zien. Maar hoe veel gelukkiger zijn wij boven die Ouden zelfs in hun helderste ogenblikken. Bij het bloedige lijk van de koning zien wij, wel niet zonder beven, maar toch met enige hoop, dat in zijn jongste ogenblikken zijn hart nog voor God berouwvol verbroken zij en hem de tollenaarsgenade ten deel zij gevallen (?). Terwijl wij Jonathan ons met de erekroon gesierd denken, planten wij op beider graf in de geest het kruis van Golgotha, en verblijden ons over de waarheid, dat voor allen, die zich op deze wereld oprecht voor God verootmoedigd hebben, het bloed gevloeid heeft, dat betere dingen spreekt dan Abels bloed en alle zonden wegneemt..

Ware het door de kruisvaarders bedacht, dat in vs.21 de dichter spreekt, zij zouden, bij hun komst op de berg Gilboa, niet zo verwonderd zijn geweest, dat er toch werkelijk dauw en regen viel op de plaatsen waarvan de koninklijke profeet gezegd had: "Noch dauw, noch regen moet zijn op u!".

23. Saul en Jonathan, die beminden, volgens anderen, die beminnelijken en die liefelijken in hun leven, zijn ook in hun dood niet gescheiden; zij waren lichter dan arenden, die met snelle vlucht en grote behendigheid in de hoogste lucht zich kunnen verheffen, zij waren sterker dan leeuwen, die voor geen vijand terugschrikken (17: 10).

Hier openbaart zich al de tederheid en zuiverheid van David's aandoening, zodat hij zich niet alleen onthoudt van iedere bitterheid omtrent Saul, en van de geringste zinspeling op hetgeen hij van hem had moeten lijden, maar zich zelfs verheugt over beider wederkerige liefde; werkelijk bewijzen vele plaatsen uit hun geschiedenis (1 Samuel .19: 6; 20: 2), dat vader- en kinderliefde hen innig verbond, al scheen dan ook de sombere toorn van de koning de goede verstandhouding voor korte ogenblikken te willen verstoren (1 Samuel .20: 30vv.)..

Maar bij het schetsen van hun wederzijdse liefde heeft David hoofdzakelijk die van Jonathan voor Saul voor ogen; van Jonathan, die zijn vader niet verliet, ofschoon diens grimmige haat tegen de vriend, die hij als zijn ziel liefhad, de gehechtheid aan deze wel had kunnen verminderen..

Wat David hier zegt, past in de eerste plaats op Jonathan en in de tweede plaats op Saul in de eerste jaren van zijn regering, wanneer hij zich de liefde van het volk had gewonnen. David ziet hier echter in zijn lied alleen op de lichtzijde van Saul, en brengt hier in toepassing, wat nog gedurig in beoefening wordt gebracht: "over de doden niets dan goeds"..

24. Gij dochters van Israël, weent over Saul, die zo dikwijls hij zegevierend uit de slag terugkeerde, van de aan de vijand ontroofde buit u kleepte met scharlaken, met weelde, of, met lieflijkheden, d.i. op liefelijke wijze, die u sieraad van goud, dat hij u liet behouden, deed dragen over uw kleding.

Hier wordt, zoals reeds het naast elkaar plaatsen van Saul en Jonathan bewijst, op de donkere schaduw, die door Sauls regering gaat, in het geheel niet gelet; hij wordt hier geprezen als dapper krijgsheld, die in vergelijking met de hem voorafgaande tijd Israël's welvaart heeft bevorderd. En aldus zingt niet een gunsteling of vleier aan Sauls hof, maar men zie dit niet voorbij! zo zingt David, de zwerver, de door Saul tot de dood gehate en vervolgte man, zo zingt niet iemand, die met Sauls dood het beste deel van zijn geluk verliest, maar het is de klacht van David, voor wie Sauls dood de geopende poort is tot het begin van de hem sedert lang beloofde macht en eer. Inderdaad, David spreekt in dit lied zó, alsof Sauls naam aan geen bitterheid omtrent het verleden herinnerde en geen hoop voor de toekomst voorspelde; geheel in het tegenwoordig ogenblik verdiept, geeft hij aan zijn droefheid lucht, zonder dat hij aan zijn eigenbelang denkt. Dat vermag alleen hij, die zijn persoonlijk bewustzijn en leven geheel zuiver in het algemeen bewustzijn en leven heeft opgelost; met andere woorden, die het waarlijk koninklijke karakter heeft bereikt. En juist deze macht van zo'n reine en heilige zelfverloochening is de stroom, die alle bittere druppels in de zielen van David's mannen heeft verslonden, zodat David's treurende leger in Ziklag zich niet anders beschouwt dan de andere afdeling van het op Gilboa verslagen leger; want in de verslagenen zien zij niet hun vijanden en vervolgers, maar het volk van de HEERE, het leger van Israël, vs.12. Ja, deze kleine verbannen schaar van zeshonderd, dat van het gehele lichaam afgehouden lid in het land van de Filistijnen, is het ware Gods-leger (zie 1 Kronieken 12: 22); want hier werkt de geest en de kracht voor het welzijn van het geheel, waardoor de scherpste tegenstellingen tot eenheid worden gebracht. David's klaaglied op Saul en Jonathan en het treurende leger te Ziklag brengt zijn koninklijk karakter tot volkomenheid..

Men zou de uitdrukkingen, waarvan David zich tot roem van Saul bedient overdreven kunnen achten, en geneigd zijn om aan de waarheid van die lof te twijfelen. Maar men bedenke, dat aan de graven van overledenen, tot wie men in het leven in nauwe betrekking stond, bijna altijd de lichtzijde van hun persoonlijkheid voor het vochtige oog van de herinnering optreedt. Wat tot beschuldiging van de overledenen zou kunnen dienen, verliest dan veel van zijn kracht door het sterk sprekend bewustzijn, hoeveel men zelf schuld heeft aan het kwaad, dat zij ons aandeden. Dit ondervond ook David, die zonder twijfel tot zichzelf moest zeggen, dat ook hij jegens zijn koninklijke gebieders en de vader van zijn gemalin niet altijd en overal zo gehandeld had, als behoorde. En hoe natuurlijk moest hij het vinden, dat de koning, bij de gedachte, hoe zijn kroon in plaats van in zijn huis te blijven, op de vreemdeling, de herder van Bethlehem overgaan zou, het voorhoofd fronste en duistere plannen in zijn gemoed opkwamen. Maar het is ook werkelijk niet te veel, wat David in zijn rouwklacht tot lof van de

koning zegt. Was Saul niet werkelijk een strijdbaar held? Klonken niet dikwijls ook zachtere en tederder snaren in zijn gemoed? En bestond er niet tussen hem en zijn zonen, ook Jonathan niet uitgesloten, een tedere betrekking, ondanks alle woeste handelingen, waartoe hij soms overging? Bewezen zij hem geen kinderlijke trouw tot in de dood? Dit alles stond David toen voor de geest. Aan zulke herinneringen paarde zich een diep en smartvol medelijden met de zwaar beproefde koning. En zo was het David's oprecht en diep gevoel, dat hij in zijn lijklucht volkomen wilde uitdrukken..

26. Ik ben benauwd om uwentwil, mijn broeder Jonathan! dat ik uw vriendschap nu moet missen; gij waart mij zeer liefelijk, 1) zo lang ik uw omgang mocht genieten; uw liefde was mij wonderlijker, meer waard, dan liefde van vrouwen.

1) Hij had grote reden, om te zeggen, dat Jonathans liefde hem wonderlijker was, dan de liefde van vrouwen, want voorzeker, er was geen weerga daarvan, dat een persoon iemand beminde, van wie hij wist, dat hem de kroon van het hoofd zou nemen; en dan nog zijn mededinger op de duur zo trouw te wezen als Jonathan David geweest was, dit overtrof de hoogste trap van huwelijksliefde en standvastigheid..

27. 1) Hoe zijn de helden gevallen, en de krijgswapenen,
2) waarmee de strijd gevoerd werd, verloren!

1) Wij nemen hier, waar het minder een eigenlijk geestelijk dan wel een menselijk schoon lied betreft, de gelegenheid te baat, om eerst over het wezen en de vorm van de Hebreeuwse poëzie iets uitvoeriger te handelen, en daarna het lied, in zijn verschillende verzen en strofen opgedeeld, de lezer nogmaals voor te leggen, ten einde hem een indruk van de eigenaardige schoonheid van zo'n vrucht van de Hebreeuwse dichtkunst te geven.

De poëzie in het algemeen als uitdrukking van in geestdrift geraakte stemming verheft zich boven de gewone toon en gang van de eenvoudige bedaarde spraak, en bedient zich van de taal van het opgewekte gevoel, de hevige aandoening, die zich laat horen in de grote verandering van stem en het met krachtige nadruk uitspreken van de woorden, zodat de redevoering niet alleen levendiger, opgewekter, rijker wordt, maar ook een beweging ontvangt, die met de afwisselende stemming van het gevoel overeenkomt en op geregelde wijze, met harmonisch ritme doet voortgaan. Dit ritme (gelijkmatige welluidendheid) kan nu meer natuurlijke uitdrukking van onmiddellijke geestdrift, meer product van hoog ontwikkelde kunst zijn; kan zich nu meer beperken tot een ritmische evenredigheid van de gedachten, dan tot evenredigheid in woorden en lettergrepen zich uitbreiden en tot een zuiver bepaald metrum (maat van de lettergrepen) zich ontwikkelen. De Hebreeuwse dichtkunst, waarin naar de eigenaardigheid van de geest van dit volk, de gedachte het overwicht op de vorm eist, heeft zich niet tot het metrisch ritme, tot het meten van de lettergrepen en tot de rijm verheven, maar zich vergenoegd met het ritme in de gedachte, die zijn uitdrukking vindt in de wet van de evenredigheid van de rededelen en opvolgende gedachten, in het parallelisme van de leden en van de zinsbouw. De evenredigheid van de delen van de rede treedt hoofdzakelijk in de versbouw of het versritme, aan het licht. Ons gevoel, onze voorstellingen en onze gedachten kunnen wij uitdrukken door woorden. Wanneer die

woorden in harmonische orde zodanig zijn samengesteld, dat zij een gedachte zuiver uitdrukken, noemen wij dit een vers. Naar de wetten van het parallelisme of de evenredigheid van de delen van de rede, is de vorm van het vers zodanig, dat de gedachte, die aan het bewogen gemoed ontstroomt, niet in een enkele stelling, in een enkele onafgebroken doorlopende rij van woorden zich volkomen laat uitdrukken, maar in enige, met elkaar overeenkomende, evenredige leden verdeeld wordt, die op zo'n wijze tegenover elkaar worden geplaatst, dat in het ene lid de rede rijst, in het andere daalt. Ten opzichte van de inhoud van de gedachte kan deze overeenkomst van de parallele (gelijklopende) leden of in gelijkvormigheid, of in tegenstelling, of eindelijk in een voortgang van de gedachte bestaan (synoniem, antithetisch en synthetisch parallelisme); ten opzichte van de vorm echter kunnen de versdelen een volkomen, uit een gelijk aantal woorden bestaand (Psalm 19: 8-10 parallelisme vormen, of een onvolkomen parallelisme, dat op het gelijke aantal woorden niet let. De eenvoudigste en daarom ook de meest voorkomende vorm van de ritmische versbouw is de samenstelling van het vers in twee delen; zeer zelden komen verzen voor, die uit één lid bestaan. Deze bevinden zich alleen aan het begin van het lied, waar de kracht en beweging nauwelijks is opgewekt (Psalm 18: 2), of in het midden, tot bijzondere nadruk (Psalm 29: 7), of tussen twee strofen (Psalm 92: 9), of aan het einde, waar de beweging ophoudt (Exod.15: 18). Verzen van drie en meer leden worden deels door uitbreiding van de leden, deels door samenvoeging van verzen van een, twee en drie leden gevormd. De evenredigheid (symmetrie, afgemeten verhouding) tussen de opvolgende gedachten vertoont zich in de liedopbouw, of de vorming van de strofen d.i. in de symmetrische verdeling en verbinding van de opvolgende gedachten, die ten gevolge van het rustpunt van de rede en de wendingen, in de gang van de gedachten, naar de wetten van de welluidendheid en de harmonie, zodanig gerangschikt zijn, dat in haar volgorde een bepaalde gelijkmatige schikking zich doet zien, en de versgroepen in dezelfde verhouding tot elkaar komen als de afzonderlijke delen van elk vers tot elkaar. Deze strofenbouw, waarbij insgelijks de gedachten naast elkaar, tegenover elkaar en elkaar opvolgende worden voorgesteld, vertonen zich het duidelijkst in die liederen, waarin de strofen door een gelijk begin of een gelijk slot, door refreinen of keerrijmen worden aangeduid, maar wordt ook in alle dichtstukken aangetroffen, die deze uiterlijke kentekenen missen; hij is geheel regelmatig, als de strofen niet alleen een gelijk getal verzen, maar ook de verzen een gelijk getal leden hebben; maar meestal vertonen de strofen verschillende lengte en een grote verscheidenheid van ritmische indeling.

Nemen wij thans, na deze opmerkingen, ons lied nog eenmaal ter hand, dan zien wij dadelijk, dat het uit 3 strofen van zeer ongelijke lengte bestaat (vs.19-24; vs.25,26 en vs.27

), die ieder beginnen met de smartelijke uitroep: Hoe zijn de helden gevallen! De eerste strofe bevat zes, de tweede twee, de derde slechts een vers; terwijl de klacht in kracht en omvang trapsgewijze afneemt, en de smart, die het begin met alle hevigheid zich uit, allengs vermindert en eindelijk zwijgt. De verzen zelf bestaan uit twee, drie, vier, vijf of zes leden, zoals uit de volgende verdeling blijkt:

I

II

Wat synoniem parallelisme is, bespeurt men het best aan vers 20, waar het tweede lid met het eerste, en het vierde met het derde overeenkomt, als voorbeeld van synthetisch parallelisme diene vs.26, waarin het tweede lid de gedachte van het eerste lid opheldert, en het derde lid die van het tweede uitbreidt en voltooit. Hierbij vergelijk men Psalm 18: 28: Want Gij verlost het bedrukte volk; maar de hoge ogen vernedert Gij. Of Psalm 22: 18; 27: 10 om de aard van het, anthitetisch parallelisme te verstaan, waarbij in de regel het tweede lid het tegendeel van het eerste uitdrukt; maar soms zijn ook, zoals in Psalm 18: 42: Zij riepen, maar er was geen verlosser, tot de Heere, maar Hij antwoordde niet, stelling en tegenstelling op beide leden verdeeld..

2) In het Hebreeuws Keli milchama. Letterlijk, wapens van de strijd. Echter kan men daaronder ook verstaan, degenen, die de wapens gebruiken, d.i. de strijders. Luther vertaalt dan ook, de strijdbaren. Wij hebben dan het vers aldus te lezen: Hoe zijn de helden gevallen en de strijders omgekomen! Uit de voortgang van dit lied merken wij op, hoe David hoe langer hoe kalmer wordt, en wij mogen het veronderstellen, dat hij ook deze zaak, dit droevig feit leert stellen in de handen van zijn God. Was het hem een treurige en smartelijke zaak, zijn vriend aldus te verliezen, en tevens verschrikkelijk, dat op die wijze de eer van Israël's koning door het slijk was gehaald, hij leert hoger opzien en inzien, dat ook dit gebeurd is in de weg van Gods Voorzienigheid, zodat hij niet alleen de ramp leert billijken, maar ook goedkeuren..

HOOFDSTUK 2.

ZALVING VAN DAVID TOT KONING. ISBOSETHS OPROER.

I. Vs.1-8. David ziet wel in, dat hij zijn verblijf onder de Filistijnen nu niet langer kan houden, en dus naar het vaderland terug moet keren. Maar omdat hij tevens vooruitziet, dat Sauls aanhangers er niet toe zullen komen om hem als koning te erkennen, zo wil hij niet door een willekeurige handeling het gevaar van een burgeroorlog teweegbrengen, maar vraagt vooraf de Heere, of hij in een van de steden van Juda, waar hij nog het eerst een gunstige ontvangst hoopt te vinden, trekken zal, zo ja, in welke stad? Hem wordt Hebron opgegeven; daarheen begeeft hij zich dan met zijn huis en met zijn aanhangers; hij wordt daar door de oudsten van Juda tot koning over deze stam gezalfd, en zendt boden naar de burgers van Jabes in Gilead, om hen te danken voor hetgeen zij met Sauls lijk gedaan hadden, en om hun zijn troonsbestijging te melden.

1. En het geschiedde daarna, nadat Sauls en Jonathans dood aan de voorgewende moordenaar gewroken en in een allergevoeligst klaaglied betreurd was geworden, (zie het vorige hoofdstuk) dat David de HEERE vroeg 1) door de Uriem en Tummim, omdat hij de hogepriester Abjathar bij zich had (1 Samuel .22: 20vv.; 23: 6). Hij vroeg de Heere, zeggende: zal ik optrekken in een van de steden van mijn stam Juda, waar ik vele vrienden heb (1 Samuel .30: 26vv.)? Naar menselijke gedachten is dat in de huidige omstandigheden het meest aan te raden; maar ik wil niets naar eigen inzicht beginnen, wil Gij liever, o Heere, mij de juiste weg wijzen. En de HEERE zei tot hem door de mond van de hogepriester: Trek op; uw doel stemt geheel met Mijn gedachten en wegen overeen (Genesis21: 12). En David zei, liet voor de tweede keer voor zich raad vragen (1 Samuel .23: 9vv.), zeggende: Waarheen, in welke van Juda's steden, zal ik optrekken? En Hij zei: Naar Hebron. 2)

1) Dat hij na de dood van Saul zijn tijdelijke verhouding met de Filistijnen moest opgeven en naar zijn vaderland terugkeren, dat kon voor David niet twijfelachtig zijn. Maar omdat de Filistijnen door hun overwinning bij Gilboa het grootste deel van het Israëlitisch gebied hadden ingenomen en van de aanhangers van Saul, vooral van het leger, aan de spits waarvan Sauls neef, Abner, stond, te vrezen was, dat zij niet gemakkelijk David als koning zouden erkennen, waardoor een burgeroorlog kon uitbreken, zo wilde David niet zonder uitdrukkelijke toestemming van de Heere naar het vaderland terugkeren..

2) Bij 1 Samuel .9: 5 (1 Samuel 9: 5) hebben wij de omstreken van Bethlehem, zuidelijk tot aan de Frankenberg en het dorp Khureitûn in het oosten en tot aan Salomo's vijvers met het kasteel el Burak in het Westen bezocht. Van Khureitûn uit zou de weg naar het zuiden in bijna rechte richting eerst naar Thekoa, de geboorteplaats van de profeet Amos (Amos 1), voeren; zij ligt op een brede bergrug, waarvan men een buitengewoon mooi uitzicht heeft op de omstreken. Op deze weg naar Hebron treffen wij echter bijna geen in de Bijbelse geschiedenis belangrijke plaats aan, behalve het in Joz.15: 59 genoemde Beth-Anoth, een weinig zuidwestelijk van Halhul gelegen. Daarom begeven wij ons liever terug op de eigenlijke Hebronstraat, die ons dicht langs de westzijde van el Burak brengt. Na 1 1/2 uur reizen komen wij bij een put, bron, of regenbak, met een bidplaats Bir el hadsch romedan

(Bron voor oogzieke pelgrims), op dat punt, dat oostelijk tegenover Bereikut of Berachah ligt, en dat volgens de mening van sommigen dat lofdal is, waarin Josafat over de Ammonieten en Moabieten zegevierde (2 Kronieken 20: 26). Twee uur van daar ligt vlak aan de weg, links, de bron Ain en Dirweh, en iets verder rechts het oude Beth Zur (Joz.15: 58); door deze plaats moet de weg gelopen hebben, die van Jeruzalem over Thekoa naar Gaza voert, die in Hand.8: 26 "de weg naar het zuiden, die woest is", genoemd wordt; deze plaats dekte de toegang tot de hoofdstad, waarom hij door Rehabeam versterkt werd (2 Kronieken 11: 7) en ook tijdens de Makkabeeën een grote rol speelde (1 Makk.4: 29; 2 Makk.11: 5; 13: 9,22). Wij hebben daarom bij 1 Samuel .9: 5 niet geschroomd om ons voor de oudere overlevering te verklaren, volgens welke Ain en Dirweh de plaats is, waar Filippus de kamerling uit Morenland doopte. Willen wij ons van deze bron af iets zuidoostelijks begeven, zo zouden wij na omstreeks 20 minuten te Halhul (Joz.15: 59) komen. Weer 20 minuten daarachter, in rechte richting op Hebron aan, liggen de puinhopen van Rameh, die de Joodse overlevering voor Abrahams huis opgeeft, zonder daarbij te bedenken, dat Abraham geen vaste woning in Kanaän had, maar er slechts een tentenleven leidde; maar ook voor het Rama van Samuel, zoals Wolcott en Van de Velde willen, kunnen wij deze ruïne niet houden (zie bij 1 Samuel .9: 5). Wij hebben van hier af slechts weinige minuten nodig, om op de weg naar Hebron terug te komen, dat niet verder dan 3/4 uur van ons af ligt; maar eer wij deze weg opnieuw betreden, begeven wij ons in zuidwestelijke richting en komen na een goed half uur aan een reusachtige eik, Bulut es-Sebta geheten, die men voor een van de eiken van het bos Mamre (Genesis13: 18) houdt. Van de Velde, die hem heeft gezien, zegt, dat hij wel niet gelooft, dat er eiken van deze soort zijn (namelijk wier takken in dichte bundels afhangen en klein doornig blad hebben, die op zo'n hoge ouderdom kunnen bogen; maar dat deze mooie en prachtige boom een nakomeling is van de groep, waaronder Abraham de Heere aan de ingang van zijn tent ontving (Genesis18: 1vv.) is hem waarschijnlijk. Hieruit volgt, dat het eikenbos zich een half uur noordwestelijk van Hebron zal hebben bevonden. Wenden wij ons van hier zuiver oostelijk totdat wij weer op de weg komen, dan zijn wij in Ain Eskali, een kwartier van de stad; het water van deze bron wordt door de inwoners voor het beste op de gehele wereld gehouden, en het dal, waarin het stroomt, voor de beek Eskol, waar de 12 verspieters een wijngaardrank met een druiventros van buitengewone grootte afsneden (Num.13: 24vv.). Het is nu echter tijd, dat wij de lezer bekend maken met Hebron, de stad van de aartsvaders, welke stad een van de liefelijkste en mooiste gezichten biedt, die men in het heilige land aantreft. De stad bestaat uit zes kwartieren. De zuidelijke el Haram en el Musarika alleen hier zichtbaar, zijn van de beide noordelijke, het oostelijke of het Scheikskwartier, en het westelijke of het kloosterkwartier, door een strook land van acht minuten breedte gescheiden. Vooral valt op het grote, als vesting ingerichte gebouw aan de zuidhelling van de oostelijke heuvel Haram (d.i. ontoegankelijk) genoemd. Dit duidt, zoals reeds bij Genesis23: 20 opgemerkt is, de plaats aan, waar in de dubbele spelonk Machpela het gebeente van de aartsvaders en hun vrouwen weten, en is in de vorm van een langwerpige vierhoek gebouwd, waarvan de lengtezijden van het zuiden naar het noorden 200 voet lang zijn, terwijl de breedte slechts 115 voet en de hoogte van 50 tot 60 voet bedraagt; van de vier torens, waarmee de hoeken oorspronkelijk ter verdediging voorzien waren, staan thans slechts twee meer geheel recht op, en dienen met hun galerijen tot minaretten (daaronder verstaat men de koepeldaken op Islamitische bedehuizen); de derde is stomp en de vierde geheel vervallen. Over de grafplaats zelf is een Moskee gebouwd, die, zoals de ringmuren, een langwerpigen vierhoek vormt. "Al de graven van de

patriarchen", schrijft de Spanjaard Badia, die in het jaar 1807 onder de naam Ali Bey naar binnen wist te sluipen, maar wiens beschrijving toch geen duidelijk denkbeeld van de inwendige inrichting geeft "al de graven van de patriarchen zijn met kostbare tapijten van groene, prachtig met goud gestikte zijde bedekt; die van hun vrouwen zijn rood en op gelijke wijze gestikt; de sultans van Konstantinopel geven deze tapijten, die van tijd tot tijd vernieuwd worden. Ik telde op Abrahams graf negen tapijten over elkaar. Ook de ruimte, die door de graven wordt ingesloten, is met tapijten belegd." Intussen zijn de zerken er ongetwijfeld alleen neergezet om de eigenlijke graven in een diepere groeve aan de opmerkzaamheid te onttrekken. Een weinig ten noorden van Haram ligt het kasteel el Kala, dat niet hoog is, maar sterke massieve muren bezit, die gedeeltelijk in puin liggen; dit is, naar het schijnt, de oude koningsburg, waarin David 7 jaar te Hebron woonde (5: 4vv.). In dit deel van de stad bevindt zich ook een vijver, die 85 voet lang, 55 voet breed en meer dan 18 ½ voet diep is en voor Sara's badvijver gehouden wordt; een grotere vijver, de Davidsvijver geheten, misschien dezelfde, waarbij David de moordenaars van Isboseth liet ophangen (4: 12), ligt op het zuidelijk deel van de stad aan, daar waar de bodem sterker begint te dalen. Bovendien worden onder de merkwaardigheden in Hebron nog Abners en Isboseths graf (3: 31vv.; 4: 12) en dat van Isaï, David's vader, getoond. De bevolking van de stad bestaat uit 6-7000 Moslims, die hier dweepzieker en vijandiger op de Christenen zijn dan ergens elders in het land, en uit 280 a 300 Joden, bij Robinsons bezoek was er slechts een enkele Christen, Elias van Damascus, woonachtig. Eer wij van Hebron en zijn omgeving scheiden, begeven wij ons van de noordzijde van de stad oostelijk naar het anderhalf uur van daar verwijderde Beninaïm, dat Robinson voor het oude, door Hieronymus vermelde Capharbarucha (zegendorp) houdt; en dus de plaats zou zijn, tot waar naar de overlevering Abraham de Heere begeleidde, en van waar hij de volgende dag de rook van Sodom's brand zag opstijgen (Genesis 18: 22vv.; 19: 27 vv.)..

6. Zo doe nu de HEERE tot vergelding van dit werk van uw liefde en trouw aan u opnieuw weldadigheid en trouw! 1) en ik ook, als Sauls opvolger en schuldenaar van al het goede, dat hem nog in de dood bewezen is, ik zal aan u dit goede doen, omdat gij deze zaak gedaan hebt. 2)

1)Weldadigheid en trouw. Hiermee wordt aangeduid, hoe de Heere Zijn genade aan het volk bewijst, d.w.z. als de Liefde en als de vervuller van Zijn beloften..

2) Kon David edeler, tederder, deelnemender handelen? en omdat de edelste daad tevens de wijste is, en het meest tot het doel voert kon hij wijzer handelen? Moest niet deze daad, waarmee hij begon, de beste indruk op het volk maken en hem hun liefde doen winnen? Kon hij zijn regering meer schitterend beginnen dan met deze daad? Waarlijk, hij is goed begonnen! Een regent, die de verdiensten van zijn voorganger dankbaar erkent en hem nog in het graf eert, is bekwaam en waard zijn opvolger te worden. En deze één trek, die wij van David's troonsbestijging weten, strekt om ons opnieuw voor hem in te nemen; hij laat alle goeds, ja het beste voor de toekomst hopen. Maar het goede overal opzoeken, met warmte liefhebben, op onpartijdige wijze belonen, zelfs als zijn vijanden het doen, dat kan alleen de man naar Gods hart. De natuurlijke mens heeft leedvermaak als het zijn vijand kwalijk gaat;

al doet hijzelf hem geen kwaad, hij verheugt er zich toch in stilte over, indien het hem door anderen wordt aangedaan, en ergert zich indien hij geprezen en zijn eer gered wordt.

Bovendien gaf David door deze handeling aan het volk de beslissende overtuiging, dat onder zijn bestuur ook de geringste daad, die lof verdiende, dankbaar opgemerkt, en erkend zou worden..

7. En nu, laat uw handen sterk zijn, en zijt dapper, betoont u verder moedige mannen te zijn, die hun koning trouw ter zijde staan; omdat uw vroegere heer Saul gestorven is, en ook hebben mij die oudsten van het huis van Juda tot koning over zich gezalfd; 1) er zullen zich echter voor u bijzondere moeilijkheden opdoen om aan mijn zijde te blijven, omdat Sauls leger onder aanvoering van Abner zich naar uw landstreek teruggetrokken heeft, en er van daar uit wel een oorlog tegen mij zal beginnen (vs.8vv.).

1) Hiermee vordert David van hen, dat zij, nu Saul dood is, hem erkennen als hun wettige koning en heer. Het schijnt, dat toen nog niet bekend was, wat Abner in het schild voerde, om n.l. Isboseth tot koning over Israël te maken..

II. Vs.8-32. In de eerstvolgende vijf en een half jaar na Sauls dood onderwerpt Abner aan diens enig overgebleven zoon Isboseth, die hij na de ongelukkige slag op het gebergte te Gilboa in het aan de overzijde gelegen land naar Mahanaïm gebracht had, geheel Israël met uitzondering van de stam Juda, en maakt hem in zijn 40ste jaar koning. Thans heropent hij de strijd tegen Juda, om ook deze stam aan Isboseth te brengen, en David zendt zijn leger onder aanvoering van Joab naar Gibeon tegen dat van Abner. Terwijl beide partijen aldaar bij een vijver tegenover elkaar zich legeren, moet op Abners voorstel een tweegevecht van 12 jongelingen uit ieder leger de strijd beslissen; omdat hierop geen beslissing volgt, komt het tot een algemene zeer hevige slag, waarin Abner op de vlucht wordt geslagen, die echter onderweg de hem heftig vervolgende Asahel, Joabs broeder, doorsteekt. Met zijn manschappen op het felste benauwd door de hem nazettende vijand, beweegt hij aan de avond van die dag Joab tot de aftocht; terwijl hij daarop over de Jordaan naar Mahanaïm zich terugtrekt, begraven David's krijgsliden Asahels van het slagveld meegenomen lijk, in zijn vaders graf te Bethlehem en bereiken Hebron bij het aanbreken van die dag.

8. Abner nu, de zoon van Ner, de krijgsoverste, die Saul gehad had (1 Samuel .14: 50), nam Isboseth (= Man van verwarring of schaamte) Sauls jongste zoon bij zijn vrouw Ahimaáz, 1) die of aan de slag (1 Samuel .31: 1vv.) in het geheel geen deel genomen, of zich bij Abner gehouden had, en zo de dood, die zijn drie broeders met de vader tegemoet snelden, ontkomen was, en voerde hem, nadat die slag verloren was, over naar het oostelijk deel van het land, naar Mahanaïm, aan de rivier de Jabbok (Genesis32: 2 Jozua 13: 26; 21: 38vv.), om in de eerste plaats hem en het overschot van het geslagen leger in veiligheid te brengen.

1) In 1 Kronieken 8: 33; 9: 39 wordt Isboseth met de naam Esbaäl d.i. vuur of verdelger van Baäl aangeduid, zo heet ook Jonathans zoon in 1 Kronieken 8: 34; 9: 40; Merbaäl d.i. Baäls-bestrijder. Evenals namelijk de naam van de god Baäl zelf in de naam Boschet (d.i. schande) omgezet werd (Jer.3: 24; 11: 13 Hos.9: 10 9.10) zo ook de daarmee samengestelde

eigennamen, waarom wij in 11: 21 voor Jerub-baäl (Gideon: Richteren 6: 32) lezen: Jerrub-béschet. Vele geleerden vinden in deze omzetting van de namen van Sauls nakomelingen een zinspel op de schande, waarin Sauls huis volgens de gebeden van David (Psalm 35: 26; 132: 18) ten onderging..

9. En toen het Abner eindelijk door jarenlang voortgezette strijd tegen de in het westelijke deel van het land tot heerschappij gekomen Filistijnen gelukt was, deze weer van daar te verdrijven, omstreeks het jaar 1050 vóór Christus, maakte hij hem, (Isboseth) ten koning over Gilead, de drie oost-Jordaanse stammen, Ruben, Gad en oost-Manasse, en over de Aschurieten, 1) de stammen Aser, Zebulon en Nafthali; en over Jizreël, west-Manasse, en over Efraïm, en over Benjamin, en over geheel Israël, behalve Juda en Simeon, dus ook over de stammen Dan en Issaschar.

1) Aldus heeft de Chaldeeuwse uitlegging van het Oude Testament de vreemde uitdrukking opgevat. Anderen (b.v. ook de Vulgaat) willen daarvoor lezen: Gessuri, waaronder dan het noordelijke deel van het land van de berg Hermon tot aan het meer Gennesareth te verstaan zou zijn (Deuteronomium 3: 14 Joz.12: 5; 14: 13; 1 Kronieken 2: 23 dan moeten de stammen Aser, Zebulon en Naftali onder "geheel Israël" mee begrepen worden..

10. Veertig jaar was Isboseth, Sauls zoon, oud toen hij koning werd over Israël, en hij regeerde, tot aan zijn in het jaar 1048 vóór Chr. gevolgde vermoording (4) het tweede jaar, 1) of twee jaar; alleen die van het huis van Juda volgden ook in deze tijd niet hem, maar David na.

1) Ook hier moet het woord vertaald worden door, en hij regeerde twee jaar. In vs.11 wordt gezegd, dat David te Hebron, over het huis van Juda, zeven en een half jaar heeft geregeerd. Wat blijkt hieruit? Dat niet terstond na Sauls dood Isboseth koning is geworden, maar dat hij pas 5 jaar daarna tot koning is verheven over de andere stammen en dat Abner in die tijd de Filistijnen uit het land heeft verdreven..

11. a) Het getal nu van de dagen, die David koning geweest is te Hebron, over het huis van Juda, door wiens oudsten hij spoedig na Sauls dood, dus reeds in het jaar 1055 vóór Christus, tot hun vorst gezalfd werd (vs.4), is zeven jaar en zes maanden.

a) 1 Kronieken 2: 11

Na Isbóseths moord erkennen ook de overige stammen David als koning, en sinds die tijd verplaatste hij zijn residentie van Hebron naar Jeruzalem (5: 1-9)..

12. Toen trok Abner, de zoon van Ner, nadat hij in het jaar 1050 het gehele overige rijk aan Isboseth onderdanig gemaakt had (vs.9), uit met de knechten, met de krijgslieden van Isboseth, de zoon van Saul, van Mahanaïm

1) naar Gibeon, in de stam Benjamin, 2 à 3 uur noordwestelijk van Jeruzalem, om van daar uit de strijd tegen de stam van Juda te hervatten en ook David's rijk aan Isboseth te brengen.

1) Sommigen vertalen dit vanuit het leger, omdat het Hebreeuwse woord Mahanaïm ook betekent: leger, legerplaats, of liever; dubbel leger (Genesis 32: 2). Het is echter duidelijk, dat dit hier niet aldus kan worden vertaald, zoals Luther in navolging van de Vulgaat gedaan heeft, het moet met de Septuaginta als eigenaam opgevat worden..

13. Joab, de zoon van Zeruja (1 Samuel 16: 10) een overste onder de helden van David, 1) en later zijn legerhoofd (1 Kronieken 11: 6), en de knechten, de krijgslieden van David trokken van hun zijde ook uit om het voortdringen van het vijandelijk leger van het gebied van hun heer af te weren; en zij, de legers, ontmoetten elkaar bij de vijver van Gibeon, 2) en zij bleven, legerden zich, deze aan deze zijde van de vijver, en die aan de andere zijde van de vijver.

1) Van Joabs broeder Abisai is reeds in 1 Samuel 26: 6vv. gesproken; maar zonder twijfel behoorde Joab insgelijks tot de vrijbuiters van David, zolang deze door Saul vervolgd werd, en was hij vermoedelijk reeds toen de voornaamste na David, omdat hij een groot veldheerstalent bezat..

2) In Gibeon bevond zich, sinds Nob door Saul verbrand was (1 Samuel 22: 19) de tabernakel (1 Kronieken 16: 39vv. 21: 29; 2 Kronieken 1: 3 het tegenwoordige dorp el Dschib ligt op de top van een eenzame bergrug. Omstreeks 100 schreden van het dorp verwijderd, recht onder de top van de berg, op het noorden aan, is een mooie waterbron in een uitgeholde kelder; niet ver daaronder liggen de overblijfselen van een andere open watervergaarbak van circa 120 voet lang en 100 voet breed. Ook in Jerem. 41: 12 wordt van een groot water bij Gibeon gesproken..

Gibeon lag in het gebied van Benjamin, de stam, waaruit Saul was voortgekomen. Daar had ongetwijfeld Saul nog vele vrienden, en Abner brengt juist daarheen de strijd over, opdat hij gesterkt zou worden door degenen, die nog van de overleden koning hielden. Hieruit blijkt, dat niet David, maar Abner zelf de strijd heeft aangevangen..

14. En Abner zei tot Joab: Laat ons, opdat het niet tot een ernstige burgeroorlog komt, de zaak door een tweestrijd beslissen (1 Samuel 17: 11); laat zich nu de jongens opmaken, en voor ons aangezicht spelen. 1) Stel gij van uw zijde een getal jeugdige krijgers, in wier hand gij de beslissing wilt leggen, en ik zal een gelijk aantal van mijn zijde stellen, die hier voor onze ogen de strijd met hen zullen voeren. En Joab zei: Laat hen zich opmaken. Hij nam het voorstel aan.

1) Dit betekent niet, dat Abner het als een soort van spel beschouwde, dat de mannen van weerszijden door een tweegevecht de strijd zouden beslissen dat lag niet in Abners karakter maar het spelen moet hier worden opgevat in de zin van krijgsspel, van het strijden in een tweegevecht..

16. En de tweemaal twaalf jongelingen gingen met grote verbittering op elkaar in, en de een greep de ander, zijn tegenstander, bij het hoofd, en stootte zijn zwaard in de zijde van de ander, en zij vielen, ten gevolge van zo'n vol van verbittering gevoerde strijd, alle

vierentwintig tezamen; 1) daarom noemde men deze plaats: Chelkath Hazurim, d.i. Akker van de sneden of van de scherpe zwaarden, die bij Gibeon is.

1) Hierdoor kwam het, dat dit tweegevecht de strijd niet besliste, maar gevolgd werd door een algemene strijd, waarin Abner geslagen werd..

23. Maar hij, Asahel, weigerde af te wijken. Zo sloeg hem Abner met het achterste, het ondereinde van de spies, 1) aan de vijfde rib, het onderlijf, dat de spies van achter hem uitging; en hij viel daar en stierf op zijn plaats, bleef op die plaats dood liggen. En het gebeurde, dat alle krijgslieden van David's leger, die in het vervolgen van de vijand, op de plaats kwamen, waar Asahel gevallen en gestorven was, staan bleven, en de val van de jonge held betreurden (20: 12).

1) Het onder- of benedeneind van de spies was, naar het schijnt, scherp, om de spies in de aarde te steken, als men haar uit de hand legde (1 Samuel .26: 7); daaruit laat het zich ook verklaren, dat de spies door het gehele onderlijf van Asahel drong, en achter weer te voorschijn kwam..

31. Maar David's knechten hadden van Benjamin en onder Abners mannen geslagen; driehonderd en zestig mannen waren er doodgebleven, zodat Israël duidelijk genoeg kon zien, hoezeer God met David was en Isboseths koninkrijk niet van lange duur zou zijn.

Dat de doden hier opzettelijk worden opgegeven, is om hen te onderscheiden van de gewonden. Het grote verschil tussen de gesneuvelden in beide legers is hieruit, in de middellijke weg, te verklaren, dat Joabs soldaten goedgeoefende strijders waren en Abner alleen kon strijden met het overblijfsel van het leger, dat op Gilboa verslagen was..

32. En zij namen Asahel op van de plaats waar hij gevallen was, en begroeven hem op de terugtocht in zijn vaders graf, dat te Bethlehem was. 1) Joab nu en zijn mannen gingen, na volbracht werk, de gehele nacht zuidwaarts, dat hun het licht aanbrak te Hebron, waar zij dus met het aanbreken van de dag aankwamen.

1) Dus wordt onderscheid gemaakt tussen het stof van de een en dat van de ander, maar bij de opstanding zal er geen onderscheid wezen, dan tussen rechtvaardigen en bozen, dat dan voor eeuwig zal standhouden..

HOOFDSTUK 3.

ABNER DOOR JOAB OMGEBRACHT.

I. Vs.1-21. In de volle twee jaren, gedurende welke Isboseth als tegenkoning tegenover David staat, wordt Isboseths innerlijke zwakheid aan de ene zijde, en David's innerlijke kracht aan de andere zijde steeds meer openbaar; als een in het oog vallend bewijs, hoe de Heere met het koningschap van de laatste was, wordt de bloei van zijn huis door de zes zonen, die hem te Hebron geboren werden, op deze plaats bij het verhaal ingevoegd. Eindelijk scheidt Abner zich van de tot dusver door hem beschermde zoon van Saul af, en knoopt onderhandelingen aan met David, naar wiens zijde hij ook geheel Israël wil overbrengen; ten gevolge daarvan krijgt David zijn eerste echtgenote Michal terug, en laat hij Abner, die met twintig man bij hem te Hebron gekomen was, na een eervol onthaal in vrede heengaan, om het werk te voltooien, waartoe hij zijn hulp had aangeboden.

1. En er was een lange strijd 1) tussen het huis van Saul en tussen het huis van David; de vijandige houding tussen beide huizen duurde de beide volgende jaren na de strijd bij Gibeon (2: 12vv.) voort; al kwam het ook niet weer tot een eigenlijke oorlog tussen hen, zo werd David evenmin door Isboseth, als Isboseth door David als koning erkend. Maar David ging en werd in deze tijd sterker, maar die van het huis van Saul gingen en werden hoe langer hoe zwakker. 2)

1) Dit betekent niet, dat er nu ook oorlog gevoerd werd, daarvan lezen wij niets, maar dat Isboseth David niet en David Isboseth niet erkende als koning. Aan Isboseth ontbrak de macht om tegen David overwinnend op te treden en David wilde niet met de wapens tegen Isboseth optreden, maar wilde de tijd, wanneer hij over geheel Israël koning zou zijn, aan God overlaten. David had aan Saul beloofd, om zijn nageslacht niet te verdelgen. Aan die eed hield hij zich tevens..

2) Sauls rijk kan men beschouwen als een beeld van de zonde in de mens, zodat men kan zeggen: het Rijk van God neemt toe: het rijk van de satan neemt af, totdat het eindelijk geheel ophoudt..

Hieruit blijkt, dat zonder formele strijd aan te binden tegen Isboseth, God het alzo beschikte, dat Isboseth steeds meer van zijn soldaten verloor, die zich onder David stelden. God zorgde er zelf voor, dat David tenslotte over geheel Israël koning werd..

2. En David werden in de tijdruimte van 1055-1048 v. Chr. zonen geboren te Hebron (1 Kronieken 3: 1-4). Zijn eerstgeborene nu was Amnon (= getrouwd) (zie 13), van Ahinoam, de Jizreëlitische, die David bij zijn troonsbestijging mede naar Hebron gebracht had (2: 2vv.; 1 Samuel .25: 23; 27: 3

5. En de zesde, Jithream (= verheven door het volk) van Egla (= meisje) David's vrouw, die hij evenals Maächa, Haggith en Abital eerst te Hebron gehuwd heeft. Deze zes zonen zijn David geboren te Hebron.

Van zijn vrouwen, die hij later in Jeruzalem erbij nam, en de zonen die hem daar geboren werden, zie 5: 13-16..

7. Saul nu had een bijvrouw gehad, en nagelaten, wier naam was Rizpa, dochter van Aja (21: 8); met haar verbond hij zich, als een eerste schrede tot verwezenlijking van zijn plan (2 Samuel 12: 8). En Isboseth, die zeer goed begreep, wat deze vereniging met Rizpa van de zijde van zijn veldheer betekende, zei tot Abner: Waarom zijt gij ingegaan tot mijn vaders bijvrouw, 1) als waart gij de erfgenaam van zijn troon?

1) Abner wist zeer goed en was het zichzelf zeer goed bewust, dat hij eigenlijk de man was, door wie Isboseth nog enige kracht en invloed had. Hij was wellicht van plan zich zelf de weg te banen tot de troon en had daarom ook Rizpa, een bijvrouw van Saul, tot vrouw genomen. Deze daad kon opgevat worden, naar Oosters gebruik, als een daad, die bewees, dat hij zich van de troon meester wilde maken. Immers, de bijvrouwen van de vorige koning waren het eigendom van zijn opvolger. Ook Isboseth vat dit zo op en vandaar zijn vraag tot Abner..

8. Toen ontstak Abner zeer over Isboseths woorden, terwijl hij zijn verlegenheid over de ontdekking van zijn plannen echter des te heviger toorn daarover verborg, alsof het hem, de voornaamste, ja enige steun van Sauls huis, niet eenmaal zou vrijstaan omgang te houden met de bijvrouw van de overleden koning, en hij zei: Ben ik dan een hondskop, een gemeen verachtelijk mens, ik die toch daarentegen rechtmatige aanspraak heb op de hoogste verering van uw zijde, omdat ik, tot op dit ogenblik tegen het huis van Juda, dat David tot koning verheven heeft (2: 4), aan het huis van Saul uw vader, aan, beter tegen, zijn broeders en aan zijn vrienden 1) in uw persoon heden weldadigheid doe, en u niet overgeleverd heb in David's hand, om zich van u te ontdoen; dat gij heden aan mij onderzoekt de ongerechtigheid van een vrouw?

1) In het Hebreeuws Ascher lijehoedah. Dit wil niet zeggen: "ik, die tegen Juda," maar, ik die het met Juda houd, (letterlijk, die Juda toebehoort). De juiste vertaling van het gehele vers is o.i. aldus: Toen ontstak Abner zeer over Isboseths woorden en zei: "Ben ik dan een hondskop, die het met Juda houd? Heden bewijs ik weldadigheid aan het huis van Saul, uw vader, tegen zijn broeders en tegen zijn vrienden, en heb u niet overgeleverd in de handen van David, en wilt gij dan aan mij wreken de ongerechtigheid met een vrouw? Wij zien, dat Abner goed aan Isboseth doet voelen, dat hij alleen door zijn gunst nog het roer in handen heeft. De koning voelt de kracht van zijn woorden en zwijgt dan ook. Van dit ogenblik echter zoekt Abner verkering met David aan te knopen, in de hoop bij hem in groot aanzien en ere te komen..

Men vertaalt zeker juist deze woorden door tegen zijn broeders en vrienden. Abner wijst er dan op, dat zelfs enigen van Sauls bloedverwanten naar David zijn overgegaan (1 Kronieken 12: 1

), en de anderen zeker hun voorbeeld sinds lang gevolgd zouden zijn, als hij niet tot dusver Isboseths zaak had aangekleefd. Om die verdiensten mocht hij zich dan ook wel nader aan het koningshuis rekenen, dan iemand anders, zich er zelfs een lid van achten..

10. Overbrengende het koninkrijk van het huis van Saul, en oprichtende de stoel van David over beide delen van het rijk, over Israël en over Juda, van Dan, in het uiterste noorden, tot Ber-sheba toe, in het uiterste zuiden (Jos 19: 47).

Abners heerszucht deed hem ijveren voor Isboseth, en nu maakte zijn wraakzucht hem een ijveraar voor David; maar indien hij eenvoudig gelet had op Gods belofte aan David, en overeenkomstig daarmee te werk was gegaan, hij zou dan bestendig en eenparig in zijn besluit zijn geweest en zich als een wijs man gedragen hebben..

Zodanig is de aard van vele grote hovelingen, die door geringe voorvallen verstoord zijn en veeleer de koningen regeren, dan door hen geregeerd worden..

11. En hij, Isboseth, kon Abner verder niet één woord meer antwoorden, omdat hij hem vreesde, want hij wist wel, dat hij in hem zijn enige steun had en hij zijn diensten niet kon ontberen, als hij zich nog verder tegenover David en zijn koninkrijk wilde handhaven.

12. Toen zond Abner, aan wie het bij deze gelegenheid duidelijk was geworden, dat het koningschap van het huis van Saul in het algemeen niet meer houdbaar was, en wie het nu het raadzaamst voorkwam om zich bijtijds een invloedrijke plaats onder David's regering te verzekeren, zolang de weg hem daartoe nog openstond, boden voor zich tot David, die in zijn plaats met David onderhandelen moesten, zeggende: Van wie is het land? Wie anders dan u moet het ten deel vallen? Tot dit inzicht ben ik telkens meer gekomen; zeggende verder: Maak uw verbond met mij, dat gij mijn verhouding, tot dusver tegen u in acht genomen, mij niet zult toerekenen, maar veeleer mij een eervolle plaats aan uw hof zult waarborgen; en zie, mijn hand zal, onder deze verzekering van uw zijde, met u zijn om geheel Israël tot u om te keren.

13. En hij, David, zei: Wel, ik zal een verbond met u maken, en beloof u hiermee wat gij begeert; maar een ding begeer ik van u, en stel ik tot uitdrukkelijke voorwaarde, zeggende: Gij zult namelijk mijn aangezicht niet zien, tenzij dat gij Michal, Sauls dochter, mijn rechtmatig mij toekomende echtgenote, te voren brengt, 1) als gij komt om mijn aangezicht te zien.

1) David doet hier weer een formeel verzoek om Michal, opdat hij later niet beschuldigd zou kunnen worden, dat hij haar met geweld had genomen. De Rabbijnen zeggen, dat Michal nooit de vrouw van Paltiël is geweest, maar dat zij aan hem door Saul ter bewaring is gegeven, opdat David haar niet weer terughaalde. Uit vs.16 blijkt echter, dat zij wel degelijk Paltiëls vrouw is geweest, hoewel David haar nooit een scheidbrief had gegeven..

14. Ook zond David, omdat deze zaak niet achter de rug van de koning met Abner alleen gemaakt mocht worden om het doel te bereiken, dat David daaraan verbond, 1) boden tot Isboseth, de zoon van Saul, zeggende: Geef mij mijn vrouw Michal terug, die ik mij met meer dan honderd voorhuiden van de Filistijnen (1 Samuel .18: 27) ondertrouwd, rechtmatig tot vrouw verworven heb, en die mij later wederrechtelijk is ontnomen en aan een ander is gegeven (1 Samuel .25: 44).

1) David eiste haar terug 1e om de genegenheid, die hij vroeger tot haar gehad had en haar nog toedroeg; 2e om haar te bevrijden van de zonde en schande, in het bedrijven van overspel met iemand, die inderdaad en volgens het recht haar man niet was, ofschoon hij daarvoor werd gehouden, en 3e uit staatkunde..

Had Saul hem Michal ontnomen om zijn verbintenis met het koninklijk Huis te verbreken en hem alle aanspraak op de troonopvolging te ontnemen, zo was de teruggave van zijn eerste rechtmatige vrouw des te meer een herstel in zijn burgerlijke eer, en ruimde zij uit de ogen van hen, die tot dusver hem nog niet erkenden, elke aanstoot weg als de teruggave door Sauls eigen zoon plechtig en naar de wet ten aanzien van het gehele volk geschiedde. Michal, die door David zo duur gekocht was, en aan wie hij geen scheidbrief gegeven had, is overigens een beeld van de Joden, die door de ware David eindelijk weer teruggevorderd zullen worden..

16. En haar man, die haar hartelijk liefhad (1 Samuel 25: 44), ging met haar, al gaande en wenende 1) achter haar tot Bahûrim toe, dat op de weg van Jeruzalem naar Gilgal gelegen is (16: 5; 17: 18). Toen zei Abner tot hem, omdat zijhier aan de grenzen van David's rijk gekomen waren: Ga weg, keer terug naar uw woonplaats. En hij keerde terug.

1) Treffend bewijs dat te midden van de vele verstoorde familiebetrekkingen in Israël toch ook hier en daar de bloem van een ware en innige liefde en trouw werd aangetroffen. Deze bloeide ook wel in David's huis, maar niet ongestoord, en hij is ook niet vrij gebleven van de vloek, die de Heere over de gruwel van de polygamie in Israël had uitgesproken..

18. Zo doet het nu, en neemt hem ook werkelijk tot uw koning aan; Ik zelf, die u tot dusver ervan heb afgehouden, om u bij het huis van Saul te houden, moet dat thans als het beste voor u erkennen, want de HEERE heeft tot of, van David gesproken, 1) zeggende; Door de hand van David, Mijn knecht, zal Ik Mijn volk Israël verlossen van de hand van de Filistijnen, en van de hand van al hun vijanden; bij hem zult gij dus vinden, wat onder Isboseths regering u nimmer te beurt zal vallen; rust van uw vijanden rondom.

1) Een woord van deze inhoud komt wel nergens uitdrukkelijk voor; maar Abner past zeer juist het van Saul in 1 Samuel .9: 16 gezegde op David toe, in wie die Godsbelofte volkomen en duurzaam zou vervuld worden, omdat zij in Saul slechts gedeeltelijk en voorbijgaand haar vervulling gevonden had en door nieuwe nood en ellende was gevolgd..

Wellicht dat ook dit woorden van Samuel of van Gad zijn geweest, die onder het volk bekend waren..

19. En Abner sprak ook op bijzondere wijze voor de oren van Benjamin, om ook deze stam te winnen, die er veel voordeel bij gehad had, dat het regerende stamhuis uit hem was (1 Samuel .22: 7). Voorts ging Abner ook heen, volgens de in vs.13 gestelde voorwaarde, terwijl hij Michal van Bahûrim af (vs.16) verder met zich nam om te Hebron voor David's oren te spreken alles, wat goed was in de ogen van Israël (vs.18), en in de ogen van het gehele huis

van Benjamin (vs.19a), opdat namelijk David over deze stammen, die tot dusver hem niet erkend hadden, koning mocht worden.

20. En Abner kwam tot David te Hebron, en twintig mannen met hem, 1) als vertegenwoordigers van de stammen, wier voorstel aan David zou worden bekend gemaakt. En David maakte Abner en de mannen, die met hem waren, een maaltijd om hen op recht eervolle wijze te onthalen.

1) Abner komt nu met twintig mannen als vertegenwoordigers van de stammen, om David de kroon aan te bieden. Daarom maakt David hen een maaltijd, opdat aan die maaltijd het verbond bezegeld zou worden..

21. Toen, na afloop van de maaltijd, toen hij met zijn metgezellen zich weer naar huis wilde begeven, zei Abner tot David: Ik zal mij opmaken, en heengaan, en vergaderen geheel Israël, voor zover het niet reeds gewonnen is, tot mijn heer, de koning, dat zij een verbond met u maken, en gij regeert over alles, wat uw ziel begeert, 1) namelijk over het gehele land. Alzo liet David Abner gaan, en hij ging in vrede. 2)

1) David had ook, afgezien nog van zijn persoonlijke zachtmoedigheid, in het geheel geen reden, om Abner thans nog vijandig te behandelen, nadat deze zijn verzet tegen David's koningschap opgegeven en geheel Israël aan zijn zijde gebracht had. Abners ijver voor Isboseth en zijn strijd tegen David was wel een zondig weerstreven van de hem niet onbekende wil van de Heere, die David door Samuel tot koning over Zijn volk geroepen en gezalfd had; maar toch geen volgens burgerlijke wetten strafbare opstand tegen David's persoon en recht op de troon, omdat de Heere door Samuel of een andere profeet David over het volk niet als koning had laten aanstellen, en David evenmin, na Sauls dood, het hem door de Heere beloofde en door zijn zalving gewaarborgde koningschap over geheel Israël als een recht, waaraan het volk voldoen moest, had geëist, maar als een ware dienstknecht van God geduldig gewacht had totdat de Heere hem het Koningschap over Zijn gehele volk zou verlenen..

Door de overweging, dat het door Abner gestichte en tot dusver staande gehouden koningschap van Isboseth slechts op een zondig en eigenwillig weerstreven van Gods raadsbesluit rustte, en zijn tegenwoordig besluiten om zich en het overige Israël onder David's koningschap te begeven, uit een zuiver inzicht van de stand van zaken voortkwam, waartoe hij echter eerst na het mislukken van verkeerde plannen gekomen was, wordt in het kort de vraag beantwoord, of Abner als verrader moet beschouwd worden, als hij hier David aanbiedt om geheel Israël rondom hem te verzamelen, en of deze recht gehandeld heeft met zich tot onderhandelingen in te laten. Isboseth moet hij deze vraag geheel buiten aanmerking gelaten worden; zijn gehele koningschap was niets anders dan een overweldiging of een wederrechtelijke toe-eigening, en het is een volkomen ordelijke weg, dat degene, die hem in deze stelling gebracht heeft, hem er ook weer uit bevrijdt, hij verliest niets meer dan hetgeen hij nooit had moeten bezitten. Want dat hem van David's zijde enig levensgevaar, gevangenis of iets dergelijks dreigde, is uit diens veelvuldig gebleken karakter niet te denken. Daarentegen, met betrekking tot de verkeerd geleide stammen, die Abner tot dusver belet had

om de innige drang van hun hart te volgen en Gods wil te verstaan, was het juist zijn plicht, om ook hen tot dat betere inzicht te brengen, waartoe hij zelf gekomen was. Maar ten opzichte van David, die Gods weg stil had afgewacht, zonder de erkenning van die stammen te willen afdwingen, die zich bij Isboseth hielden, wordt opnieuw bewaarheid wat Spreuken 16: 7 geschreven staat: "Als iemands wegen de Heere behagen, zo zal Hij ook zijn vijanden met hem bevredigen."

Wat ook Abners beweegreden was, het was een goed werk, een einde aan de oorlog te maken en de Gezalfde van de Heere op de troon te zetten, en het was voor David evenzo wettig, Abners aangehouden dienst daartoe aan te nemen, als het een arm man geoorloofd is, om een aalmoes te ontvangen, die hem door een Farizeeër enkel en alleen uit hoogmoed en geveinsdheid gegeven wordt..

2) Dit laatste wordt er uitdrukkelijk bijgevoegd, om te doen uitkomen, dat aan de moord van Abner David hoegenaamd geen schuld had, en het nooit in zijn bedoeling heeft gelegen, om zich op die verraderlijke wijze van Abner te ontdoen..

II. Vs.22-39. Nadat Abner van David is weggegaan, komt Joab met zijn knechten juist van een krijgstocht terug; deze ontbrandt in jaloezie tegen Abner, van wiens verzoening met David hij hoort, en waarvan hij nadeel vreest voor zijn eigen verhouding tot de koning, en tracht nu de mededinger bij deze verdacht te maken, omdat zijn woorden echter niet veel ingang vinden, laat hij, na David verlaten te hebben, Abner terugroepen, alsof de koning hem nog iets te zeggen had, neemt in gemeenschap met zijn broeder Abisai, hem onder de poort van Hebron afzonderlijk, en steekt hem daar verraderlijk dood. Als David de gruweldaad verneemt, verklaart hij zich en zijn koninkrijk op plechtige wijze onschuldig van alle medeweten aan deze misdaad, dwingt Joab bij het begraven van Abners lijk voor de baar uit in rouwgewaad te gaan, en gedraagt zich bij de begrafenis in het algemeen zó, dat het gehele volk van zijn onschuld aan de moord volkomen overtuigd wordt; maar hij ziet zich wegens de nog onvaste staat van zijn koninkrijk, buiten macht om de moordenaar zelf op behoorlijke wijze te straffen, en vergenoegt zich, na de vloek over diens daad te hebben uitgesproken, met de Heere de wraak op te dragen.

22. En ziet, David's krijgsknechten en Joab aan hun hoofd, kwamen van een bende, van een strooptocht, die zij tegen een van de aan Juda grenzende volksstammen hadden ondernomen (1 Samuel .27: 8vv.), en brachten met zich een grote buit; Abner nu was, zoals in vs.21 gemeld is, nu niet meer bij David te Hebron, want hij had hem laten gaan, en hij was gegaan in vrede.

25. Gij kent¹⁾ Abner, de zoon van Ner, wat een sluwe en geveinsde man hij is, dat hij gekomen is om u te overreden, om zich aan u voor te doen, alsof hij het met u eens was, om u uw wensen te openbaren, en om te weten uw uitgang en uw ingang, al uw ondernemingen, ja om te weten, alles wat gij doet, wat gij wilt doen, om daarna uw plannen te kennen en ze dus des te nadrukkelijker te kunnen tegenwerken.

1) Of liever: Kent gij?.

26. En Joab ging uit van David, 1) zonder dat hij met zijn verdachtmaking ingang bij hem gevonden had, en zond Abner op heimelijke wijze boden na, die hem, onder voorwendsel dat de koning hem nog eenmaal wenste te spreken, wederom haalden van de plaats tot waar hij reeds gekomen was, namelijk van de bornput van Sira, volgens Josephus 20 stadiën of ½ mijl van Hebron; maar David wist het niet, de gehele zaak was veeleer een list van Joab, die Abner in zijn macht wilde krijgen, om hem uit de weg te ruimen.

1) Wij lezen niet, dat David hem geantwoord heeft. Hoogstwaarschijnlijk heeft hij het antwoord van de koning niet afgewacht, maar is terstond weggegaan om zijn plannen van sluipmoord zo spoedig mogelijk uit te voeren. Wat hij tot David zei, moest dan ook dienen om David straks van het billijke van zijn moord te overtuigen, dat hij een verrader op verraderlijke wijze had omgebracht..

27. Toen nu Abner, in de mening, dat de koning zelf hem had laten terugroepen, weer te Hebron kwam, a) zo leidde hem Joab, die, vergezeld door zijn broeder Abisäi, tot voor de sta hem tegemoet was gegaan, ter zijde af in het midden van de poort, (Ge 19: 1), waar op dat ogenblik juist geen mensen bijeen waren, om in de stilte met hem te spreken, als had hij in last van de koning iets geheims met hem af te spreken; en hij sloeg hem daar, toen hij hem op zijde af in een hoek geleid had, met zijn zwaard, aan de vijfde rib, aan het onderlijf, dat hij stierf, b)omwille van het bloed van zijn broeder Asahel, wiens dood (2: 23) hij door deze daad tegelijk wreekte.

a) 1 Koningen .2: 5 b) 2 Samuel .2: 23

De reden zelf, die Joab tot dit bedrijf meende te hebben, was onrechtvaardig. Weliswaar had Abner Asahel gedood en Joab en Abisäi begeerden huns broeders bloed te wreken, maar Abner had Asahel gedood in het open veld, in een openbare oorlog, waartoe de uitdaging, ofschoon door Abner gedaan, nochtans door Joab was aangenomen, zoals hij dan ook bij die gelegenheid velen van Abners oversten gedood had. Ook had hij het gedaan tot zijn eigen verdediging, niet dan na een vriendelijke en herhaalde waarschuwing en geheel tegen zijn wil, maar Joab heeft hier krijgsgloed vergoten in oneer (1 Koningen .2: 5)..

Zeker zal Joab ook nog om een andere reden Abner hebben gedood, n.l. uit afgunst en jaloezie. Hij zal hebben gevreesd, dat Abner bij David in gunst zou komen en dat deze door David, om zijn invloed te behouden op de andere stammen, tot krijgsoverste zou worden gemaakt. Joab was een bloedgierig en een wraakzuchtig man..

Hij was bevreesd, dat Abner van David een hogere plaats dan hij zou ontvangen. Wat zullen mensen, die gierig en eerezuchtig zijn en niemand boven zich kunnen zien, niet durven ondernemen tot verkrijging van hun begeerte? Zij zullen duizend misdaden bedrijven, en liever dan te verliezen hetgeen zij verkregen hebben, niet schromen nog grotere goddeloosheid te plegen.

28. Toen David dat daarna hoorde, zo zei hij: Ik ben onschuldig, en mijn koninkrijk, bij de HEERE, tot in eeuwigheid, van het bloed van Abner, de zoon van Ner; de Heere zal deze

verraderlijke moord noch aan mijn persoon, noch aan mijn koninkrijk straffen, omdat ik er in het geheel geen aandeel aan gehad, maar slechts goeds jegens Abner bedoeld heb.

29. Het bloed van Abner blijve op het hoofd van Joab, en op het gehele huis van zijn vader, op zijn geheel navolgend geslacht, en er worde, tot rechtvaardige vergelding voor zo'n misdaad van het huis van Joab niet afgesneden, die een vloed, zaad- of slijmvloed (Le 15: 2) hebbe en melaats zij (Lev.13: 1-46), en zich aan de stok houde, lam of gebrekkig zij, en door het zwaard valle, en aan brood gebrek hebbe! God de Heere neme zelf de bestraffing van deze gruweldaad in Zijn hand, en bezoeke haar aan Joabs geslacht met verschrikkelijke ziekten, geweldige dood en bittere armoede, die voortdurend in hen mogen woeden!

Van vloeken in de eigenlijke, zondige zin is wel te onderscheiden de heilige vloek, die betrekking heeft niet op de tot verlossing nog in staat zijnde persoon, maar op de misdaad zelf; die heilige vloek heeft zijn volle zedelijke kracht allereerst bij God zelf, maar verder ook bij hen, die in Zijn Naam spreken. Het zondige vloeken stelt niet de zedelijke wil van de mens in dienst van de heilige God, maar tracht de wil van de heilige God in dienst van de zondige wil, van de innerlijke haat te stellen. Dat vloeken wil niet de goddelijke gerechtigheid volbrengen, maar slechts de hartstochtelijke haat van de zondige mens, door vernietiging van het welzijn van hem, die men haat. Daarom is iedere zodanige vloek een godslastering. Waar Christus zegt: "Vader, vergeef het hun," daar vloekt de zondige mens; maar waar Christus en de heiligen van de Heere de zondaars de goddelijke gerechtigheid verkondigen, daar is de ander onverschillig, of verheugt zich over de zonde. Zo'n verkondiging nu van de goddelijke gerechtigheid, zo'n waarschuwende bedreiging van de goddelijke straf voor de verstokt blijvende zondaar, zo'n aanroepen van God om de vervulling van Zijn gerechtigheid, zowel om het welzijn van de gemeente als om de bekering van de afgedwaalden zelf door de invloed van de kastijding: dat is het heilig vloeken in zijn innigste betekenis. De gemoedsgesteldheid, waarmee die vloek wordt uitgesproken, is geen andere dan die bij het gebed plaatsheeft..

De betekenis is deze, God moge deze moord aan Joab en zijn huis al doorgaande straffen met verschrikkelijke ziekten, geweldige dood en armoede. Om de grond van deze vervloeking duidelijk te maken, merkt de schrijver op (vs.30): "Joab en zijn broeder Abisai hebben Abner gedood, omdat deze hun broeder Asahel te Gibeon in de strijd gedood had." De daad van Joab, waaraan Abisai mede schuldig stond, was een sluipmoord, die zich niet als bloedwraak liet rechtvaardigen, omdat Abner Asahel in de strijd, na herhaalde waarschuwing, slechts om zijn leven te redden, gedood had..

31. David dan zei, om zijn diepe smart over Abners uiteinde en zijn groot ongenoegen over de aan hem begane boosheid openlijk te betuigen, tot Joab en tot al het volk, dat bij hem, bij David was, dus zowel tot zijn eigen overige hofbeambten, als tot de krijgslieden, die met Joab van de strooptocht waren teruggekeerd: Scheurt uw kleren (De 14: 2), en gordt zakken aan (Ge 37: 34), en weeklaagt voor Abner heen, gaat in zo'n rouwbedrijf voor zijn lijk heen; en de koning David ging, toen het lijk ten grave gedragen werd, achter de baar.

Over de wijze, waarop de oude Hebreëen hun doden ter begrafenis voorbereidden en vervolgens werkelijk ter aarde bestelden, geeft de schrift de volgende aanduiding. Dadelijk na

het sterven was het de liefdeplicht van de bloedverwanten om de dode de ogen toe te drukken, en de kinderrijke vroomheid, om hem te kussen (Genesis 49: 7; 50: 1). Hierop werd het lijk met warm water afgewassen (Hand. 9: 37), in een groot linnen laken gewikkeld (MATTHEUS. 27: 57), of aan afzonderlijke leden met linnen doeken omwonden (Joh. 11: 44); waartussen men bij voorname lieden mirre, aloë en andere welriekende specerijen legde of streek (Joz. 12: 7; 19: 39vv.), in de doodkist gelegd en op de zolder of de opperkamer gebracht (2 Koningen .4: 21 Hand. 9: 37vv.). De doodkist was bij koningen en voorname lieden een rijk versierd bed (2 Kronieken 16: 14

), bij arme lieden een open baar, waarop de dode, licht toegedekt, neerlag (Luk. 7: 14). Omdat volgens de wet (Num. 19: 11vv.), alles wat met een lijk in aanraking kwam, onrein werd, was men gewoon zo spoedig mogelijk, meestal op dezelfde dag, de doden te begraven, hetgeen ook wegens het warme klimaat raadzaam was; ofschoon het in vroegere tijd niet zo gedaan werd (Genesis 23: 2vv.). Het lijk werd dan in zijn kist, op een baar uit het huis gedragen, onder luid wenen en weeklagen van de bloedverwanten en vriende, die het volgden, terwijl reeds in het sterfhuis klaagliederen onder begeleiding van treurmuziek op de fluit werden aangeheven (MATTHEUS. 9: 23); men huurde daartoe bijzondere klaagvrouwen (Jer. 9: 17), die het weeklagen enige dagen lang voortzetten. Onder zulk weeklagen ging de lijkstoet bestaande uit de bloedverwanten, en wanneer zij tot de aanzienlijke stand behoorden ook uit zeer vele andere (1 Samuel .25: 1), grafwaarts, en werd het lijk in de groeve neergelaten (1 Koningen .13: 30). Daarna kwam de lijkstoet tot een rouwmaal bijeen, dat oorspronkelijk door de vrienden voor de rouwdragenden werd aangericht om deze in hun droefheid te troosten (Deuteronomium 26: 14 Jer. 16: 7 Ezechiël. 24: 17), terwijl in later tijd de rouwdragende omgekeerd voor zijn vrienden een, dikwijls zeer rijk, rouwmaal aanrichtte; de deelneming aan dit "treurbord" (Hos. 9: 4) maakte zeven dagen lang onrein (Num. 19: 4), zolang duurde ook gewoonlijk de rouwtijd..

33. En de koning maakte een klaaglied over Abner, een door hemzelf op zijn dood vervaardigde rouwklacht, en zei: is dan Abner, die dappere held, zo smadelijk gestorven, als een dwaas, een misdadiger sterft, 1) die zijn leven door zijn schanddaden verbeurd heeft?

1) Anderen vertalen: Abner is niet gestorven als een dwaas, als een misdadiger sterft, hij had niets misdreven, dat hij op rechtvaardige wijze moest sterven; want heeft hij Asahel gedood, hij deed dit in een openlijke veldslag, nadat hij hem meermalen gewaarschuwd had..

34. Uw handen waren, toen men u overviel, niet gebonden, noch uw voeten in koperen boeien gedaan; 1) gij had als een dapper man u kunnen verdedigen, als een goed looper kunnen ontkomen, indien gij enig vermoeden van het verderf, dat u dreigde, gehad had; maar daartoe was uw gemoed te argeloos; maar gij zijt gevallen, zoals men valt voor het aangezicht van kinderen van de verkeerdheid, zoals men op een verraderlijke, boosaardige wijze om het leven gebracht wordt. Toen, door David's smartelijke klacht op het diepst getroffen, en de waarheid van zijn spreuk erkennende, weende het gehele volk nog meer over hem, over Abner.

1) Anderen vertalen: Uw handen zijn niet gebonden, noch uw voeten in koperen boeien gedaan, namelijk toen gij, Abner, in de macht van uw vijand raakte, d.i. men had u niet als een strafbare moordenaar, na gewoon onderzoek, aan de bloedwreker overgeleverd, zodat deze voortaan recht gehad zou hebben om u om te brengen..

35. Daarna kwam al het volk, na het volbrachte lijkfeest, bij de koning en zijn huis om David brood te doen eten, daartoe over te halen, als het nog dag was, en hij toch niet zonder nadeel voor zijn gezondheid tot aan de avond zondereten kon blijven; maar David zwoer, zeggende: God doe mij zo en doe er zo toe, indien ik voor het ondergaan van de zon brood of iets anders eet! Hij betuigde daarmee, dat hij zich over zijn kommer nog niet wilde troosten, maar veeleer over Abner wilde rouw dragen, als over een van zijn naaste bloedverwant en vrienden.

38. Voorts zei de koning nog op de dag van de begrafenis, tot zijn knechten, zijn vertrouwde dienaren: Weet gij niet, erkent en voelt gij niet met mij, dat op deze dag een vorst, ja een grote in Israël gevallen is; een uitstekend en voortreffelijk man, wiens bekwaamheid nog van groot nut had kunnen zijn voor mijn rijk?

1) Hij zei daarmee niet te veel. Abner was een belangrijk persoon, een stalen karakter, die voor David bij de grondvesting van zijn heerschappij voornamelijk in het veld tot een machtige steun had kunnen worden. Wel verteerde hem een brandende dorst naar aanzien en eer, een dorst die vroeg of laat voor de koning nog gevaarlijker had kunnen worden, dan deze zelf nog vermoedde; wel wist David, dat Abner eenmaal niet de laatste van Sauls legerhoofden geweest was, die dezen tegen hem had opgehitst; maar David die zich zo gelukkig voelde in het bewustzijn van de vergeving, die hemzelf van Gods zijde reeds ten deel gevallen was, dacht aan Abners vroeger bedrijf niet meer, en zo kon zijn ongehuichelde rouwbetoning over Abner slechts tot zijn eer worden uitgelegd. Inderdaad getuigde zij van een koninklijke gezindheid..

39. Daarom zou het ook geheel ermee overeenkomen, dat zijn moordenaar naar verdienste gestraft en wegens zijn misdaad gedood werd. Maar ik ben heden nog teder, en nog te korte tijd gezalfd tot koning, en kan onder zulke omstandigheden niet zelf de straf toepassen; en deze mannen, de zonen van Zeruja, Joab met zijn broeder Abisai, zijn harder dan ik; zij zijn met hun gewelddadigheden mij een zware last, die ik moet dragen, zolang mijn koningschap hun bedrevenheid in de strijd tot zijn bevestiging behoeft. De HEERE zal de boosdoener vergelden naar zijn boosheid: 1) Op 's Heren tijd en uur zal Hij hen wegens hun misdaad bezoeken (1 Koningen 2: 5, 28vv.).

1) Tevens gaf David met deze woorden duidelijk te verstaan, dat hij zijn regering niet graag beginnen wilde met een doodvonnis over een van de heldhaftigste en geëerdste veldheren van zijn leger, en dit des te minder, omdat liefde tot de verslagen broeder aan Joab de wapens tegen Abner deed opvatten..

David is een gezworen vijand van alle valsheid en leugen: "Die leugens spreekt zal voor mijn ogen niet bevestigd worden", is zijn zinspreuk (Psalm 101: 7); maar dat de vonden en onwaarheden, die hij zich veroorlooft, als zijn vijanden hem in verlegenheid en nood brengen,

niets anders zijn dan het lichte stof, dat bij zijn moeilijke gang door de woestijn des levens aan zijn voeten blijft hangen, dat komt vooral dan duidelijk aan het licht, als het hem, zoals in het voor ons liggend geval, volkomen lukt elk spoor van verdenking bij zijn volk uit te wissen. Zijn volk weet steeds, hoe het daaromtrent met hem staat; want tussen hem en zijn volk geldt geen diplomatie en geen politiek (geen wereldse staatslist) maar de eerlijke taal van het trouwe hart en van de waarheidlievende man..

Hiermee wil David zeggen, dat Joab zijn gehele leven lang zal schuldig staan voor deze daad, en dat, al wordt hem op dit ogenblik geen gerechtigheid gedaan, hij toch zijn gerechte straf voor zijn misdaad niet zal ontgaan, zoals ook gebeurd is onder de regering van Salomo..

23. Michal nu, Sauls dochter, had, terwijl David op de weg van de ootmoed werkelijk in eer was gestegen, tot straf voor haar hoogmoed, die haar in de wegen van haar vader deed voortwandelen, geen kind, 1) zomin nu, ofschoon zij meermalen gehuwd was (1 Samuel .18: 27; 25: 44; 2 Samuel .3: 13vv.) als verder tot de dag van haar dood toe. 2)

1) God zal eren die Hem eren; maar die Hem, Zijn dienaren en Zijn dienst verachten, zullen licht geacht worden. Terwijl wij de tegenstanders met zachtmoedigheid vernamen, zal de Heere zeker onze zaak tegen hen verdedigen, en zij, die grote opwekkingen in de godsdienst veroordelen, omdat zij niet met hun begrip overeenkomen, worden dikwijls gestraft door zelf van zo'n heerlijk werk te worden uitgesloten..

Zo straft de Heere haar voor haar hoogmoed, opdat zij de smaad van de kinderloosheid zou dragen. Bovendien had de Heere er nog een ander doel mee, n.l. opdat haar kinderen, of haar zoon, aan Salomo de kroon niet zou betwisten, gesteund door de bewering, dat èn zijn vader èn zijn grootvader beiden koningen over Israël waren geweest..

2) Hieruit zou men mogen opmaken dat Michal gestorven is op een leeftijd, waarop zij nog moeder had kunnen worden, en wellicht door jaloezie verteerd, in de kracht van haar leeftijd is overleden. David geeft later de zonen van haar zuster aan de Gibeonieten. Wellicht dat Michal toen al reeds gestorven was..

HOOFDSTUK 7.

DAVID ONTVANGT DE BELOFTE VAN DE MESSIAS, ALS HIJ EEN TEMPEL WIL BOUWEN.

I. Vs.1-17. Met de in het vorige hoofdstuk vertelde geschiedenis van de overbrenging van de ark naar de berg Sion, staat in nauw verband, ofschoon misschien niet in onmiddellijke tijdsorde, het plan van David om de Heere een vast stenen huis te bouwen ter vervanging van de tent. De Heere verklaart hem echter door een openbaring aan de profeet Nathan dat hij, David, hiertoe niet geroepen was, maar pas zijn zoon na hem en geeft hem bij deze gelegenheid de belofte van een zoon, die uit zijn lijf voortkomen en een eeuwig koninkrijk hebben zal (Vergelijk 1 Kronieken 17: 1-14.).

1) Naar chronologische orde moet misschien 7 pas na 8 gelezen worden..

1. En het geschiedde, toen de koning in zijn huis, in het cederen paleis, dat hij zich op de berg Sion had laten bouwen (5: 11) zat, woonde, en de HEERE, nadat de strijd tegen de Filistijnen (5: 17-25) en nog andere oorlogen, waarvan in 8 en 10 zal gesproken worden, ten einde gebracht waren, hem rust gegeven had van al zijn vijanden rondom, zodat hij niet te vrezen had, dat in de eerstvolgende tijd weer iets door hen zou worden ondernomen;

2. Zo zei de koning tot de profeet Nathan, 1) wiens raad hij in alle gewichtige gelegenheden, vooral die de godsdienst betroffen, gewoon was in te winnen (12: 25; 1 Koningen .1: 5vv.; 2 Kronieken 29: 25): Zie toch, ik woon heerlijk en gemakkelijk in een cederen huis, en de ark van God daarentegen, de zetel van de Heere Zebaoth onder Zijn volk, woont nog altijd in het midden van de gordijnen, 2) onder een kale tent (6: 17); deze verkeerde toestand kan ik niet langer rustig aanzien. Zo ik in de tent van mijn huis inga, zo ik op de koets van mijn bed klim, zo ik mijn ogen slaap geef, mijn oogleden sluimering, totdat ik voor de Heere een plaats gevonden zal hebben, woningen voor de Machtige van Jakob (Psalm 132: 3-5 Hand.7: 46).

1) Van Nathans afstamming is niets naders bekend. Is hij de in 1 Kronieken 2: 36 genoemde Nathan hetgeen men zou vermoeden, omdat van de laatste een zoon "Sabad" wordt opgegeven en in 1 Koningen .4: 5 zekere "Sabud" als Salomo's vertrouweling of vriend voorkomt die de zoon was van de profeet Nathan, (niet, zoals anderen aannemen, van de evenzo geheten zoon van David; 2 Samuel .5: 14) dan was zijn grootvader een Egyptische slaaf, Jarha geheten, die door zijn heer, de Judeeër Sesan aan zijn dochter Ahlai (1 Kronieken 2: 31) was uitgehuwelijkt en in zijn geslacht was opgenomen. Dan zou Nathans geslachtsregister aldus zijn:

Juda Sela, Serah, Perez Hezron, Hamul

Hezron 1) Onam Nadab Jeseï Ahlai= Jarha Nathan Sabad.

Hezron 2) Ram Chalubai (Kaleb) Nahesson Boas Isai Salomo

Met recht beschouwt men hem als de erfgenaam van Samuëls rang en als het model van een echte opperhofprediker (12)..

Wij kunnen niet nalaten er in het voorbijgaan op te wijzen, hoe David met een even mooi als zeldzaam voorbeeld onder de groten van de aarde daardoor uitmunt, dat hij zo'n man naast zich had, die hem als een waarlijk trouwe raadsman dienen, en hem ook als het nodig was, vreselijke waarheden zeggen kon. Het is duidelijk, dat David dit alleen daarom kon doen, omdat hij in deze man van zijn vertrouwen niet enkel de trouwe onderdaan en vriend erkende, maar ook de man, door wie de Heere Zijn woord hem liet verkondigen; en voor een op zo'n gevaarlijke grond geplaatste man was het bewaren van zijn zelfstandigheid tegenover David's machtige geest en het vermijden van mensenvrees of vleierij slechts mogelijk door het bewustzijn om te dragen, dat hij krachtens een hogere Majesteit daar stond en spreken moest. (PREISWERK).

De overlevering wijst het graf van de profeet aan te Halhul, 1 1/2 uur noordelijk van Hebron (Joz.15: 58)..

2) Hiermee toont David duidelijk, dat hij zich de dienaar van de Heere voelt. Nu hij voor dit ogenblik niet geroepen wordt om de oorlogen van de Heere te voeren, rijpt bij hem het voornemen om de Heere een huis te bouwen. Hij kan het niet goed krijgen, dat hij zelf in een prachtig paleis woont en de Heere in een tent met gordijnen. Hij voelt zichzelf zo klein en heeft zulke hoge gedachten van de Heere der heerscharen..

3. En Nathan (naar zijn eigen menselijke mening, want de profeten stonden niet altijd en bestendig onder bijzondere inwerking van Gods Geest (1 Samuel .16: 6; 2 Koningen .4: 27), maar spraken ook wel uit hun eigen geest, zoals de Apostel (1 Kor.7: 25,40) en konden dus in hun oordeel soms falen) zei tot de koning: Ga heen, welaan! doe al wat in uw hart is, want de HEERE is met u, en zal gewis ook dit werk u doen gelukken.

Wij behoren alles te doen, wat wij kunnen, om bij anderen goede voornemens aan te moedigen en een goed werk te bevorderen en al naar gelang de gelegenheid het vereist, door goede woorden de werken van de godsvrucht aan te prijzen..

Wij hebben hier duidelijk het onderscheid tussen de mening van de profeet en de openbaring van God, tussen het woord van een kind van God en het Woord van God. Nathan treedt hier niet op als profeet van de HEERE, maar als raadsman en vriend van de koning. Nathans raad of goedkeuring steunde op de geopenbaarde wil van God, om de Heere de eer te geven van Zijn Naam en niet op Zijn verborgen wil. Die laatste zou hij straks aan David te kennen geven..

4. Maar het gebeurde in dezelfde nacht, na de dag waarop de profeet dit gesprek met de koning gehad had, dat het woord van de HEERE, als een hogere, onmiddellijk ingrijpende macht, tot Nathan kwam, in het gezicht (vs.17), zeggende:

Hier vinden wij een treffend bewijs voor de werkelijkheid van onmiddellijke openbaringen van God. David en Nathan stemden naar hun beste weten en in de innigste overtuiging overeen tot een waarlijk godvruchtig en heilig werk. Plotseling laten zij hun lievelingsplan varen, tot de uitvoering waarvan alles gepast scheen. En waarom geven zij het op? Uit eigen beweging zouden zij het niet gedaan hebben; zij doen het alleen omdat God de Heere Zijn "veto" onmiddellijk heeft uitgesproken..

5. Ga, en zeg tot Mijn knecht, tot David: Zo zegt de HEERE: Zou gij Mij een huis bouwen tot Mijn woning? 1)

1) Gij die met de gehele ontwikkeling van uw koninkrijk nog niet zo ver gekomen zijt, en ook bij uw eigen leven nooit zover daarmee komen zult, als nodig is, om dit Mij overigens welgevallige werk, in overeenstemming met het doel te doen zijn?.

Maar daarover dat Ik, de Machtige van Jakob, met Mijn woning in Israël nog niet tot rust gekomen ben, zij verder bij u geen zorg, al moest gij nu ook met alle krachten inhalen, wat andere geslachten verzuimd hadden; zo'n vaste woning voor Mij is geen zo dringende behoefte, dat zij zo spoedig mogelijk bevredigd moet worden..

David is een krijgsman, en door zijn overwinningen voort te zetten, moet hij de grenzen van Israël uitbreiden. David is een lieflijk Psalmist en hij moet Psalmen vervaardigen, tot gebruik voor de Tempeldienst, wanneer die gebouwd is, alsmede de priesters en Levieten in hun verdelingen bestellen maar wat het bouwen van het huis betreft, hetgeen een voorbeeld zal wezen van het bouwen van de Kerk door Christus, de Vredevorst, gevoeglijk zal dit volbracht worden door de vreedzame Salomo, die ook grote schatten zal bezitten om de kosten daarvan te kunnen dragen en daarom zegt de Heere, laat dit werk voor hem over blijven..

In 1 Kronieken 28: 3 wordt nog deze reden opgegeven, dat David te veel bloed had vergoten. Niet, omdat David daardoor was verontreinigd, want hij was een krijgsman van de Heere, een werktuig in Zijn dienst, maar omdat de Tempel, het vaste huis, een beeld was van de vrede. Pas dan, als Israël geheel rust had, pas dan zou ook het Gebouw van de Vrede door Salomo, de vredevorst, mogen worden opgetrokken..

7. Ook hebben de geslachten, die vóór u leefden, niets ermee verzuimd, dat geen van hen eraan dacht, om een vast huis voor Mij te bouwen, zoals gij zelf zult erkennen, indien gij op de stem van Mijn openbaringen ten tijde van de richters let; overal, waar Ik met al de kinderen van Israël, sinds hun intocht in het beloofde land, heb gewandeld, heb Ik wel een woord gesproken met één van de stammen van Israël, die Ik, doordat Ik Richters uit hun midden verwekte, bevolen heb Mijn volk Israël te weiden, voor zijn lichamelijk en geestelijk welzijn te zorgen, zeggende: Waarom bouwt gij mij niet een cederen huis, 1) een paleis uit kostbare bouwstof tot een waardige woning voor Mij?

1) Hiermee wil de Heere aan David betuigen, dat het geen verzuim geweest was van de Richters om Hem een Huis te bouwen, en tevens, dat het nu ook nog niet de juiste en geschikte tijd daarvoor was. Bovenal om David gerust te stellen, als er in zijn hart

overwegingen mochten opkomen, dat hij zelf in een veel prachtiger paleis woonde, dan de Ark van het Verbond..

8. Nu dan, zo zult gij verder tot Mijn knecht, tot David zeggen, om hem te kennen te geven, wat vooraf aan en met hem gebeuren moet, eer zo'n huis voor Mij gebouwd kan worden, zoals hij met een goede bedoeling heeft voorgenomen: Zo zegt de HEERE der heerscharen 1) (1 Samuel 1: 3): Ik heb u genomen van de schaapskooi, van achter de schapen, dat gij een voorganger zou zijn over Mijn volk, over Israël (1 Samuel .16: 11vv.):

1) Niet enkel de HEERE, maar de HEERE Zebaoth, omdat in de volgende openbaring de HEERE zich als wereld-God bekend maakt..

De Heere wil niet, dat David kleinmoedig zal worden, omdat Hij hem niet toestond voor Hem een Huis te bouwen. Daarom noemt de Heere hem Zijn knecht, maar geeft hem en zijn nageslacht nu ook de heerlijkste beloften en toezeggingen..

9. En Ik ben van toen af onafgebroken met u geweest overal, waar gij gegaan zijt, en heb sinds die tijd al uw vijanden voor uw aangezicht uitgeroeid, en Ik heb u een grote naam gemaakt, als de naam van de groten, die op de aarde zijn, 1) zo groot als de naam van een van de machtigste koningen op aarde (5: 10vv.; 8, 9vv.; 13).

1) De Heere had hem niet alleen getooid met macht en heerlijkheid in Israël, maar hem ook beroemd doen worden als een machtig koning, als een groot krijgsman en minstens ook als een heilig persoon, bemind door God en door al zijn volk..

11. En van die dag af, en gedurende de gehele tijd, dat Ik geboden heb Richters te wezen over Mijn volk Israël, uit welke beschikking toch ook een bewijs te trekken is voor de steeds voortdurende nood. Dus is voorzeker in en met u reeds de aanvang gemaakt van het ware koningschap, dat aan Mijn genadige oogmerken met Israël beantwoordt; nochtans is uw koningschap zelf nog niet voldoende bevestigd en voor alle tijden gegrondvest. Daarom moet Ik, eer Ik de bedoelde tempelbouw kan toelaten, voor zodanige bevestiging het Mijne doen. 1) Maar aan Uzelf, zoals ook door u aan Mijn volk, heb Ik dan ook reeds tot dat doel rust gegeven van al uw vijanden, dat niemand van hen meer uw heerschappij op enigerlei wijze betwiste (10-20). Ook geeft u de HEERE te kennen, met betrekking tot de duur van uw koningschap, dat de HEERE in plaats van dat gij voornemens zijt Hem een huis te bouwen (vs.5) omgekeerd u een huis maken zal, 2) en wel een, dat alle eeuwen door voortduren zal.

1) Gods belofte aan Israël gaat de belofte aan David vooraf, om hem te doen begrijpen, dat wat God voornemens was te doen, zijn zou om Israël gelukkig te doen zijn onder zijn bestuur. Naast het heil van onze zielen en van Gods gemeente, moeten wij het geluk van ons nageslacht zoeken, opdat zij, die uit ons voortkomen, God mogen prijzen op de aarde, wanneer wij het in de hemel doen..

Om welke reden David niet zelf de tempel moest bouwen, zien wij duidelijker dan hier uitgedrukt in 1 Kronieken 28: 3, waar David tot de vergaderde hoofden van het volk zegt:

"Maar God heeft tot mij gezegd: Gij zult Mijn naam geen huis bouwen, want gij zijt een krijgsman, en gij hebt veel bloed vergoten." Daarmee wordt echter David niet berispt, zodat hem de tempelbouw niet vergund zou zijn vanwege persoonlijke onwaardigheid; want David stond in een inniger betrekking tot de Heere dan Salomo, en de oorlogen, die hij voerde, waren oorlogen van de Heere (1 Samuel .25: 28), om het rijk van God te behouden en te bevestigen. In zover zij echter noodzakelijk en onvermijdelijk waren, bewezen zij metterdaad, dat David's rijk en koningschap nog niet bevestigd en dus de tijd voor de tempelbouw nog niet gekomen was. De Tempel als afbeelding van het Rijk van God moest ook met de aard van dit Rijk overeenkomen, de vrede erin afschaduwen; om deze reden moest niet David, de man van de strijd, maar pas Salomo, de man van de vrede, de tempel bouwen (Jes.9: 5). Ofschoon het bouwen van een tempel overeenkwam met de geest van de Mozaïsche bedoeling, zo was het toch niet door enige wet bevolen, en dus niemands bijzondere plicht zonder nadere aanwijzing van God..

2) Deze gedachte is niet slechts een woordspel, geheel in de geest van het profetisme, maar bevat de diepe algemene waarheid, dat God eerst het huis van de mens moet bouwen, eer de mens het huis van God kan bouwen, in bijzondere betrekking op het Godsrijk in Israël. Zolang het volk van God het rustig en onbestreden bezit van het door de Heere hun tot erfdeel verleende land, Kanaän door zijn vijanden rondom werd bestreden, zolang kon ook de woning van God geen andere gestalte hebben, dan een wandeltent. Rust en een vaste toestand verkreeg echter het Rijk van God pas door David, toen God aan hem alle vijanden onderwierp en zijn koninkrijk grondvestte, d.i. zijn nakomelingschap het bezit van het Rijk in de toekomst beloofde. Pas daarmee was de tijd voor de bouw van een vast huis tot woning voor de Naam van de Heere, d.i. voor de zichtbare verschijning van Gods aanwezigheid onder Zijn volk gekomen. De verovering van de burg Sion en de verheffing van deze burg tot residentie van de door de Heere aan Zijn volk gegeven koning beeldde af, de aanvang van de bevestiging van het Rijk van God..

Het moest David op zijn leeftijd een grote genoegdoening geven, de onfeilbare verzekering van een Goddelijke belofte te hebben, dat na zijn heengaan zijn geslacht blijven zou. Naast de welstand van onze zielen en van de Kerk van God moest onze voornaamste begeerte zijn, dat het ons nageslacht moge welgaan, opdat zij, die na ons over blijven, God mogen verheerlijken op de aarde, terwijl wij Christus prijzen in de hemel..

12. Wanneer, wat de verwezenlijking van deze zo-even uitgesproken belofte betreft, uw dagen zullen vervuld zijn, en gij met uw vaders zult ontslapen zijn, zo zal Ik uw zaad 1) na u doen opstaan, dat uit uw lijf voortkomen zal, een eigen zoon van u, in wie dus uw geslacht voortduurt, tot de koninklijke waardigheid verheffen, en Ik zal zijn koninkrijk bevestigen, dat het eeuwig duren zal.

1) Zaad, niet, nakomelingschap, omdat de belofte wel eerst Salomo geldt, maar in de eigenlijke en volle zin van het woord, de Christus Gods (Vergelijk Gal.3: 16)..

12. Wanneer, wat de verwezenlijking van deze zo-even uitgesproken belofte betreft, uw dagen zullen vervuld zijn, en gij met uw vaders zult ontslapen zijn, zo zal Ik uw zaad 1) na u

doen opstaan, dat uit uw lijf voortkomen zal, een eigen zoon van u, in wie dus uw geslacht voortduurt, tot de koninklijke waardigheid verheffen, en Ik zal zijn koninkrijk bevestigen, dat het eeuwig duren zal.

1) Zaad, niet, nakomelingschap, omdat de belofte wel eerst Salomo geldt, maar in de eigenlijke en volle zin van het woord, de Christus Gods (Vergelijk Gal.3: 16)..

13. Die zal Mijn naam, de zichtbare verschijning van Mijn aanwezigheid onder Mijn volk, d.i. de ark, waarop Ik zetel tussen de Cherubs, en van waar Ik mij openbaar, een huis bouwen, en Ik zal, zoals Ik nogmaals en nog bepaalder hiermede betuig, de stoel van zijn koninkrijk bevestigen tot in eeuwigheid, 1)niet enkel langdurig, maar werkelijk tot aan het einde der dagen, ja, al de tijd voorbij, tot in eeuwigheid der eeuwigheden (Psalm 89: 30, 37vv.).

1) Hieruit blijkt duidelijk, dat met zaad niet alleen bedoeld wordt zijn opvolgers voor zoveel het vlees aangaat, maar bovenal de Christus Gods, de Zoon van David bij uitnemendheid, wiens Regering zou zijn van eeuwigheid tot eeuwigheid. Salomo is, evenals David, type van de Christus. In beiden, in David en Salomo, wordt de eerste komst in het vlees en de tweede komst van Christus op de wolken van de hemel geprofeteerd..

14. a) Ik zal hem zijn tot een Vader, en hij zal Mij zijn tot een zoon, Ik zal Mij in de betrekking van de innigste liefde tot hem stellen, zoals tussen een vader en zijn zoon bestaat; b) die als hij misdoet, als hij zich tegen Mij bezondigt, zo zal Ik hem, hoewel tot zijn tuchtiging en bekering, met een mensenroede en met plagen van de mensenkinderen straffen, met plagen, zoals ook de betrekking van een vader op zijn zoon veroorlooft zonder dat die betrekking daardoor wordt opgeheven, en zoals alle mensenkinderen ze ondervinden, als zij zich te buiten gaan.

a) Psalm 89: 27 Hebr.1: 8 b) Psalm 89: 31

De woorden: die als hij misdoet, laten ook de vertaling toe: als Ik hem tot zonde zal maken..

15. Maar Mijn goedertierenheid zal van hem niet wijken, zoals ik die weggenomen heb van Saul, die Ik van voor uw aangezicht heb weggenomen, 1) dat hij niet langer koning zou zijn over Mijn volk Israël (1 Samuel .15: 23,26,28).

1) In Salomo en Rehabeam is dit woord vervuld. De Heere heeft hen gestraft en gekastijd, maar toch hun de koninklijke waardigheid laten behouden. Over Juda heeft nooit iemand anders dan een nakomeling van David de scepter gezwaaid. Het huis van Saul is vernietigd, niet het huis van David, omdat het Verbond van de Heere een eeuwig Verbond was..

16. Maar, het zal u en uw zaad na u, zoals gezegd is, niet gaan zoals Saul en zijn huis; maar uw huis zal bestendig zijn en uw koninkrijk tot in eeuwigheid, voor uw aangezicht,

1) uw stoel zal juist in deze zoon van u, wiens rijk Ik bevestigen zal, vast zijn tot in eeuwigheid. 2)

1) Voor uw aangezicht, wil niets minder zeggen, dan dat David in zijn opvolgers zal voortleven onder de stammen van Israël..

2) David's kloek besluit om de HEERE een huis te bouwen steunde op het nog on vervulde openbaringswoord van een vaste woonstede en een vast heiligdom van de HEERE onder Israël (Exod.15: 17 Deuteronomium 12: 5); het werd door de tijdsomstandigheden, bijzonder door de heersende vrede aangemoedigd, maar door de Heere bij monde van de profeet Nathan beantwoord met de belofte, dat Hij David een huis zou bouwen, dat David's nageslacht een erfelijk bezitter van de koninklijke troon zijn zou voor eeuwig, en dat wel niet David zelf, maar zijn nageslacht, tot de HEERE in de onverbreekelijke betrekking van de zoon tot de vader staande, de Heere een huis zou bouwen. Deze belofte gaf aan de verwachting en verkondiging

van de Messias een nieuwe wending: want wel had de belofte tot dusver op een Koning uit de stam van Juda gewezen (Num.24: 17; 1 Samuel .2: 10,35), maar of David de sinds Bileam voorspelde koning was, en zo niet, of hij uit het geslacht van David of uit een ander verwacht moest worden, dat was de vraag; die opgelost werd door deze belofte, omdat zij alle verwachtingen en wensen van de gelovigen richtte op het nageslacht van David. Het nageslacht van David is maar niet uitsluitend een bepaalde enkele persoon; de profetie ziet op een grenzeloze toekomst, en heeft zich vervuld in allen, die uit David's geslacht David's troon hebben ingenomen, in de toen nog niet geboren Salomo, zowel als in Jezus "de Zoon van David". Maar in Salomo is de vervulling niet voltooid; want de tempel, die Salomo bouwde is verwoest, het rijk gescheurd, Zedekia en met hem de Salomonische lijn onttroond. Daarom moest het in de loop van de geschiedenis duidelijk worden, dat de belofte, die niet on vervuld kon blijven, vervuld moest worden in een nakomeling van David, die, de Zoon van God, de HEERE een niet te verwoesten tempel bouwen en de troon zonder ophouden eeuwig zou bezetten. Deze Nakomeling van David, in wie zowel dit vers als Jes.4: 2 Jerem.23: 5; 33: 12vv. en Psalm 110 vervuld worden, verkondigt Zacharia (6: 12vv.); Hij is verschenen in Jezus, wiens geboorte door de Engel in Luk.1: 32vv. met deze woorden wordt aangekondigd: "God de Heere zal Hem de troon van zijn vader geven, en Hij zal over het huis van Jakob Koning zijn in der eeuwigheid, en aan Zijn koninkrijk zal geen einde zijn."

Het "misdoen" van vs.14 kan niet worden toegepast op de Messias zelf, maar is toepasselijk op Zijn geestelijk nageslacht; ware gelovigen hebben gebreken, waarvoor zij zullen getuchtigd, maar waarom zij niet verworpen zullen worden..

II. Vs.17-29. Over de ontvangen belofte is David zo vrolijk in zijn hart, en van haar eindelijke vervulling is hij zo zeker, dat hij aanstonds na Nathans vertrek zich naar het heiligdom naast zijn paleis begeeft en daar zijn volle hart ontlast in een vurig lof- en dankgebed (vs.18b-24), en in een vurige bede om genadige vervulling van de goddelijke toezeggingen (vs.25-29). Vergelijk 1 Kronieken 17: 15-27.

17. Naar al deze woorden, en naar dit gehele gezicht, naar al deze in een nachtelijk gezicht van de zijde van de Heere hem meegedeelde woorden, also sprak Nathan tot David.

Met grote aandoening van zijn ziel heeft David de boodschap vernomen. Welke woorden! David verstaat ze. Het meest betekenende ogenblik van zijn leven is gekomen. Stil, in zichzelf verzonken zit hij daar. De sluier van de verre toekomst is voor hem opgelicht. Hij ziet de belofte, die reeds aan vader Abraham was gegeven, opeens aan zijn eigen huis geschonken. Abrahams zaad, de grote Persoon van de toekomst, "in wie alle volken der aarde gezegend zouden worden", doemt als een spruitje van zijn stam voor zijn geestesoog op. Hij moet aan zijn diepbewogen hart lucht geven..

18. Toen ging de koning David in het op Sion opgerichte heiligdom en bleef 1) voor het aangezicht van de HEERE om zijn dank voor de ontvangen genadige belofte en zijn wens voor haar vervulling in een vurig gebed uit te drukken, en hij zei, allereerst zijn onwaardigheid bekennde met betrekking tot al het goede, dat hem vroeger geschonken en nu door deze bijzonder heerlijke belofte in buitengewone mate vermeerderd was: Wie ben ik, Heere, HEERE! en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt (Genesis 32: 10 Psalm 8: 5; 144: 3)?

1) In het Hebreeuws joscreeb bleef, in de zin van, vertoefde, al staande, in tegenoverstelling tot zat. Hij staat hier voor het aangezicht van de Heere in het gevoel en in het bewustzijn van zijn geringheid en kleinheid tegenover de Grootheid en nooit genoeg volprezen Goedheid van God. De goedertierenheid van de Heere en de opsomming daarvan, de beloften hem geschonken hebben hem klein en ootmoedig gemaakt. Hij moet zijn hart uitstorten voor zijn God, en straks Hem smeken om genadige vervulling van de belofte..

19. Daartoe is dit, al het goede, dat Gij tot hiertoe aan mij gedaan hebt, al is het ook zo groot in mijn ogen, dat ik mijzelf moet achten het onwaardig te zijn, in Uw ogen nog klein geweest, Heere, HEERE, om het daarbij te laten blijven, maar Gij hebt ook over het huis van Uw knecht gesproken tot van verre heen, van dingen, die op de verste toekomst doelen, namelijk, dat Gij dit mijn huis voor eeuwig in het bezit van het koninkrijk over Uw volk bevestigen wilt; en dit naar de wet van de mensen, zo'n wet stelt gij een mens, dat Gij aan zijn huis en zijn koninkrijk een eeuwige duur belooft. Heere, HEERE! Heere HEERE! hoe zal Ik de diepte van Uw genadige neerbuiging en de wijsheid van Uw gedachten, die Gij omtrent mij hebt, vatten!

David vermoedt hier iets van de menswording van God; het komt hem onbegrijpelijk voor, hoe God de vergankelijke mens zo'n wet kan stellen, en hij lost voor zich later dit raadsel daardoor op, dat Hij David's Zoon en David's Heer zou zijn (Psalm 110: 1). "Gij spreekt met mij van zo'n eeuwig rijk, waar niemand koning kan zijn, of hij moet God en mens zijn, omdat hij mijn zoon is en toch moet hij eeuwig koning zijn, hetgeen alleen God toekomt."

21. Omwille van Uw woord, om al Uw vroegere aan de vaders gegeven beloften te vervullen, en naar Uw hart, 1) en het besluit van Uw hart om de bedoelingen van Uw genade te verwezenlijken, maar niet om mijn verdienste, daarvan toch kan geen sprake zijn, hebt Gij al deze grote dingen gedaan, U voorgenomen te doen, en zijt Gij er nu tevens op bedacht geweest om ze aan Uw knecht bekend te maken, opdat hij ze wist.

1) Alles wat God doet in de wegen van Zijn Voorzienigheid aan al Zijn volk en gunstgenoten vloeit voort uit Zijn eeuwig Goddelijk welbehagen. Het is niet, omdat Zijn kinderen het zich waardig hebben gemaakt, maar opdat Hij Zijn kinderen maakt tot vaten van Zijn eer..

22. Daarom zijt Gij groot, HEERE God! zijt Gij groot geacht allereerst door mij, die Gij tot drager van Uw openbaring gemaakt hebt, maar ik zal ook alle ijver aanwenden, dat ook anderen, Uw gehele volk Israël, U steeds meer groot achten en in de grootheid van Uw genade erkennen, zoals toch billijk en recht is; want er is niemand zoals Gij, en er is geen God dan alleen Gij 1) (Exod.15: 11 Deuteronomium 3: 24; 4: 35) naar alles wat wij met onze oren gehoord hebben, zoals uit al de grote daden en heerlijke wonderwerken blijkt, die uit de dagen van onze vaders verkondigd zijn.

a)Deuteronomium 32: 39; 1 Samuel .2: 2 Psalm 86: 8 Jes.45: 5,18,22 Mark.12: 27,32

1) Gods genadige neerbuiging tot hem en de eer, die Hij op hem gelegd had, verminderde niet het allerm minst zijn eerbiedig ontzag voor de Goddelijke Majesteit; want hoe nader iemand in Gods nabijheid wordt gebracht, des te meer ziet hij van Zijn heerlijkheid en hoe dierbaarder wij zijn in Zijn ogen, des te groter behoort Hij te zijn in de onze, zodat we erkennen moeten, dat er niemand is zoals Hij, noch enige God behalve Hem, en dat, hoewel we ook van Zijn Macht en Goedheid gezien hebben met onze ogen, het is naar alles wat wij met onze oren gehoord hebben, ja, dat de helft ons niet is aangezegd..

Hiermee begint eigenlijk de lofverheffing. In alles wat de Heere aan David gedaan en wat Hij hem heeft toegezegd, heeft Hij zich als een groot en waarachtig God leren kennen, die te prijzen is tot in alle eeuwigheid, omdat Hij zich in genade en ontferming tot hem, de zoon van Isaï, heeft neergebogen..

23. En wie is, om verder met Mozes te spreken (Deuteronomium 4: 7,34), zoals Uw volk, zoals Israël, een enig volk op aarde, dat God is heengegaan in het land van de vijand land, Zich tot een volk te verlossen, 1) dat Hij het tot het volk van Zijn eigendom kon maken, en om in dat volk Zich een naam te zetten, en om voor u, deze grote en verschrikkelijke dingen te doen, als er gebeurd zijn, aan Uw land Kanaän, om het in bezit te nemen voor het aangezicht van Uw volk, dat Gij U uit Egypte verlost hebt, de heidenen en hun goden verdrijvende. 2)

1) De bedoeling is, dat David uitspreekt, dat Israël in een geheel enig geval verkeert; dat het duidelijk is geworden, dat de Heere het, met voorbijgaan van alle andere volken, Zich tot een eigendom heeft gemaakt, het daarom met Zijn trouwe zorg heeft begenadigd en het uit de hand van de vijanden heeft verlost. Het is daarom dan ook, dat hij zegt, en om voor u te doen, opdat Israël het wél zou verstaan, dat de Heere het gedaan had tot voordeel en tot nut van de Zijnen..

2) De heidenen en hun goden verdrijvende. Zo heeft de Statenvertaling. De grondtekst vordert echter, dat vóór de heidenen het voorzetsel uit weer geplaatst wordt, zodat wij moeten lezen, dat Gij U uit Egypte verlost hebt, uit (of uit de hand) van de heidenen en hun goden. Egypte

en de heidenen worden in één naam genoemd, omdat niet alleen de Egyptenaren, maar ook de andere heidenen, zoals de Midianieten en Kanaänieten Israël hebben verdrukt..

24. En Gij hebt, door hetgeen Gij destijds gedaan hebt, en gedaan hebt tot op deze tegenwoordige tijd, Uw volk Israël U bevestigd, U tot een volk, tot in eeuwigheid, waarin eindelijk alle andere volken zullen opgaan; en Gij HEERE, zijt hun tot een God geworden, 1) om U aan hen in alle volgende tijden als zodanig te betuigen.

1) Hiermee wordt bedoeld op alles, wat God van Mozes' tijd af tot op die dag toe, aan Israël gedaan heeft. Hierdoor heeft Hij zich als de God van Israël geopenbaard. David geeft zijn Verbondsgod al de eer van Zijn werk. Israël is een bijzonder werk van Gods eigen hand..

Israël's verlossing, hier beschreven, was een voorafbeelding van onze verlossing door Christus:

a) Gelijk zij uit de volken en van hun goden werden verlost, zo wij van alle ongerechtigheid en alle gelijkvormigheid met deze tegenwoordige wereld.

b) Bij beiden is de verlossing tot Gods verheerlijking om Zich een heilig volk te verwekken..

16163-970703-1747-2Sa7.25 25. Nu dan, HEERE God, opdat Israël immer meer U als zijn God erkenne en lere kennen, doe dit woord, dat Gij voorheen (vs.12vv.) over mij Uw knecht en over zijn huis gesproken hebt; bestaan tot in eeuwigheid; en doe, zoals Gij gesproken hebt. 1)

1) Hij bidt om de vervulling van Gods belofte. Dus moeten we Gods beloften in gebeden veranderen en dan zullen zij door God in dadelijke vervulling veranderd worden; want zeggen en doen zijn bij God geen twee dingen, zoals vaak bij de mensen; hetgeen Hij gesproken heeft, zal Hij gewis doen..

26. En Uw Naam¹⁾ worde groot gemaakt tot in eeuwigheid, dat men zegge: De HEERE der heerscharen is God over Israël; en het huis van Uw knecht David zal, daarvan ben ik juist omwille van dit woord, om de bevestiging waarvan ik bid, zeker, bestendig zijn voor Uw aangezicht.

1) Hieruit blijkt weer de tedere godsvrucht van David. Zoals alle kinderen van God, zo is de verheerlijking van Gods Naam ook hem het hoogste en heiligste. Het is hem te doen om de eer van God. Hij weet het, dat alleen ook zijn huis gezegend kan zijn, wanneer de Naam van God in de vervulling van Zijn beloften wordt verheerlijkt..

27. Maar ik voel mij blijmoedig gestemd om zo'n bede te doen. Want Gij, HEERE der heerscharen, Gij God van Israël! Gij hebt voor het oor van Uw knecht geopenbaard, hem doen weten, wat hij nimmer uit zichzelf had kunnen weten, zeggende: Ik zal u een huis bouwen; daarom heeft Uw knecht in zijn hart gevonden, zich innerlijk gedreven en bemoedigd gevoeld, dit gebed, dat thans over zijn lippen gekomen is, tot U te bidden. 1)

1) Het God behaaglijke gebed wordt niet in de tong maar in het hart gevonden, en voor God uitgestort..

De beloften van God geven David vrijmoedigheid, om zich te wenden tot den troon van de genade. Bij hem wordt gevonden een vertrouwen en oprecht geloof op de beloften en toezeggingen van God, en nu wordt hij met die beloften werkzaam, opdat de Heere ze vervullen moge. Want o, David weet het, dat hij ze duizendmaal heeft verzondigd, dat het enkel vrije gunst blijft, als de Heere ze vervult, maar daarom is het hem ook behoefte, om de vervulling ervan te smeken. Het ware geloof wekt behoefte en drijft uit tot Gods troon..

29. Zo believe het U nu uw beloften te vervullen, en zegen het huis van Uw knecht, dat het in eeuwigheid voor Uw aangezicht zij; 1) want Gij, Heere, HEERE! hebt het gesproken, dat het zo zijn zal, en met Uw zegen 2) zal het huis van Uw knecht dan ook zeker gezegend worden in eeuwigheid.

1) Zo moeten wij Gods beloften om gebeden veranderen, dan zullen zij vervuld worden; want God zal doen wat Hij gezegd heeft. Zeggen en doen zijn bij Hem niet twee dingen, zoals dikwijls bij mensen..

Gods beloften worden aan ons niet, zoals deze aan David, persoonlijk, op naam, gedaan; zij behoren aan allen, die in Jezus Christus geloven en in Zijn naam bidden..

Van hier af verkreeg David's leven en de ontwikkeling van het Godsrijk op aarde een geheel nieuwe gedaante; de voorspellingen aangaande de Heiland, die tot dusver slechts kort waren geweest, en Hem slechts flauw aanduiden, breiden zich thans uit tot uitvoerige schilderingen. David zelf had een nieuw onderwerp gevonden, waaraan hij de heiligste ogenblikken van zijn dichtkunst en zijn harpspel wijden kon. Terwijl hij vroeger slechts de Almachtige in de grote tempel van de natuur bezongen en bij de eeuwige lofzangen van alle werken van God, bij het gejubel van de stromen, zeeën, stormen, onweders, bij de blik in de talloze werelden daarboven, in ootmoedige bewondering zijn hart had ontlast, terwijl na de terugkomst van de Ark van God de uiterlijke godsdienst van Israël de stof van zijn liederen had uitgemaakt, drongen nu zijn Psalmen steeds dieper in de innerlijke geschiedenis van het Godsrijk, en vooral spraken zij meer over Hem, over Wie hem het oog van zijn geest telkens meer en telkens op verhevener wijze geopend werd. De Zoon van God in Zijn Persoon en in Zijn werken werd nu de roem van zijn leven; voor Hem dichtte, zong, leefde en stierf hij. Nu eens was het de heerlijkheid van Zijn persoon; de eeuwige Godheid van Zijn Wezen en Zijn heerschappij over de wereld, die hem geopenbaard werd (Psalm 2); dan weer was het de Messias als Hogepriester van de hoogste ordening, en hij noemde Hem zijn Heer, ofschoon hij ook Zijn Zoon zou zijn (Psalm 110); dan weer vertegenwoordigde zich aan zijn geestesoog het zware naamloze lijden van de Zoon van God op aarde tot verlossing van de mensheid; hij zag Hem lijden, bloeden, sterven aan het kruis, hij zag iedere afzonderlijke omstandigheid van Zijn allerzwaarste martelingen, en zong in de naam van de lijdenden maar door lijden tot zegepraal komende Zoon (Psalm 22). Al de vroegere beloften van het Oude Testament liepen in David als in een middelpunt tezamen, en gingen in nieuwe vorm weer van hem uit. De kern van de beloften van alle profeten was van toen aan steeds de grote eenmaal te verwachten

David's zoon, die heersen zou tot aan het einde der wereld. Ja, zozeer werd David het keerpunt van de oude tijd en van zijn geheel profetisch karakter, dat hij zelf in zijn geschiedenis een in het oog lopend voorbeeld van de verschijning van Christus werd, en er weldra geen merkwaardige omstandigheid in zijn leven meer was, die niet door de profeten op de Messias werd toegepast. Zo veelbetekenend werd David's geschiedenis van die dag af, dat hem de tempelbouw werd geweigerd, maar God hem een hogere geestelijke tempel bouwde; en er is geen mens in het Oude Verbond, die zozeer als David drager geweest is van de meest grote beloften, die de wereld ooit beleefd heeft. En wij zouden nu nog mopperen als God ons een wens ontzegt? Wij zouden niet liever alles missen, met Christus hongeren en gebrek lijden, indien wij daardoor van de goddelijke genade en het eeuwig leven verzekerd worden? Wat is de aarde tegen de Hemel gerekend? Wat is de tijd met de eeuwigheid vergeleken? Wat er voortdurend van het uiterlijke ontvalle, Christus blijft zeker met ons; dit is des te zekerder, naarmate wij het zichtbare in puin zien vallen. Bij Hem zullen wij geen gebrek aan iets hebben, maar liefelijkheid en vrede aan Zijn rechterhand eeuwig en altoos.

Sinds David deze grote belofte ontving, heette in geheel Israël de begeerde en verwachtte grondvester van een eeuwig vrederijk, de zoon van David. Alle profeten spreken voortaan van Hem, als de heilaanbrengende scheut uit de wortel Isai. Van nu af knoopt de hoop van het volk zich vast aan de stamlijn van David. Op Bethlehem rustte het oog van het verlangen. Al duidelijker en duidelijker wordt de hemelse afkomst van de David's nakomeling verkondigd, en zijn Wezens-eenheid met God en Zijn uitgangen vanouds, van de dagen van de eeuwigheid, leeft in de aanschouwing van de verlichte Israëlieten met dezelfde helderheid als Zijn menselijke afkomst. En als eindelijk de tijd van Zijn verschijning nabij is, zegt de hemelse heraut tot Maria: "Gij zult een zoon baren en God de Heere zal Hem de troon van Zijn Vader David geven." Wij horen de grijze Zacharias, vol van de Heilige Geest, juichen: "Geloofd zij de Heere de God van Israël! Hij heeft een hoorn van zaligheid ons opgericht in het huis van David Zijn knecht." Toen de verschenene Jeruzalem binnentrok juichte het volk: "Hosanna, de Zoon van David!" En uit de mond van de hulpbehoevende was het meermaals: "Heere Jezus! Gij Zoon van David! erbarm U over mij!" Louter nagalmen van de goddelijke openbaring, die David eenmaal door middel van de profeet Nathan ontving..

2) In het Hebreeuws Mibbirkateka. Eigenlijk van uit Uw zegen. David erkent hier, dat alleen de voorspoed en het geluk van zijn huis afhangt van de zegen van de Heere. De zegen van de Heere wordt hier voorgesteld als de bron, waaruit de zegeningen voor het schepsel voortvloeien..

HOOFDSTUK 8.

DAVID'S OVERWINNINGEN.

I. Vs.1-14. Uit het tweede tiental jaren van David's regering wordt ons thans een vluchtige optelling gegeven van een reeks van oorlogen, waardoor hij Israël's heerschappij over al zijn vijanden van rondom grondvestte, en het heilige land, in de uitgebreidheid, die Gods beloften bepaald hadden, tot een eigendom van Abrahams nageslacht maakte. Van deze oorlogen tegen de Filistijnen (vs.1), Moabieten (vs.2), Syriërs (vs.8-11), Ammonieten, Amalekieten (vs.12) en Edomieten (vs.13,14), wordt die tegen de Amalekieten slechts ter loops aangehaald, maar die tegen de Ammonieten reeds nu in de opgave meegerekend, ofschoon hij pas later voorviel, tegen het einde van bovengemelde tijdruimte (10-12). Vergelijk 1 Kronieken 18: 1-3.

1. En het gebeurde daarna, in de volgende jaren, (van welk tijdstip af men moet rekenen, blijft onbepaald, zodat ons geschiedverhaal zeer goed vroeger kan worden geplaatst, dan het in 7 vertelde) dat David de Filistijnen, die hij reeds vroeger meermalen bestreden had (5: 17), geheel sloeg, en bracht hen ten onder, zodat zij verder steeds vergeefse pogingen deden om de oude strijd te vernieuwen (21: 15vv.), en David nam Meteg-Amma 1) uit de hand van de Filistijnen, zodat Israël eindelijk geheel vrij werd van de oppermacht van de Filistijnen.

1) De Hebreeuwse uitdrukking: metheg ha-ammah, die de Vulgaat met frenum tributi (Luther: Dienst-teugel) vertaald heeft, laat zich ook vertalen door toom, teugel, breidel van de moeder, waarbij dan moeder in de betekenis van hoofdstad kan genomen worden, zoals ook omgekeerd de steden, die van een hoofdstad afhankelijk zijn, dikwijls haar "dochters" heten (Num.21: 25,32 Joz.15: 45,47). Nu was de toenmalige hoofdstad in het Filistijnenland, die de toom of teugel over het gehele land in haar hand hield, dezelfde stad Gath, waarbij (Achis) koning David eenmaal een schuilplaats had gevonden (1 Samuel 21: 15); deze nam hij thans de Filistijnen af en kreeg daarmee ook de overige steden van de Filistijnen in zijn macht. Als wij de woorden zo verstaan, krijgen zij dezelfde betekenis, die in 1 Kronieken 18: 1 zonder beeldspraak wordt uitgedrukt: David nam Gath en haar onderhorige plaatsen uit de hand van de Filistijnen (Over Gath "Jos 13: 2" en "Jos 10: 29)..

2. Ook sloeg hij de Moabieten, bij wie hij in de tijd van zijn vlucht voor Saul een even gastvrije ontvangst genoten had als bij de Filistijnen (1 Samuel .22: 3vv.), maar die later op dezelfde wijze als deze als vijanden van zijn rijk optraden, en mat hen met een snoer, doende hen ter aarde neerliggen; en hij mat met twee snoeren om te doden, en met een vol snoer om in het leven te laten. Zo werden de Moabieten David tot knechten, brengende geschenken, schatting.

De krijgsgevangen Moabieten moesten op David's bevel zich in rij en gelid op de grond neerleggen, waarop de rij werd afgemeten; twee derden ervan werden gedood, een derde gespaard. Dit decimeren had zeker daarin zijn reden, dat David naar de grondstelling van de wedervergelding, die de wet gebiedt (Ex 21: 15" en "Ex 21: 24) zich gedwongen voelde om met de Moabieten te doen, zoals zij gewoon waren met hun vijanden te doen. Voor dergelijke gevallen van gruwelijke uitoefening van het kriegsrecht, zie Richteren 1: 6vv.; 2 Samuel .12:

31; 2 Kronieken 25: 12; 2 Koningen .15: 15. De Moabieten bleven aan Israël schatplichtig tot na Achabs dood (2 Koningen .3: 4,5); toen stonden zij op en werden nooit meer onderworpen..

3. David sloeg ook Hadad-ezer, = wiens helper Hadad de zonnegod van de Syriërs is, de zoon van Rechob, met welke laatste Saul eenmaal gestreden had (1 Samuel .14: 47), de koning van Zoba, een landschap noordoostelijk van Damascus; toen hij, Hadad-ezer, heenging naar die landstreek, om zijn hand te wenden 1) naar de rivier Frath.

1) Velen verstaan door hem, die heentrok, Hadad-ezer, en denken bij dit vers aan de geschiedenis: 10: 6-13 na de door Joab geleden nederlaag in de Ammonitisch-Syrische oorlog had Hadad-ezer zich naar de Eufraat teruggetrokken, om met nieuwe strijdkrachten zich uit te rusten, zodat niet een Syrisch-Edomitische oorlog in ons hoofdstuk en een Ammonitisch-Syrische in 10vv. onderscheiden zou moeten worden, maar er slechts van een enkele maar tegen drie vijanden tegelijk gerichte strijd sprake zijn kan, een Ammonitisch-Syrisch-Edomitische. Voor deze opvatting pleit veel; het bovengenoemde begunstigt echter de eerste opvatting, zodat men hier tot geen eindbeslissing kan komen..

In het Hebreeuws Lehaschib jado, d.i. om zijn hand te wenden, in de zin van, zijn macht terug te krijgen. Kennelijk is hier sprake van de koning van Zoba..

4. En David nam hem duizend wagens af en zevenhonderd ruiters, en twintigduizend man 1) te voet; en David ontzenuwde, in gehoorzaamheid aan het goddelijk gebod, (Deuteronomium 17: 16) alle wagenpaarden, zoals ook Jozua gedaan had (Joz.11: 9), 2) en hield daarvan slechts honderd wagens over als een gedenkteken van zijn zegepraal.

1) Het verschil van de opgaven in dit vers en de parallellen in 1 Kronieken 18 verklaart zich daaruit, dat in dit vers na het Hebreeuwse woord elef (duizend), het woord regev (wagens), uitgevallen is; want dat dit oorspronkelijk in de tekst gestaan heeft, bewijst de vermelding van de wagens in het vers zelf. Onze vertalers hebben het er dus zeer terecht ingevoegd. Wij krijgen dus als zuivere tekst: duizend wagens en zevenhonderd ruiters. Dit stemt nu wel nog niet met de Kronieken overeen, die ons zeventigduizend ruiters opgeven, maar tot 20.000 man voetvolk staan 7.000 ruiters in de vlakten van Syrië zeker in een juistere verhouding dan 700, zodat wij aan de opgave van de Kronieken de voorrang moeten geven. In dit vers is waarschijnlijk na het uitvallen van het woord wagen het cijfer voor duizend met dat voor honderd verwisseld. Het aantal van de in gevangenschap geraakte krijgslieden laat zich verklaren uit de onderstelling, dat het gehele vijandelijke leger door David afgesneden en tot overgave genoodzaakt werd..

2) Ook: "Jos 11: 6" en "Jos 11: 9".

6. En David legde bezettingen in Syrië van Damascus, en de Syriërs, zowel het gebied van Zoba, als dat van Damascus, werden David tot knechten, brengende geschenken, schatting, en de HEERE behoeft David overal, waar hij heenging (vs.15).

De naam Syrië (in het Hebreeuws Aram, ter aanduiding van van Sem's vijfde zoon (Genesis 10: 21vv.) afstammende volkeren), omvat in zijn uitgestrektste betekenis het gehele gebied tussen het Taurus- en het Amanus-gebergte in het noorden, de Arabische woestijn en de grens van Egypte in het zuiden, de Middellandse Zee in het westen en de Eufraat in het oosten, zodat ook Phoenicië en Palestina daartoe gerekend worden (Luk. 2: 2 Hand. 21: 3 21.3); ja zelfs de vlakten tussen de Eufraat en de Tiger heten in de Hebreeuwse grondtekst niet zelden het vlakkeland, of de vlakte van Aram (Genesis 25: 20 Hos. 12: 13) en Aram van de beide stromen (Mesopotamië?) (Genesis 24: 10 Psalm 60: 2). Wat echter gewoonlijk onder Syrië verstaan wordt, en waarvan wij hier alleen te spreken hebben, is het land aan de zijde van de Eufraat tot aan de Middellandse zee, zuidelijk tot aan de Libanon en Anti-Libanon reikende, van Phoenicië (2 Samuel 5: 11) door de Eleutherus gescheiden, en noordelijk tot aan de golf van Issus. Noordelijk van de Libanon rijst een noordwaarts zich uitstrekkende bergrug op, thans de zogenaamde Dschebel Nossairieh, die in het westen naar het kustland afdaalt, maar in het oosten in een grote vlakte op de Eufraat aan uitloopt en noordelijk door de Orontes wordt doorsneden; aan de overzijde van deze vloed begint een ander gebergte, namelijk het voorbergte van de Taurus met takken in verschillende richting. Het binnenland wordt door de Orontes in het noordwesten besproeid; hij ontspringt op de Anti-Libanon, verenigt zich bij Baäl-bek of Heliopolis met kleinere stromen, neemt een noordwestelijke loop, terwijl hij reeds na weinig uren afstand van zijn oorsprong een grote hoeveelheid water vertoont, gaat tussen, met hoog gras en riet, rijk voorziene oevers voorbij de stad Riblath (2 Koningen .23: 33; 25: 6), en verder voorbij Emesa, dat misschien hetzelfde is als Helam (10: 17), totdat hij zich bij Epipharia, het Bijbelse Hamath (Num. 13: 22), zich noordwestelijk wendt, tussen de door Seleucus Nicator gestichte en naar zijn vader genoemde stad Antiochië en het daar tegenoverliggende Daphne doorstroomt, en niet ver van Seleucia insgelijks door Seleucus Nicator gebouwd (die daar ook begraven ligt), in zee valt. Oostelijk van Seleucia en Antiochië, op de Eufraat aan, ligt het oude Berrhoä, het tegenwoordig beroemde Haleb of Aleppo, in de streek waarvan een voortreffelijke, door de oud-Perzische koningen zeer hooggeschatte wijn groeide; dit is misschien de in Ezechiël. 28: 18 vermelde plaats Helbon (wijn van Helbon, Luther "sterke wijn"), maar Robinson heeft op zijn tweede reis haar teruggevonden in het dorp met dezelfde naam, ten noordwesten van Damascus, waar ook veel wijn gebouwd word. In het zuidoosten daarentegen wordt het land gedeeltelijk besproeid door de Chysorrhoeas, die aan de oosterhelling van de Anti-Libanon ontspringend, aan een nauw op Damascus aan zich uitstrekkend dalgebied leven en wasdom geeft, terwijl het overige gedeelte van de oostelijke helling als volstrekt onbebouwd en onbewoond woestijngebied bij de inboorlingen de aan Afrika herinnerde naam van Sahara draagt. Deze stroom is zonder twijfel de in 2 Koningen .5: 12 genoemde Abana; haar water is schoon, helder en doorschijnend, daarentegen dat van de Jordaan (Jos 3: 1) troebel en van leemachtige kleur, waarom Naäman zeer natuurlijk de rivier uit zijn geboorteland voor beter kon houden, dan die in het land Israël. De Chysorrhoeas stroomt door Damascus heen en stroomt 4 of 5 uur oostelijk van de stad met twee armen in twee kleine meren. De op dezelfde plaats met haar opgenoemde Farpar is waarschijnlijk de andere rivier, die als zelfstandige stroom van enige betekenis is, de Awadsch, die uit de vereniging van enige beken ontstaat en zuidelijk van Damascus insgelijks in het meer uitstroomt. De weg van Damascus, in noordoostelijke richting naar de Eufraat, voert ons eerst naar Thadmor, of het bij Grieken en Romeinen genoemde Palmyra (1 Koningen .9: 18), een beroemde handelsstad, die in een oase ligt, die

eenmaal buitengewoon vruchtbaar en rijkelijk met water voorzien was, en thans zeer verdord is. Van Thadmor loopt de weg naar de 3 à 4 dagreizen verwijderde Eufraat naar Tiphrah of Tahpsakus op het noordoostelijkste grenspunt van Salomo's rijk (1 Koningen .4: 24), een landings- en losplaats voor de waren, die langs de Eufraat van Babylon komen of daarheen verzonden worden; maar de zuiver oostelijke weg brengt ons naar Hena (2 Koningen .18: 34), eertijds op een door de Eufraat gevormd eiland, thans aan beide oevers van de vloed gelegen. Gaan wij van Hena langs de oostelijke oever stroomopwaarts, zo komen wij eerst aan het landschap Ava of Iwa (2 Koningen .17: 24; 18: 34), verder, daar waar de Chaboras zich in de Eufraat ontlast, te Karchemisch of Circesium (Jer.46: 2). Van hier zou de rechte weg over Thadmor ons over Thelassar (2 Koningen .19: 12) voeren; maar wij volgen de stroom verder tot Thapsakus, steken hier de rivier over en komen op de naar Hamath leidende weg, na ongeveer een dagreis te Rezeph (2 Koningen .19: 12). Terwijl wij nu nog twee dagreizen de weg verlaten en in de richting op Emeza aan ons begeben, komen wij te Arphad (2 Koningen .18: 34; 19: 13), verder van daar, iets in het midden tussen Emeza en Thadmor, hebben wij ongetwijfeld het landschap Zoba te zoeken. Syrië is over het geheel een zeer vruchtbaar land, geschikt tot veefokkerij (vooral waren de Syrische schapen met vetstaarten beroemd) en van een zacht klimaat, dat dikwijls door aardbevingen en sprinkhanen-zwermen geteisterd wordt. De handel uit Oost-Azië naar de westelijke landen Arabië en Egypte nam zijn weg door Syrië, en Damascus was steeds een hoofdstapelplaats; aan die handel nam ook Israël soms deel door factorijen en bazaars, die het daar mocht oprichten (1 Koningen .20: 34). De naam "Syrië", die het land bij de Griekse en Romeinse schrijvers voert en die in Luthers vertaling overal in de plaats van het Hebreeuws "Aram" staat, heeft het waarschijnlijk ontvangen van het land Kir (Jes.22: 6), van waar naar Amos 9: 7 de Arameeërs naar Syrië zijn getrokken, en waarheen (naar 2 Koningen .16: 9) koning Tiglat-Pilezer van Assyrië, de inwoners van Damascus voerde, waardoor de voorzegging in Amos 1: 3-5 vervuld werd. De geleerden zijn het met elkaar oneens, waar dit Kir ligt; sommigen verstaan daaronder een landstreek aan de rivier Cyrus, die in Armenië ontspringende, in haar benedenloop zich met de Araxes verenigt en in de Kaspische zee zich ontlast (Genesis2: 11); anderen denken aan het landschap Karina, ter plaatse waar Medië met Susiana (Elam) en Assyrië zich verenigt. Daar woonden de Semieten van Assyrische stam, die volgens de Medische keilinscripties (spijkerschrift) Ssur geheten waren, en van daar ging de naam Syrië over op het land tussen de Eufraat en de Middellandse Zee..

7. En David nam de gouden schilden, die bij Hadad-ezers knechten 1) geweest en door zijn vazallen en dienstknechten in de slag buitgemaakt waren, en bracht ze bij zijn zegevierende terugkeer te Jeruzalem.

1) Onder knechten hebben wij te verstaan zijn bevelhebbers en zijn vazallen, die met hem ten strijde waren opgetrokken..

12. Van Syrië (van Edom; 1 Kronieken 18: 11) en van Moab en van de kinderen van Ammon en van de Filistijnen en van Amalek en van de buit, van het buitgemaakte in de strijd met of van Haded-ezer, de zoon van Rechob, de koning van Zoba. 1)

1) Het was een goed voorteken van de vriendelijkheid jegens de heidenen in de volheid van de tijd, en van de openstelling van Gods huis tot een bedehuis voor alle volken, dat de tempel gebouwd werd van de buit en de geschenken van de heidense natiën. Zoals David de gouden afgoden van de heidenen verwoestte (2 Samuel .5: 21), maar hun gouden vaten de Heere heiligde, zo moet wanneer door de genade van de Zoon van David een ziel wordt overwonnen, al wat in strijd is met God worden weggedaan, iedere zondige lust gedood en gekruisigd worden; maar al wat Hem verheerlijken kan aan Hem toegewijd worden..

13. Ook maakte zich David een naam, toen hij terugkwam, nadat hij de Syriërs geslagen had in het Zoutdal, aan het zuidende van de Dode zee 1) (Genesis 19: 29) terwijl hij thans door zijn beide veldheren Abisai en Joab de Edomieten sloeg (1 Kronieken 18: 12; 1 Koningen .11: 15) achttienduizend, volgens een mindere schatting twaalfduizend (Psalm 60: 2). 2)

1) Deze vertaling is de alleen mogelijke, wanneer men de woorden neemt, zoals zij in de grondtekst luiden; uit de aangehaalde parallelplaatsen blijkt echter, dat de geschiedenis die vertaling weerspreekt, want niet de Syriërs maar de Edomieten heeft David door zijn veldheren geslagen in het Zoutdal. In ieder geval zijn in de tegenwoordige Hebreeuwse tekst, zoals de Masoreten die vastgesteld hebben, een paar woorden uitgevallen, zodat men vóór de woorden "in het Zoutdal" moet inlassen: "en hij sloeg de Edomieten". De geschiedkundige toedracht is namelijk allerwaarschijnlijkst aldus: Terwijl David hoog boven in het noorden de Syriërs beoorloogde, maakten de Edomieten in hun vijandelijke gezindheid tegen Israël gebruik van het gunstige tijdstip om van het zuiden af in Palestina te vallen, richtten in het van troepen ontblote land een groot bloedblad aan, en waren reeds voornemens om ook op Jeruzalem aan te rukken en zo al de voordelen, die David tot dusver zich had weten te verwerven, hem te ontnemen. Op deze bijzonder benauwde toestand van Gods volk hebben Psalm 44 en Psalm 60 betrekking, de eerste een Psalm van de kinderen van Korach, door hen te midden van de ellende gezongen, terwijl de koning nog in Syrië en dus afwezig was, de laatste door David zelf vervaardigd, toen er aanvankelijk verlossing kwam. Allereerst toch werd Abisai met een legerafdeling, uit Syrië, waar de toenmalige oorlog nog niet geheel ten einde gebracht was, tegen de Edomieten afgezonden, die hij dan ook tot over de zuidgrens van de Dode Zee terugdreef; maar daarop volgde het hoofdleger onder Joab. Deze liet de in de algemene verwarring onbegrepen gebleven doden op ordelijke wijze ter aarde bestellen (1 Koningen .11: 15), verenigde zich met zijn broeder Abisai in het Zoutdal, toen deze juist de Edomieten een grote nederlaag had toegebracht en bracht gedurende zijn verblijf van zes maanden in Edom alle strijdbare manschappen om, die hem daar in handen vielen..

Door vergelijking met de gelijklopende teksten in de boeken der Kronieken blijkt, dat beide berichten elkaar aanvullen. Wordt hier niet vermeld de oorlog tegen de Edomieten, daar wordt geen gewag gemaakt van de strijd tegen de Syriërs. Dit bewijst niet, dat beide berichten met elkaar in strijd zijn, maar dat het ene op het ene en het andere op het andere feit opmerkzaam wil maken. In vs.12 wordt ook nog gewag gemaakt van de Amalekieten en Ammonieten van wie overigens in dit hoofdstuk niets wordt vermeld. Maar alle vijanden van Israël worden opgesomd, opdat daardoor zou worden bewezen, dat de Heere David straks rust had gegeven van al zijn tegenstanders. De Edomieten waren bondgenoten van de Syriërs, daarom wordt hier geen afzonderlijke vermelding van hen gemaakt..

2) Men ergere zich niet aan de verschillende berekeningen van het aantal vijanden, die in de slag vielen. Ook in de zevenjarige oorlog werden na de slag bij Lissa op de eerste dag slechts 8-12.000 man gevangenen geteld, maar bij de telling van de volgende dagen verkreeg men 22.000 man..

14. En hij, David legde bezettingen in Edom "Nu 20: 17), in geheel Edom legde hij bezettingen; en alle Edomieten werden van toen af David tot knechten; 1) en de HEERE behoeftte David overal, waar hij heenging,

2) vgl. de uitstorting van zijn dankbaar gemoed in 7: 18vv.

1) Pas nu werd Isaak's zegen vervuld, waarbij Jakob tot heer van Ezau werd gemaakt (Genesis 27: 37-40); en de Edomieten bleven aan de koningen van Juda, zoals de Moabieten aan die van Israël, schatplichtig, totdat zij in Jorams tijd opstonden (2 Kronieken 21: 8). Izaak voorzegt ook, dat Ezau in verloop van tijd het juk van zijn hals zou afrukken. Door deze overwinningen verzekerde David de vrede en verzamelde hij schatten voor zijn zoon, opdat die de tempel kon bouwen. God gebruikt sommigen van Zijn dienaars in de geestelijke strijd, anderen in de geestelijke bouw; de een werkt ter voorbereiding van andermans arbeid, maar van alles heeft God de eer..

2) David, door op zo'n wijze over zijn vijanden te zegepralen, bezorgde zijn zoon een gerust en vreedzaam koninkrijk, opdat hij tijd en gelegenheid mocht hebben, om een tempel te bouwen..

Hij beschikte tevens zijn zoon de schatten en de voorraad, die daartoe nodig waren. God gebruikt Zijn dienaren verscheiden: sommigen tot deze, anderen tot een andere dienst, sommigen tot geestelijke strijdvoering, anderen tot geestelijke stichting en opbouw. De een maakt gereedheid voor de ander, en allen hebben ze een en hetzelfde oogmerk, te weten, de verheerlijking van Gods Naam, en dat God door allen mogen gediend en geprezen worde. Alle overwinningen van David waren voorbeeld van de voorspoed van het Evangelie tegen het koninkrijk van de satan, en overeenkomstig hiermee rijdt David's Zoon voorspoedig op het Woord van Waarheid als een groot overwinnaar..

II. Vs.15-18. Zoals bij de passage 1 Samuel 14: 47-52 met de opgave van de krijgsondernemingen van Saul, waarmee hij de roeping van het Israëlitisch koningschap begon te vervullen, een korte voorstelling verbonden werd van zijn familiebetrekkingen en zijn militaire instellingen, zo volgt ook hier op de korte opgave van David's oorlogen en zegepralen, waarmee hij aan de roeping, die Saul niet volbracht, voldeed, een naamsopgave van zijn rijksambtenaren, terwijl zijn familiezaken gedeeltelijk reeds bekend, gedeeltelijk in de verdere geschiedenis van zijn regering zo nauw zijn samengevlochten, dat de verdere mededelingen daarover beter daar haar plaats zullen vinden.

15. Zo regeerde David over geheel Israël, 1) en David deed, door zijn evenzeer in de juiste geest gevoerde als door den Heere gezegende regering, aan zijn gehele volk recht en gerechtigheid. 2)

1) In welke geest David zich voorgenomen had te regeren, spreekt hij uit in de 101ste Psalm, waarvan de lezing juist hier, nu wij in de volgende verzen van zijn beambten zullen horen, op zichzelf zeer belangrijk is. Enige uitleggers menen vanwege de weemoedige en een vurig verlangen uitdrukken de vraag in vs.2: Wanneer zult Gij tot mij komen (Luther voegt de woorden bij de voorafgaande zin en vertaalt: "bij hen, die mij toebehoren) dat deze Psalm gemaakt is in de tijd, dat David dacht te moeten afzien van het terugbrengen van de verbondskist van Kirjath-Jearim (6: 9vv.); maar in zijn gehele inhoud wijst de Psalm op dat tijdvak van David's regering, waarin wij met de voor ons liggende passage ons bevinden. Want niet slechts wordt Jeruzalem in vs.8 kortaf "de stad van de Heere" genoemd, waaruit blijkt, dat de Ark zich reeds in Jeruzalem (6: 11vv.) bevond, en dit reeds stellig het godsdienstig middelpunt van het volk geworden was, maar de Psalm heeft ook de door Nathan aan David gedane belofte (7: 4vv.) en de zekerheid hem daardoor geschonken, dat hij, anders dan Saul, in zijn stam zou voortregeren, in het algemeen tot uitgangspunt en grondslag..

2) Hierin is David type van Christus, die Zijn volk recht en gerechtigheid doet, hen redt en zaligt, en regeert in de weg van recht en op de paden van gerechtigheden..

17. En Zadok (= rechtvaardig), zoon van Ahitub, uit de lijn van Eleazar (1 Kronieken 6: 50-53), en Achimelech, zoon van Abjathar, 1) die alleen ontkwam aan de moord, die Saul op de priesters te Nob pleegde (1 Samuel 22: 20vv.), waren de een bij de tabernakel te Gibeon (1 Samuel 22: 19), de ander bij de ark op Sion (6: 17), priesters die de hogepriesterlijke werkzaamheden verrichtten (Nu 25: 13" en "1 Samuel 2: 3); en Seraja of Seja (20: 25), ook Sausa (1 Kronieken 18: 16) of Sesa geheten (1 Koningen 4: 3) was schrijver, naar onze spreekmanier: Staatssecretaris.

1) Het valt in het oog, dat niet Abjathar zelf genoemd is, waarom vele uitleggers beide namen hebben willen verwisselen: Abjathar, de zoon van Achimelech. Intussen was niet alleen Abjathar's vader maar ook zijn oudste zoon Achimelech geheten (1 Kronieken 24: 6); zijn jongste zoon was Jonathan (15: 27; 17: 17,20; 1 Koningen 1: 42vv. was in de tijd, waarvan deze passage spreekt, reeds bijna 50 jaar oud (1 Samuel 2: 32); hij kon dus zeer wel een zoon van 25 jaar hebben, en daar hij misschien ziekelijk was, trad deze zoon op in de hogepriesterlijke werkzaamheden, ofschoon hij zelf het ambt behield tot op zijn 80ste jaar, toen hij werd afgezet (1 Koningen 2: 26)..

18. Er was ook Benaja (= zoon van de Heere), zoon van Jojada, een zeer dapper held van Kabzeël, een stad in zuidelijk Juda (23: 20) met de Krethi en de Plethi; dat is: de overste van de scherprechters en lopers, van de koninklijke lijfwacht (1 Samuel 22: 17) maar David's zonen (3: 2vv.) waren prinsen (Luther: priesters 1) juister: geheimraden van de koning, die onmiddellijke toegang hadden tot zijn persoon, en anderen in die toegang bevorderlijk waren, naar 1 Kronieken 18: 17 de eersten aan de hand of zijde van de koning.

1) Het aan het Hebreeuws tot grondslag liggende werkwoord betekent: toegang hebben tot een persoon, die anders voor ieder ontoegankelijk is, en anderen in die toegang bevorderlijk zijn. In betrekking tot God geldt dit van de priester (Ex 28: 1), maar in betrekking tot de

koning die, vooral in het Oosten, een gewoonlijk ontoegankelijk persoon is, geldt dit van zijn geheimraden of vertrouwden (Luther: vrienden), waarmee in 1 Koningen .4: 5 de titel Cohen wordt verklaard, in een tijd waarin die titel reeds begon te verouderen..

In het stamverwant Arabisch betekent Kahana (het Hebreeuws Kahan), iemands zaken behartigen en het zelfstandig naamwoord, daarvan afgeleid, bestuurder van iemands zaak. In 1 Koningen .4: 5 wordt dan ook dit woord verruild met, vriend van de koning. Zij waren daarom leden van zijn geheimraad..

HOOFDSTUK 9.

DAVID'S GOEDHEID JEGENS MEFIBOSETH.

I. Vs.1-13. Wanneer hij op het toppunt van zijn koninklijke macht en heerlijkheid geraakt is, gedenkt David zijn aan Jonathan en Saul eenmaal gegeven woord (1 Samuel .20: 13vv.; 24: 21vv.) en onderzoekt of er niet nog iemand van Sauls huis over zij, aan wie hij barmhartigheid kan bewijzen. Hem wordt Mefiboseth, Jonathans aan beide voeten kreupele zoon genoemd, die met zijn familie aan de overzijde van de Jordaan in het huis van een zekere Machir leeft. Hij laat hem dadelijk halen, en geeft hem Sauls vaste goederen terug, die diens voormalige rentmeester Ziba voor hem moet bewerken; maar hemzelf neemt hij aan zijn hof en laat hem aan de koninklijke tafel eten.

1. En David¹⁾ zei tot zijn knechten of hofbeambten, toen hij zijn rijk naar buiten de in het vorige beschreven uitbreiding gegeven, en tevens van binnen alles had ingesteld, wat tot een ordelijk en gelukkig bestuur behoort: Is er nog iemand, die overgebleven is van het huis van Saul? Helpt mij hem dan toch vinden, dat ik weldadigheid aan hem doe, omwille van Jonathan, mijn vriend. 2)

1) Wanneer David dit gedaan heeft is niet met volkomen zekerheid te zeggen. Wij weten uit 4: 4, dat Mefiboseth 5 jaar oud was, toen Saul omkwam, en uit vs.12 van dit hoofdstuk, dat hij nu reeds een kleine zoon had. Daarom zal deze gebeurtenis hebben plaatsgehad, ongeveer in het midden van David's regering..

2) Dit leert ons, aan onze belofte getrouw te wezen. De weldadigheden, waartoe we ons verbonden hebben, moeten we gemoedelijk volbrengen, ofschoon deze niet van ons geëist moet worden. God is getrouw aan ons; laat ons dan de een jegens de ander niet ontrouw zijn. Vervolgens, aan onze vriendschapsbetrekkingen, hoe oud zij ook wezen mogen, te gedenken..

Uit de vraag van David en het onderzoek, dat men moest instellen, blijkt dat het huis van Saul geheel in verval was geraakt, zodat het schier onbekend was, of er nog nakomelingen van leefden. Zo wreekt de zonde zich ook op zijn nakomelingschap..

In onze voorspoed en in onze drukke zaken zijn wij zeer geneigd om onze beloften en verplichtingen jegens de mensen en jegens God te vergeten. Maar waarlijk godvruchtige mensen zullen geen rust hebben, vóór zij ze hebben vervuld..

3. En de koning zei: Is er niet nog iemand over van het huis van Saul, dat ik Gods weldadigheid 1) bij hem doe? d.i. barmhartigheid, om Gods wil. Want slechts met dit doel vraag ik u naar de overgebleven nakomelingen van uw vroegere heer, maar niet, omdat ik voornemens ben hen geheel uit te roeien. 2) Toen zei Ziba tot de koning: Er is nog een zoon van Jonathan, 3) die geslagen, die lam is, aan beide voeten (4: 4), en zelf weer vader van een kleine zoon (vs.12).

1) Gods weldadigheid. Zo noemt David de weldadigheid, die hij aan Jonathans geslacht wil bewijzen, omdat hij ze om Gods wil wil verlenen, maar ook, omdat zij rustte op het verbond met Jonathan dat als in de aanwezigheid van God en onder aanroepen van Zijn Naam was gesloten. De weldadigheid, die hij zou bewijzen, was een verplichting, die, krachtens deze eed, op hem rustte en moest bewezen worden in overeenstemming met Gods verordeningen..

2) In de Oosterse rijken heerste de gruwelijke gewoonte, dat de aanvangers van een nieuwe dynastie al de nakomelingen van hun voorgangers uitroeiden, opdat deze geen pogingen zou kunnen doen om de heerschappij weer aan zich te trekken (1 Samuel .24: 22). Daarom had ook Sauls kleinzoon, over wie deze geschiedende handelt, na de moord op Isboseth (4 4) tot heden in diepe verborgenheid geleefd; maar David, die van een andere geest was dan de gewone Oosterse vorsten, had in de eerste helft van zijn regering te veel met de buitenlandse vijanden te doen, dan dat hij er reeds vroeger aan had kunnen denken om zijn aan Jonathan gegeven woord gestand te doen. Pas nu, nu hij werkelijk Israël's koning is in de volle zin van het woord, nu hij bij zichzelf het een en ander bedenkt, dat hij geroepen is te doen, nu komt hem ook zijn verplichting te binnen jegens het huis van zijn vriend, aan wie hij gezworen had om hem barmhartigheid te bewijzen ook nog in zijn nakomelingen..

3) Omdat hier slechts sprake is van het eigenlijke huis van Saul, d.i. van diens rechtmatige en volle zonen en kleinzonen, zo gaat Ziba Sauls beide zonen uit zijn bijvrouw Rizpa, van wie de ene ook Mefiboseth heette, evenzeer voorbij als de vijf zonen van Sauls oudste dochter Merab (vgl. 21: 8); aan deze wordt veeleer Gods gericht over Saul ook in zijn nakomelingen vervuld (21: 1-14)..

5. Toen zond de koning David dadelijk heen, en hij nam hem, de enig overgebleven zoon van Jonathan, uit het huis van Machir, 1) de zoon van Ammiël, van Lodebar, die daarop ten gevolge van zo'n goedheid een trouw aanhanger van David werd (17: 27).

1) Deze Machir werd, zoals blijkt uit 17: 27, een trouw vriend van David en verzag hem, op zijn vlucht voor Absalom, van voedsel. Wellicht dat de behandeling van Mefiboseth hem geheel en al voor David had ingenomen..

6. Toen nu Mefiboseth, de zoon van Jonathan, de zoon van Saul, tot David kwam, zo viel hij op zijn aangezicht, en boog zich neer, waarmee hij de koning zijn hoog eerbewijs bracht en tevens zich zijn genade aanbeval, aangezien hij nog niet wist, wat hem overkomen zou, goed of kwaad. En David zei: Mefiboseth! en hij zei: Zie, hier is uw knecht.

Mefiboseths handelwijze voor David is een aanschouwelijk beeld van de eerste ontmoeting van een uit zijn doodsslaap opgewekte zondaar met de Heere der heren, die hij tot dusver slechts van horen zeggen kende, maar nu onmiddellijk en werkelijk, als de wezenlijk levende Bestuurder van de wereld, de Heilige in Israël, en ook als zijn Gebieder en Rechter leert kennen. Maar hoort hij zich door de Heere bij zijn naam roepen, met een: "Hier ben ik, Uw knecht!" leert hij zich op genade en ongenade overgeven..

8. Toen boog hij zich, tot dank voor zo'n gunst andermaal diep voor de koning ter aarde, en zei: Wat is uw knecht, dat gij omgezien hebt naar een dode hond, een voor u zo nutteloos en verachtelijk mens, als ik ben? 1)

1) Ook in deze trek zal menig zondaar, die genade vond, een beeld van zijn eigen ervaring zien. Hij zal weten, dat de genade van God nog dieper neerbuigt, dan Zijn toorn. Dat zo'n grootheid hem ten deel valt, kan hij niet vatten. En al riep hij zich eerst hees aan het: "Zoon van David, ontferm u over mij!" thans, nu de Geest die afgesmeekte erbarmen innerlijk aan hem verzegelt, roept hij met Petrus: "Heere, ga uit van mij, want ik ben een zondig mens!" Hoe stromen thans zijn tranen in overvloed aan de voeten van Emmanuel neer!.

Heeft God ons verhoogd, en onze vrienden en hun familie vernederd, zo moeten wij de vroegere vriendschap niet vergeten, maar die des te meer proberen te bewijzen. Uit Mefiboseths gedrag leren wij, hoe wij andere goedheid jegens ons als gunst, niet als verschuldigde plicht moeten ontvangen..

Onder vernederende beschikkingen van God moet het hart nederig en ootmoedig zijn; wanneer men in een staat van vernedering door de Goddelijke genade, een nederige Geest daarbij heeft, dan kan men zich gemakkelijk daarnaar schikken, en zij, die zich dus vernederen, zullen verhoogd worden..

10. Daarom zult gij voor hem het land bewerken, gij en uw zonen, en uw knechten, en zult de vruchten brengen in de schuren, opdat de zoon van uw heer uit de opbrengst van deze goederen brood hebbe, dat hij ete, dat hij voldoende ontvangt tot levensonderhoud voor zijn gezin en zijn dienaars; en Mefiboseth 1) zelf, de zoon of liever kleinzoon van uw heer, zal wat zijn persoon betreft, gedurig brood eten aan mijn tafel, 2) en geheel als koninklijk prins behandeld worden. Ziba nu had vijftien zonen en twintig knechten, daarom juist droeg de koning hem de verzorging van Sauls landerijen tot voordeel van Mefiboseth op, zonder dat de laatste zichzelf daarmee behoefde te bemoeien, maar geheel zorgeloos aan het koninklijke hof te Jeruzalem kon leven; er lag echter in deze omstandigheid een grote verzoeking voor Ziba, om ontrouw te plegen, zoals ook later geschiedde (16: 1-4; vgl. 19: 24-30).

1) Dit is niet in strijd met het voorgaande, opdat de zoon van uw heer brood hebbe, want Mefiboseth had niet alleen voor zichzelf te zorgen, maar ook voor zijn gezin en zijn dienaren. Daarom ontving hij de bezittingen van Saul terug en werd Ziba tot rentmeester over deze goederen gesteld, opdat Mefiboseth zelf er zich niet mee had te bemoeien..

2) Indien David een voorbeeld was van zijn Zoon en Heere, de Wortel van het Geslacht van David, de Messias, zo laat dan deze weldadigheid van hem aan Mefiboseth tot opheldering dienen van de weldadigheid en liefde van God, onze Zaligmaker, jegens gevallen mensen, van wie hij niet de minste verwachting had, zoals David had van Jonathan. De mens is overtuigd van zijn weerspannigheid tegen God, legt, zoals Sauls huis, onder een vonnis van verwerping en is door de val niet alleen tot geringheid en armoede gebracht, maar ook lam, mismaakt en gebrekkig geworden. Nochtans komt de Zoon van God vragen en zoeken naar zo'n ontrouw geslacht, hetgeen nooit naar hem gevraagd zou hebben. Hij komt om het te zoeken en zalig te

maken. Dezen, die tot Hem komen, zich voor Hem vernederen en zich aan Hem overgeven, die geeft Hij de verloren erfenis terug, geeft hen recht tot een beter Paradijs, dan zij in Adam verloren hebben, neemt hen aan tot zijn Gemeenschap, doet hen met Zijn kinderen aan Zijn tafel zitten en voedt hen met de spijs van het heil..

David's vriendelijkheid jegens Mefiboseth wijst op de liefde van Christus, David's Zoon, jegens de gevallen mens, die opstandeling tegen God, en door de val machteloos, nochtans wordt opgezocht. Aan allen, die zich voor Hem neerbuigen en zich aan Hem overgeven, schenkt Hij de verbeurd verklaarde erfenis terug, geeft Hij recht op beter paradijs dan Adam verloor, brengt hen in Zijn gemeenschap, zet hen aan Zijn tafel en houdt het feestmaal met hen in de hemel! Heere, wat is de mens, dat Gij aldus verhoogt!.

13. Zo woonde, zoals gezegd is, Mefiboseth te Jeruzalem, omdat hij gedurig at aan de tafel van de koning, en werd door David als een van de zonen van de koning behandeld, ofschoon hij kreupel was aan beide voeten, en zo geen sieraad van het hof was, noch de koning enige dienst kon bewijzen.

Israël voert de oorlogen van de HEERE, Israël zingt roem en lof van de HEERE, Israël leeft onder de beschutting en bescherming van het aan allen even genegen recht, en de koningen van de heidenen belijden naam des HEREN en eren Zijn gezalfde; dat is het wat koning David niet door toeval, of door begunstiging van de omstandigheden, maar door Gods genade door de kracht van zijn karakter, door de werking van zijn hoedanigheden bereikt had. Is dat niet de Bijbelse verwezenlijking van het koningschap van de HEERE? Is daarmee niet degene metterdaad aangewezen, die de wil van de HEERE tot de zijnen gemaakt en het hoogste gezag op aarde tot volbrenging van de Goddelijke gedachten en raadsbesluiten over Israël en de volkeren gebruikt, en de koninklijke volkomen macht tot vervulling van de Goddelijke belofte voor de mensheid gebruikt heeft? Is nu niet het Goddelijk recht een menselijk geworden, en is nu niet de hemelse troon op de berg Sion neergedaald? Dit is voorzeker de diepste betekenis van ieder koningschap onder de volkeren; want overal, waar het koningschap enigszins natuurlijk ontstaat en bestaat, daar is het gegrond op het bewustzijn, dat het volk in zichzelf niet meer het bewustzijn bezit, om de eenheid van macht, nodig tot zijn voortbestaan, voort te brengen, en bij de telkens terugkerende behoefte te herstellen; in welk bewustzijn dus ligt opgesloten, dat slechts hij deze behoefte zal kunnen bevredigen, in wie de van zichzelf niet meer machtige volkseenheid op een oorspronkelijke, dus goddelijke wijze is overgebracht. Men bemerkt nu snel, dat deze voorstelling op het hoogste wijst, waartoe in het algemeen de menselijke persoonlijkheid in staat is. Wij zullen daarom bij de menselijke onvolmaaktheid erop voorbereid moeten zijn, om tevreden te wezen met menige gebrekkige verwezenlijking van dit hoogste idee; ja wij zullen er ons niet over moeten verwonderen, dat niets zozeer misbruikt en misvormd wordt, dan deze goddelijke natuur van het koningschap. Maar juist daarom is dit Bijbelse ideaal van het Davidse koningschap ons tot norma (richtsnoer) en tot correctief (verbeteringsvoorbeeld) voorgesteld. Toen in het Oosten te Babel, Ninevé, Suzan en Persepolis, toen later in het westen te Rome de hoogste regeringsmacht als incarnatie (vleeswording, belichaming) van de hoogste Godheid gedacht en vereerd werd, was dit het spotbeeld van dat idee; want het goddelijke attriboot (kenteken, eigenschap) van de heerschappij berust hier niet op heilige gezindheid, op eenheid van de

menselijke wil met de goddelijke, maar op het bezit van de oppermacht. De goddelijke hoogheid werd niet ontvangen en bereikt door de diepste zelfverloochening en ontleding in de zwaarste strijd van de Geest: maar als een door wordt zij genomen en vastgehouden met de arm van het vlees. Langs deze weg wordt op het toppunt van de wereldmacht de plaats bereid, waar de laatste boosheid van de wereldgeschiedenis zich volkomen moet en zal ontwikkelen (2 Thessalonicenzen.2). In dit licht van de geschiedenis van het wereldrijk wordt ons het Davidische koningschap pas volkomen verstaanbaar. De weg, waarop David's heerschappij werd gegrond en bevestigd, is zo helder, dat niet alleen Israël, dat David op deze weg met zijn ogen leidde, maar ook alle navolgende tijden en volken de in ieders menselijk geweten gedrukte voetstappen van de reine en heilige wandele, de onvervalsbare en onbedriegelijke sporen van de gerechtigheid, waarheid, liefde en trouw, de echte en ware kentekenen van de naar Gods beeld geschapen mensheid herkennen kunnen. Wij zullen ons daarom, zodra wij deze heldere gang van de geschiedenis opmerkzaam volgen, gemakkelijk overtuigen, dat in dit Davidische koningschap de plaats voorbereid werd, waar de goddelijke genade en waarheid haar werk voor de mensheid wil uitvoeren. Het volk Israël heeft een bestemming voor alle volkeren en alle tijden; want uit de Joden komt de zaligheid en de redding (Joh.4: 22); alleen door Israël kan de door de zonde verloren gegane zegen van God weer aan de mensheid geschonken worden. Maar Israël, in zichzelf verdeeld en verscheurd, kon zijn bestemming niet vervullen; het behoefde het orgaan (werktuig), nodig voor het koningschap als voor het herstel van zijn eenheid. Dit orgaan is thans gevonden en opgericht. Omdat nu Israël slechts door dit heilige orgaan van het koningschap tot eendrachtige werkzaamheid kan worden gebracht, moet ook het koningschap duren, zolang Israël's bestemming nog niet vervuld is, het koningschap moet bestaan, zolang Israël bestaat; en indien Israël's bestaan geen einde neemt, zo moet ook David's koningschap even eeuwig zijn als Israël's aanwezig.

20. En het zal geschieden 1) indien vanwege de grote onvoorzichtigheid, waaraan wij ons door zo'n dulle onderneming hebben schuldig gemaakt, de grimmigheid van de koning opkomt en hij tot u zegt: Waarom zijt gij zo na aan de stad gekomen om te strijden? Wist gij niet, dat zij, in de belegerde stad, ook van de muur zouden schieten, en hen, die onder de poort strijden te hulp zouden komen tegen de belegeraars, zodat deze nooit te ver moeten doordringen, indien zij zich niet aan het grootste gevaar willen blootstellen?

1) Hoe hebben wij dit te verstaan? Is het alleen een geveinsde boodschap, d.w.z. doet Joab het aan de bode geveinsd voorkomen, dat de koning vertoornd zal worden over dit bericht, of vreest Joab werkelijk de toorn van de koning, omdat niet Uria alleen, maar ook vele anderen zijn verslagen. Wij veronderstellen het laatste. De koning heeft aan Joab opgedragen, om alleen Uria te doen sterven, en Joab heeft nog vele anderen aan een gewisse dood overgegeven. Hoewel hij betrekkelijk David in zijn macht heeft, zo is het hem toch niet hetzelfde, hoe de koning over hem denkt, of de koning vertoornd op hem is of niet. Merkt dan de bode, dat de toorn van de koning ontvlamt, dan moet hij zeggen: "Uw knecht Uria, de Hethiet, is ook dood," niet om daarmee de toorn van de koning te stillen, maar om deze voorstelling van de zaak te geven en dit ligt o.i. in deze mededeling dat Uria, als overste, zonder verlof van Joab, een aanval op de stad heeft gewaagd, en nu niet alleen zelf het leven heeft verloren, maar ook dat van zijn onderbevelhebbers en soldaten op het spel heeft gezet. Joab is dan tevens gezuiverd van de blaam, dat hij zoveel mensenlevens gewaagd heeft en

onnodig bloed heeft doen vergieten. Dat toch David een welgevallen aan de dood van Uria zou hebben, mocht de bode niet weten. Dit moest een geheim blijven tussen Joab en David..

21. Wie bij voorbeeld, om slechts één geval uit de vroegere krijgsgeschiedenis, die u tot waarschuwing had kunnen dienen, hier aan te voeren, sloeg Abimelech, de zoon van Jerubbeseth, (= Jerubbaäl of Gideon (2: 8 Richteren 6: 32)? Wierp niet een vrouw een stuk van een molensteen op hem, die zich te ver op de toren aan gewaagd had, van de muur, dat hij te Thebez stierf (Richteren 9: 50vv.)? Waarom hebt gij dan geen voorzichtigheid gebruikt, maar zijt gij tot de muur genaderd, en hebt gij u daardoor aan het bloed van de verslagenen schuldig gemaakt? Dan zult gij zeggen: Uw knecht, Uria, de Hethiet, is ook dood;

Dat is de talisman (het toverwoord), waarmee de bode de toorn van de koning moet bezweren. Wanneer hij over de nodeloze opoffering van mannen, die hem ter harte gaan, in woede ontvlamt, zal het noemen van de man, die hem niet aan het hart ligt, hem bedaren, zal diens dood hem met de dood van al die anderen verzoenen. Mislukt dit bezweringsmiddel niet, zoals het nauwelijks mislukken kan, dan heeft hij, Joab zelfs daarin het onbedriegelijkste kenteken, hoe David's bedrijf omtrent Uria het licht niet kan verdragen, en hoezeer hij door diens moord de koning aan zich verplicht en voor altijd tot zijn knecht gemaakt heeft! O, ziet daar hoe weinig men vertrouwen kan op vrienden van de wereld, al hebben zij ook met lichaam en ziel ons trouw gezworen, als zij in ontrouw aan God de rechten van Zijn gerechtigheid verwerpen. "De beste onder hen is een doorn, de redelijkste een haai," voor de dwaas, die er druiven van verwacht, groeien er niets dan bessen aan, waaraan zijn ziel het verderf eet..

25. Toen, bij de spanning waarmee hij het haastige bericht aanhoorde, bijna geen oor hebbende voor het verlies aan manschappen en helden, maar bij het bericht: Uria, de Hethiet, is ook dood, zich merkkelijk verlicht en boven alle bezwaar verheven voelende, zei David tot de bode: Zo zult gij tot Joab zeggen: Laat deze zaak niet kwaad zijn in uw ogen, bekommer u verder niet over het geleden verlies; want het zwaard verteert zowel dezen als genen: het gaat nu eenmaal in de strijd niet anders toe, dan dat nu eens deze dan gene het zwaard ten offer valt; versterk uw strijd tegen de stad, en verstoort, verwoest ze; versterk hem also.

Op zo'n bijna lichtvaardige wijze kon de man, die eenmaal iedere gemeenschap aan de moord van Abner, zijn tegenstander, zo plechtig van zich afweerde (3: 28vv.), hier met een fatalistische troostspreuk (alsof een aanhanger van de leer van een blind onvermijdelijk noodlot haar hem in de mond gelegd had), aan deze moordenaar vrijspraak geven en met hem gemene zaak makende, een meer dan tienvoudige doodslag op zijn geweten nemen. Maar verwonderen wij ons hierover niet al te zeer, want David is sinds die rampzalige nacht op het dak van zijn koninklijke huis niet meer zichzelf, en dat de wereld hem ook in zijn gesprek zo geheel als van de hunnen moet erkennen, omdat hij Gods naam in het geheel niet in de mond neemt, maar zo echt heidens zich uitdrukt, dat is aan de ene zijde voor ons een lafenis in dit leed. Maar aan de andere zijde moet ons des te vreselijker de verandering voorkomen, die in weinige weken tijd met de man naar God harte is overgevallen.

26. Toen nu de vrouw van Uria hoorde, dat haar man Uria dood was, zeker zonder te vermoeden in welk verschrikkelijk verband deze dood tot haar en David's zonde stond, zo droeg zij leed over haar heer, zolang de gewone rouwtijd duurde, d.i. zeven dagen lang (Genesis 50: 10; 1 Samuel 31: 13).

Menig rouwkleed ligt als dat van Bathseba..

27. En toen de rouw was overgegaan, zond David heen, en nam haar in zijn huis; en zij werd hem tot vrouw en baarde hem, als vrucht van die onkuise omgang (vs.4), een zoon. 1) Maar deze dubbele met zo vele andere zonden verbonden boze zaak, die David gedaan had, was kwaad in de ogen van de HEERE. 2) Want al de tijd, die er verliep, totdat (12: 1vv.) Nathan bij hem kwam en hij beleed: Ik heb gezondigd tegen de Heere! trachtte David zijn schuld teverbloemen en de beschuldigingen van zijn geweten tot zwijgen te brengen (Psalm 32: 3,4).

1) Evenals het karakter van Mozes en Samuel (Num.31: 12 en "Ge 13: 9), zo is ook dat van David door de wijzen en verstandigen van deze wereld op de snoodste wijze belasterd geworden; zij schreeuwen moord en brand over zijn brief aan Joab en slaan de handen samen, dat er onder de vromen zulke booswichten zijn, maar bedenken daarbij niet, dat David thans juist niet als een vrome maar eigenlijk als een van hun gelijken, als een van de kinderen van deze wereld handelt, en bedenken niet, dat zij van David's misdaden volstrekt niets zouden weten, indien niet de Heilige Schrift zelf zo zonder terughouding ze berichtte, en daardoor de zekerste waarborg voor haar geloofwaardigheid en heiligheid in zich droeg. Merkwaardig! Dezelfde Voltaire (een beroemd Frans dichter en prozaschrijver, door koning Frederik de Grote van Pruisen met eer- en gunstbewijzen overladen, gest. 1776), die zich tot zederechter over de man naar Gods hart opwierp, kon toen hij eens de 51ste Psalm in een spotlied wilde omwerken en tot aan het 12de vers: "Scheep in mij een rein hart, o God! enz." gekomen was, niet verder gaan; de pen viel hem uit de handen; want dat is de wonderbaarste en heiligste van alle beden, die ooit over mensenlippen gekomen is. Aan die bede wordt de spot van de goddelozen te schande gemaakt: de Heilige uit de hemel roept hun zelf een "Terug!" toe, en laat hen met hun duivelse scherts in dit heiligdom niet binnentreden. Wij daarentegen, die uit oprechtheid van hart spreken: Heere, doe mij Uw Woord, die hoogste schat behouden; want ik acht het boven de grootste rijkdom" wij willen enerzijds God in het stof danken, dat Hij ons de echtbreuk en doodslag van Zijn geliefde knecht in zo'n naakte, schokkende waarheid heeft laten vertellen, opdat wij leren vrezen voor de listen van ons hart en voor de verblindende en verleidende macht van de zonde; maar anderzijds willen wij ons ook verheugen, dat op dat eerste blad uit David's leven nog een tweede volgt, dat ons vertelt van zijn bekering tot God en de verandering van zijn hart. Hoe meer David's val ons tot ootmoed stemt, des te verrassender en te leerrijker wordt ons de aanschouwing van zijn boete en bekering. Koninklijk heeft David gezondigd (de wellust in het hart van een koning is de gevaarlijkste brand, want niemand zegt tot de koning: wat doet gij? (Prediker 8: 4) en heeft hij de algemene zwakheid en bedorvenheid van de mens in een onvergetelijk voorbeeld voor alle tijden geopenbaard, maar even koninklijk is ook zijn boete, die hij tot een onvergankelijk gedenkteken in een algemeen voorbeeld voorgesteld heeft voor aanzienlijken en geringen, hoe zij van hun zonden moeten en kunnen vrij worden. Wanneer in David's zondige ogenblikken al het goddelijk licht, dat zijn weg tot dusver zo wonderbaar bestraalt, uitgeblust

schijnt te zijn, straalt in zijn bekering dit licht in een geheel nieuwe glans; en deze nieuwe straal blinkt des te milder en krachtiger als David's zondeval ieder mens, die in het vlees woont, juist tot gelijkheid met deze koning van Israël probeert te brengen..

Bij David trad het beeld van zijn ten hemel roepende zonde al meer en meer op de achtergrond, en hij zou langzamerhand in de toestand van de rampzaligste gerustheid zijn vervallen, indien zijn ziel zich niet zo dikwijls hij het wagen wilde om op de vroegere wijze weer God, de Heere, te naderen, de toegang tot diens troon had versperd gevonden. Wanneer hij bidden wilde, voelde hij zich als afgewezen en teruggestoten. De hemel had zich voor David gesloten, en zijn hoop stond stom en met stof bedekt in de hoek. Wij sidderen voor hem. Maar over hem waakt Hij, die Mozes van de hemel als een God hoorde prijzen, die barmhartig en genadig en lankmoedig en van grote goedertierenheid en trouw is. Die nooit meer verlaat degenen, die eenmaal in oprechtheid Hem hart en hand gaven. Al dwaalden de Zijnen tot op de rand van de hel af, toch gaat Hij hen na, om hen uit satans strikken te verlossen. Beschouwen wij de gangen van deze God in David's leven..

2) God ziet en haat de zonde in Zijn eigen volk. Ja, hoe nauwer iemand door belijdenis en genade betrekking op God heeft, des te hatelijker zijn zijn zonden, want zij zijn meer vergezeld van ondankbaarheid, trouweloosheid en schandelijkheid, dan die van anderen. Dat daarom niemand uit dit voorbeeld van David aanleiding neemt om zich in de zonde toe te geven, of zich daarin te stijven, want zij die met hem zondigen, zullen ook, zoals hij gedaan heeft, de ogen van Gods heiligheid verbitteren..

In de zonde van David zien wij de natuur van de zonde zo duidelijk mogelijk, maar wij zien tevens, dat de Heere Zijn volk niet in de zonde laat blijven, en daarom Zijn aangezicht voor hen verbergt, opdat er straks weer niet alleen een inzicht zal komen in de schuld, maar ook een vragen om erbarmen. Zal dit echter, dan moet de Heere niet alleen negatief, maar ook positief werken, d.w.z. ook weer komen met Zijn Woord en Geest, om de schuldige te ontdekken aan zijn zonde en hem te doen schreien om vergeving. Dit zal de Heere ook doen bij David, zoals het volgende hoofdstuk ons doet zien..

HOOFDSTUK 12.

NATHANS BOETPREDIKING.

I. Vs.1-15a. Thans, nu David's zonde tot volledige ontplooiing is gekomen, treedt God toe om hem, die zijn misdaad probeert te vergeten en zonder berouw en schuldbelijdenis over haar probeert voort te leven, te redden, opdat hij niet op Sauls wegen (1 Samuel .13 en 14) voortging en met deze hetzelfde einde bereikte. Hij zendt dus de profeet Nathan tot de koning, die in een verbloemde toespraak, hem onbewimpeld zijn zonde voorhoudt en Gods strafvonnis verkondigt, maar ook aanstonds, als David zonder omwegen zijn schuld bekent, hem de vrijspraak meedeelt.

1. En de HEERE, 1) die te Zijner tijd alles met wijsheid doet, zond, omstreeks negen of tien maanden na de begane echtbreuk, de profeet (7: 2) Nathan tot David om hem als een afgedwaald en verloren schaap weer te zoeken (Psalm 119: 176); toen die tot hem kwam, zei hij tot hem in een gelijkenis; niet om de eigenlijke waarheid te onthullen, maar om hem des te dieper in zijn ziel te treffen: Er waren twee mannen in één stad, de één rijk en de ander arm.

1) Al die negen maanden was de gemeenschapsoefening tussen David en zijn God verbroken geweest. Geen Psalm heeft hij gedicht, geen lofzang gezongen. Het was nacht voor zijn ziel. Hij tastte in duisternis rond en, o, was de Heere weer niet eerst tot Zijn knecht gekomen, wat zou het einde zijn geweest? Maar de Heere kwam weer het eerst, omdat Hij het werk van Zijn handen niet laat varen, opdat David het zou verstaan, dat al de zaligheid van Zijn volk berust in de handen van een trouw Verbondsgod..

3. Maar de arme had geheel niets dan één klein ooïlam, dat hij gekocht, voor een in betrekking tot zijn armoede dure prijs zich aangeschaft had, en had het gevoed, met veel zorgvuldigheid opgekweekt, dat het groot geworden was bij hem, en bij zijn kinderen tegelijk: het at van zijn bete, en dronk van zijn beker, en sliep in zijn schoot, en het was hem als een dochter. 1)

1) Juist, omdat het als een huisgenoot werd beschouwd, als het ware dezelfde liefde deelachtig was als een kind, daarom stond voor David diefstal van zo'n huisschaap gelijk met diefstal en moord van een mens, en het is dientengevolge, dat hij de doodstraf over die man uitspreekt..

4. Toen nu bij de rijke man onverwachts een wandelaar 1) overkwam, verzuimde hij te nemen van zijn schapen en van zijn runderen, die hij toch zoveel had, om voor de reizende man die tot hem gekomen was, wat te bereiden en hij nam, op gewelddadige wijze, omdat hij vanwege zijn aanzien, als de rijkste man van de gehele stad, zich alles veroorloofde wat hem in de zin kwam, het ooïlam van de arme man, en bereidde dat voor de man, die tot hem gekomen was. 2)

1) Een wandelaar. Onder dit beeld stelt Nathan, door Gods Geest voorgelicht, de zonde van wellust bij David voor. Als iemand, die onverwachts komt, die niet een huisgenoot is, maar

die een bezoek brengt. David was een man naar Gods hart, was een gerechtvaardigd zondaar, maar nog niet een heilige. En al was aan de wortel van de zonde bij David door Gods machtige Geest de bijl gelegd, al was het niet meer zijn voortdurende lust om de zonde te doen, zoals bij de niet wedergeborenen, toch stond zijn hart nog open voor allerlei insluipende zonden en begeerlijkheden. Duidelijk spreekt Nathan het hier uit, dat de zonde met Bathseba David in een onbewaakt ogenblik, waarin hij het Geestelijk zwaard in de schede had gestoken, was overvallen. Waar echter de profeet daarop door dit beeld wijst, daar wil hij ons waarschuwen, hoe onverzadigbaar de begeerlijkheid van het vlees is, en daarom stelt hij het juist voor, hoe de rijke man aan al wat hij bezit niet genoeg heeft, maar nu ook die arme man zijn ooïlam nog ontnemt, om dat aan die vreselijke wandelaar te geven. Zo keurig fijn tekent de Heilige Geest in deze gelijkenis het ontzettende en God-onterende, maar ook het de gelovige verlagende van de zonde..

2) Onze val is van ons zelf, maar het opstaan is van de Heere..

David zou verloren geweest en immer ellendiger geworden zijn, indien God hem in zijn toestand nog verder had laten voortgaan. Maar Hij die toegelaten had dat hij ons en de gehele wereld tot waarschuwing viel, die erbarmde zich over Hem ook weer, toen hij daar lag, opdat alle gevallen in hem een voorbeeld zouden hebben van de genade, die machtiger is dan alle zonde. Hij probeerde nu eerst hem tot erkenning en bekentenis van zijn schuld te brengen, en zond tot hem de profeet Nathan, de man, die David overal als een beschermengel omgaf, in wederwaardigheden troostte, in voorspoed tot ootmoed stemde, in de ouderdom tegen samenzweringen beschermde en zijn koninklijk aanzien probeerde te handhaven. Als er ergens iemand geschikt was om op David's gemoed indruk te maken, dan zeker Nathan. Hij behoorde tot die weinige standvastige mensen, bij wie de genade van hun God hoger staat dan alle gunst van de machtigsten op aarde, en hij was er niet op uit de koning in slaap te zingen, zodat deze nog geruster werd; nee, hij zag het duidelijk in, dat het huidig ogenblik een keerpunt in David's leven zou zijn, en dat er veel op het spel zou staan, indien hij niet op de juiste wijze geleid werd; dat David even goed een dwingeland kon worden, voor wie geen wet meer heilig bleef, als een goed, door schade en schande nog wijzer en beter geworden koning. Nathan, die David's zacht en licht ontvlambaar gevoel voor recht en gerechtigheid en zijn eerbied voor de wet kende, volbracht zijn werk met grote wijsheid. Hij wist dat, indien hij de koning zijn zware zonde ronduit voorhield, deze hierdoor makkelijk verbitterd en teruggestoten zou worden; daarom trachtte hij David de blik naar buiten te doen slaan en hem een schilderij voor te houden, alsof een ander gedaan, wat hij eigenlijk had gedaan, opdat hij met juistheid zien en oordelen kon. Hij vertelde hem een gelijkenis.

Volgens Bisschop Patrik is de wandelaar de verbeelding of de begeerte, die in David's hart kwam en wandelaar genoemd wordt, omdat zij in het eerst zo is, maar uiteindelijk een gast, en tenslotte heer des huizes wordt. Anderen merken op, dat de wellust in David's gemoed slechts voor een ogenblik was; zoals een verdwaald man slechts voor een enkele nacht bij ons vertoeft: hij woonde daar niet bestendig en heerste er niet. Wat is de Schrift toch heerlijk! Hoe diep grijpt zij alles aan, en uit dit leven. Het is even alsof iemand (de wandelaar, de zo spoedig komende en zo spoedig heengaande begeerte) ons huis voorbij gaat, zich bedenkt, stilstaat, en bij ons aanbelt, en ziet, daar is hij in huis. Zo-even dacht niemand aan hem, en nu

staat hij voor ons en houdt ons bezig, zoals het in het gastvrije Oosten is, waar iedere reiziger binnentreedt, bij wie hij wil..

Nathans wijsheid is door deze geschiedenis zelf bij de wereld spreekwoordelijk geworden; maar, o! een ander man dan die nagebootste wijze (in Lessings Drama: Nathan de wijze), die van hem niets dan de naam droeg, en door goochelspel met drie ringen elke geopenbaarde godsdienst onzeker meent te maken! geen sprookjes-smeder, maar een waarachtig profeet van de Heere.

Een gelijkenis is een leerstuk of een vertelling, waarin onder een uit de natuur of het menselijk leven ontleend beeld een waarheid van de godsdienst, een zijde van het Godsrijk wordt voorgesteld.

De Griekse uitdrukking daarvoor, Parabel, betekent letterlijk: zijdelingse worp; want "de bovenzinnelijke waarheid vindt haar zinnebeeldige schets in de naast haar gestelde, met haar parallellopende, onder het bereik van de zinnen vallende geschiedenis," dat is het hoofd-, dit het tegenbeeld. De Fabel, die meer tot doel heeft om lessen van aardse wijsheid te geven, wordt daarom in de Heilige Schrift nauwelijks gevonden (Richteren 9: 7vv.; 2 Koningen .14: 9); want de Schrift heeft tot hoofdoogmerk de mens op het hemelse te doen zien en beweegt zich slechts binnen de door God veranderde betrekkingen. Terwijl nu de Fabel de deugden, waartoe zij vermanen, of de dwaasheden, waarvoor zij waarschuwen wil, uitspreekt in handelingen en gesprekken uit de dierenwereld, waarbij bewustzijn en overleg verondersteld wordt, die zij nooit bezit, verdicht de gelijkenis haar geschiedenis niet, maar ontleent ze uit de reeks van werkelijke gebeurtenissen in natuur en mensenleven, en probeert de hemelse waarheid, die zij bedoelt, zowel te bedekken als te ontdekken te bedekken voor hen, die deze waarheid nog niet dragen of vatten kunnen, te ontdekken voor ontvankelijken en bereidvaardigen tot het geloof, die door deze gelijkenis het volledige licht ontvangen. Ook deze gelijkenis heeft met een werkelijke gebeurtenis uit het leven te doen, die juist zoals zij hier verhaald wordt, dagelijks kan gebeuren; want nog heden vindt men onder de Arabieren het gebruik om lievelingslammeren, Thima geheten, in huis te houden, zoals bij ons schoothondjes gehouden worden..

5. Toen ontstak David's toorn, terwijl hij nog volstrekt niet in het verhaal van de profeet als in een heldere spiegel zijn eigen trekken herkende, maar veeleer meende, dat hem een rechtszaak tot beslissing was voorgelegd, zeer tegen die geweldadige rijke man; en hij zei tot Nathan: Zo waarachtig als de HEERE leeft, de man, die dat gedaan heeft, is een kind van de dood, 1) moet met de dood gestraft worden, want zijn vermetele door is, juist omdat de arme slechts dit enig schaapje had, en het behandelde als een dochter, met een mensenroof gelijk te stellen (Exod.21: 16 Deuteronomium 24: 7).

1) Toen David zijn eigen vonnis had uitgesproken, toen bevestigde God dat vonnis. Het is dan ook nog de doorgaande gewoonte van de Heere om niet tot de mensen te zeggen: "Gij hebt gezondigd", maar om hen in de engte te drijven en hen zelf tot de erkenning en belijdenis te brengen: "Ik heb gezondigd". David was al die tijd in een crisis geweest, evenals iemand, die een zweer heeft, die niet wil doorbreken, of die nodig heeft, dat hem een ader geopend wordt,

maar er niet toe komen kan. Nathan nu had in de gelijkenis het lancet verborgen, waarmee hij bij David de zweer of de ader opende..

7. Toen zei Nathan tot David: Gij zijt die man! 1) die aan zodanige zonde en naar uw eigen uitspraak de dood schuldig is, ja, die nog een veel zwaardere straf dan de opgenoemde verdiend heeft, 2) omdat het veel schandelijker is, om iemand zijn enige vrouw te ontnemen en hem zelf om te brengen. Zó zegt de HEERE, 3) de God van Israël, in wiens Naam ik tot u kom: Ik heb u eenmaal door Samuel (1 Samuel .16: 13) tot koning gezalfd over Israël, en Ik heb u uit Sauls hand gered, aan wiens hinderlagen gij nooit ontkomen zou zijn, indien ik mijnvleugels niet over u uitgebreid had.

1) Mijn vonnis tegelijk en het einde van mijn ban..

Inderdaad heeft David later viervoudig moeten betalen met het verlies van zijn zoon van Bathseba (vs.18) en van de drie andere zonen Amnon (13), Absalom (18) en Adonia (1 Koningen .2: 13)..

2) Nathan spreekt nu niet als een smekeling voor een arme, maar als gezant van de grote God, bij wie geen aanneming van de persoon is.

Het harte verstrikke met wereld en satan; De Heer doet geen schaap Zijner kudde vergaan; Hij brengt de verdoolden terug op Zijn baan; Zijn roepstem weerklinkt en Zijn Geest grijpt hen aan; Zo komt er tot iedere David een Nathan; Zo kraait er voor iedere Petrus een haan..

3) Op bevel van de Heere houdt Nathan het David voor, wat Hij hem al niet had gedaan. Zoals Samuel Saul voorhield, wat de Heere hem geschonken had, zo bijna op dezelfde wijze Nathan David. De goedertierenheid en genadebewijzen worden vermeld en in herinnering gebracht, om daardoor de verschrikkelijkheid van de zonde des te scherper te doen uitkomen. Licht en duisternis stelt Nathan hier tegenover elkaar. Gods oneindige goedertierenheid en de diepe schuld en trouweloosheid van de mens. Opdat het vernemen daarvan, het aanschouwen daarvan, de zondaar des te dieper zou doen bukken en buigen voor de hoge God, zijn snode zonde zou doen betreuren en erkennen. En (...) de schuld is beleden, niet zoals bij Saul, alleen met de lippen, maar met het hart. De 51ste Psalm is daar om te bewijzen, hoe zwaar het in David's ziel heeft gestormd, hoe diep hij zichzelf verfoeid heeft, hoe hij zichzelf de dood schuldig heeft leren kennen, en als een boeteling voor Gods genadetroon heeft gekropen, en geschreeuwd, om uitdelging van schuld. David viel wel diep, maar zijn berouw evenaarde als het ware zijn val. In zijn val tot waarschuwend voorbeeld, in zijn berouw ieder kind van God dierbaar.

8. En Ik heb u het huis van uw heer, zelfs het koninkrijk van uw vervolger met al de goederen, die hij bezeten heeft, gegeven, daartoe de vrouwen van uw heer in uw schoot, 1) ja, Ik heb u het huis van Israël en Juda gegeven, zodat gij uit alle dochters van Mijn volk u jonkvrouwen tot vrouwen had kunnen nemen naar welgevallen; 2) en indien het weinig is, Ik zou u zo en zo daartoe doen, indien u tot uw bevrediging nog iets had ontbroken, zo wist gij

wel, dat Ik nog veel meer genadeweldaden u wilde schenken, en gij alles, wat gij met enig recht mocht begeren, van Mij slechts had te vragen, om het ook werkelijk te ontvangen.

1) Naar de heersende zeden van het Oosten viel de koning bij zijn troonsbeklimming de harem van zijn voorganger ten deel; ja, de inbezitneming ervan was reeds een staatkundige handeling (3: 7; 1 Koningen .2: 13vv.), die in sommige omstandigheden zelfs openlijk voor de ogen van het volk gepleegd werd (16: 21vv.). Nu had Saul slechts één rechtmatige vrouw, in wie David zijn schoonmoeder moest eren (1 Samuel .14: 49vv.; 18: 20vv.); diens bijvrouw had Abner reeds tot zich genomen (3: 7vv.). Er wordt dus hier slechts bedoeld wat onder andere omstandigheden aan David zou vergund zijn, om zijn zonde tot op haar wortel, de onverzadelijkheid van de begeerte, te ontdekken, en haar, door heen wijzing op alles, wat ter bevrediging van de lust hem gegeven was, in des te helderder licht te stellen, nu de voorrechten, die hij boven anderen bezat, hem toch niet hadden teruggehouden, om aan Uria zijn enige vrouw te ontnemen..

2) Hiermee moet volstrekt niet de gewoonte van de polygamie, die door de koningen op de grootste schaal uitgeoefend werd, goedgekeurd worden; integendeel verbiedt de wet (Deuteronomium 11: 17) een Israëlitische koning uitdrukkelijk veel vrouwen te nemen. Maar God drukt zich hier geheel uit naar de zwakheid van het vlees, en zou het met David, indien hij uit zwakheid zich nog meer vrouwen genomen had, dan hij reeds bezat, niet zo scherp genomen hebben; het bedrijf met Bathseba was echter werkelijk een zonde uit boosheid. De goddelijke bestraffing komt geheel overeen met de zielstoestand van de nog in diepe nacht verkerende koning. Op de voorgrond de grote weldadigheden, die God op zijn hoofd gehoopt had; maar terwijl van de geestelijke genadegaven, die uit het oog van de gevallen verdwenen zijn als een droomgezicht, niet gesproken wordt, wijst het Godswoord hem slechts op de uiterlijke en tastbare zegeningen, die de van trap tot trap met alle koninklijke eerbewijzingen, goederen en schatten begiftigde man, tegenover de armoede van een eenvoudigen krijgsman, zo recht tot een rijk, ja, overrijk man gemaakt hebben. En nu in de scherpzinnigste tegenstelling met deze weldadigheden van God, die bereid zou geweest zijn om ieder andere wens van zijn hart, om de vervulling waarvan hij slechts te verzoeken had, te schenken, had hij de gruwelijke misdaad vol ondankbaarheid tegen en met verachting van het Woord van de Heere bedreven, een misdaad, waarin David, gruwelijker dan de rijke man, met Uria gehandeld had, door deze arme krijgsman niet slechts zijn schaapje, maar ook om dit in bezit te krijgen, zijn leven te ontroven. Zo werd de vorst van God, de gezalfde van Israël een echtbreker en moordenaar, omdat hij een snode lust bij zich als gast liet wonen..

9. Waarom hebt gij dan het woord van de HEERE, zowel in het algemeen het 5de en 6de gebod, als het bijzonder woord van de belofte, dat God u enige tijd geleden door Nathans mond had gezonden, veracht, 1) doende wat groot en gruwelijk kwaad is in zijn ogen? Gij hebt Uria, de Hethiet, met het zwaard verslagen, 2) en zijn vrouw hebt gij u tot vrouw genomen; en hem hebt gij met het zwaard van de kinderen van Ammon doodgeslagen. 3)

1) Dit is de oorsprong en dit is de boosaardigheid van de zonde, dat zij is een versmading en geringachting van Gods Wet en van de Goddelijke Wetgever, alsof de verbindende kracht van de Wet slechts gering en zwak, haar voorschriften beuzelachtig en haar bedreigingen

geenszins vreselijk of ontzaglijk waren. Ofschoon niemand ooit lieflijker over de Wet heeft geschreven, dan David, nochtans was hij in deze omstandigheden een verachter van deze, en als zodanig werd hij rechtmatig beschuldigd..

2) Straks wordt dit nog eens verzaamd door de bijvoeging, van met het zwaard van de Ammonieten doodgeslagen. Verslagen is nog niet zo sterk als doodgeslagen. David wordt er hier op gewezen, dat het was moord met voorbedachten rade. De profeet zet het mes zo diep mogelijk in de wond, opdat er bij de man naar Gods hart geen enkele verontschuldiging zou overblijven, opdat hij zou weten, dat God hem geheel en al doorgrondde..

3) Niet slechts wordt David ronduit beschuldigd van Bathseba's man met het zwaard verslagen te hebben, ofschoon hij dit niet met eigen hand, maar door de hand van een vreemde (op zijn bevel) gedaan had; maar al de afschuwelijkheid van dit ombrengen door vreemde hand wordt aangegeven door de uitdrukking: het zwaard van de kinderen van Ammon, d.i. van de vijanden van Gods volk..

10. Nu dan, ter rechtvaardige vergelding voor uw tweede zonde, het zwaard zal van uw huis niet afwijken tot in eeuwigheid; zodat het nog na uw dood zijn slachtoffers vorderen zal (1 Koningen .2: 13vv.), nadat het reeds in uw leven daarin gewoed heeft (vs.18 13: 28vv.; 18: 14), daarom dat gij Mij veracht hebt, en de vrouw van Uria, de Hethiet, genomen hebt, dat zij u tot vrouw zij.¹⁾

1) Tweemaal wordt David herinnerd, dat hij Uria heeft gedood en tweemaal, dat hij diens echtgenote tot vrouw heeft genomen. Dit laatste ongetwijfeld, om hem te zeggen, dat hij met het tot vrouw nemen van Bathseba, de zonde van overspel niet heeft goedgemaakt. Op wederrechtelijke wijze had hij haar tot vrouw genomen, en de Heere toont het hem, dat Hij deze zaak niet kan en mag goedkeuren. David zal voortaan zijn zonde op ieder keerpunt van zijn weg ontmoeten. Want al zal hij vergeving vinden, en al zal de Heere hem volkomen vergiffenis schenken, ook dit woord, in dit vonnis uitgesproken, zal tot zijn recht komen..

11. Maar, zo zegt de HEERE, met betrekking tot uw eerste zonde, waardoor gij de orde van het gezin vernietigd en de heiligheid van het huwelijk aangerand hebt. Zie, Ik zal kwaad over u verwekken uit uw huis, en zal uw vrouwen nemen voor uw ogen, en a) zal haar aan uw naaste, die nog bij uw leven uw troon voor enige tijd in bezit zal nemen, geven

1) die zal bij uw vrouwen liggen, voor de ogen van deze zon

2) (16: 21vv.).

a)Deuteronomium 28: 30

1) Een zondige handeling kan op tweeërlei wijze beschouwd worden: allereerst, en zover zij een zonde, een afwijking van de wet en een belediging van God is, in zover kan God, vanwege Zijn oneindige gerechtigheid en heiligheid, aan zo'n handeling volstrekt geen deel nemen. Maar verder ook, in zover dergelijke handelingen door God toegelaten en met de toelating daarvan zekere oogmerken verbonden worden, zoals hier voorkomen, om David te tuchtigen, in zover spreekt de Schrift, zoals wij hier in de tekst vinden.

2) Zoals David's zonde met echtbreuk begon en in doodslag eindigde, zo betoonde zich bij de straf de wet van de rechtvaardige vergelding ook daarin, dat de oordelen, die over zijn huis kwamen, met Amnons bloedschande begonnen, in Absaloms opstand in de openlijke schending van zijn bijvrouwen ten top steeg, en zelfs Adonia pas door Abisag van Sunem te begeren, die aan David's borst gelegen had, om de zwakke grijsaard te verwarmen, zijn leven verloor..

Overigens hing het onheil in David's familie met zijn zonde op het nauwste samen, Amnon dacht, heeft mijn vader zich dat veroorloofd, Absalom bouwde op de wrok van het volk over de dubbele misdaad; Adonia viel, omdat hij de voorrang van zijn geboorte boven de bij Bathseba verwekte wilde laten gelden..

De vrede zou van nu af uit zijn huis zijn. Niet uit zijn hart, zoals de ongelovigen zeggen, zodat men dit zelfs uit zijn sinds die tijd vervaardigde Psalmen zou kunnen opmaken! Het tegendeel is waar. Dadelijk is David inniger, godvruchtiger geweest, nooit was hij meer nabij God, nooit heeft hij het aangezicht van de Heere meer gezocht, en heeft hij mooiere Psalmen gedicht dan na zijn val. Trouwens, de naam van man naar Gods hart werd na zijn val niet teruggenomen. Onder Gods aanbiddelijk bestuur liet God hem juist een goed zondaar worden, opdat hij een terechte verlostte zou kunnen heten..

De zonde kwam enkel en alleen van de mens, maar de verordening en bestiering van hun wisselingen en snoodheden tot zo'n ellende was van God..

12. Want gij hebt het in het verborgen gedaan, en gij hebt op alle wijzen getracht om uw schande met de sluier van het huwelijk te bedekken (11: 5-13); maar ik zal deze zaak doen voor geheel Israël en voor de zon,

1) opdat ieder erkenne, dat Ik een rechtvaardig God ben, voor wie geen aanzien des persoons geldt.

1) De zonde van David was in het verborgen gepleegd en listig bedekt gehouden, maar de zonde, die de straf daarvan zou wezen zou openlijk bedreven en met een listig oogmerk openbaar gemaakt worden tot schande van David, wiens zonde in de zaak van Uriah, ofschoon vele jaren te voren begaan, daardoor opnieuw indachtig gemaakt en het onderwerp van de gewone gesprekken zou worden. Zoals in een spiegel de gedaante beantwoordt aan het voorwerp, evenzo beantwoordt ook dikwijls de straf aan de zonde; hier is bloed voor bloed, onreinheid voor onreinheid, en hiermee betoont God, hoezeer Hij de zonde haat, voornamelijk in Zijn eigen volk, en dat deze, waar Hij ze ook vindt, niet ongestraft zal blijven..

13. Toen zei David, wie onder dit wijzen op zijn zonde door de profeet, de schellen van de ogen vielen, zodat hij zijn misdaad erkende, en de ban, die tot dusver op zijn hart gelegen had, van hem week, tot Nathan: Ik heb gezondigd tegen de HEERE. 1) En Nathan, wèl overtuigd, dat deze belijdenis uit een waarlijk boetvaardig hart voortkwam, zei tot David: De HEERE heeft ook reeds, thans, nu gij ootmoedig u als schuldige aan Zijn toorn en Zijn gerecht overgeeft, uw zonde weggenomen, woordelijk laten voorbijgaan, die vergeven, gij zult, zoals

gij eigenlijk als echtbreker en doodslager verdiend had, niet sterven, maar zult tot uw vaderen gaan in vrede, en in goede ouderdom begraven worden (1 Koningen .2: 10).

1) Hiermee erkent David de Soevereiniteit van God. Ja, hij heeft gezondigd tegen Uria, tegen Bathseba, tegen Joab zelfs, maar bovenal en in de eerste plaats tegen de Heere, zijn God. Met Zijn zonde heeft hij de hoge God beledigd en verongelijkt, zodat hij Diens vijanden heeft doen lasteren. Zal het dus weer vrede bij hem worden, dan moet hij allereerst weer weten, dat zijn God, zijn Verbondsgod hem de zonde heeft kwijtgescholden. Maar met dit woord, met deze schuldbelijdenis erkent David tevens, dat de Heere recht is en rechtvaardig, indien Hij hem voor altijd verwerpt. Hij geeft zich in deze woorden volkomen over aan de Heere God, om met hem te doen naar Zijn welbehagen. Geen enkele verontschuldiging heeft hij, naar geen enkel vijgenblad zoekt hij, om zijn geestelijke naaktheid en onreinheid te bedekken. Hij heeft slechts één woord en het is hetzelfde, als wat de tollenaar in de gelijkenis uitroept: O God, wees mij zondaar genadig!.

"Ik heb gezondigd tegen de Here." Ziedaar de erkenning van de soevereiniteit van God. David geloofde, niettegenstaande God hem vonniste. Ziedaar de opening van de zweer; nu kwam er lucht. De gevaarlijke crisis van de ziekte, het doodsgevaar was voorbij..

14. Nochtans, omdat gij door deze zaak de vijanden van de HEERE, die gij ook zo veel in Zijn eigen volk hebt, 1) grotelijks hebt doen lasteren, zal ook de zoon, die u uit Bathseba (11: 27) geboren is, de dood sterven, 2) en daarmee zal een begin worden gemaakt met het vonnis van de heilige God (zie Psalm 12, 14, 36 en 37

1) David geeft Nathan geen ander antwoord dan dit korte woord: "Ik heb gezondigd tegen de Heere." Voorzeker heeft ook Saul zijn zonde bekend, zelfs onder tranen, en toch is hij op zijn zondenweg voortgegaan. Hoevelen belijden telkens hun zonden, en toch volgt er nooit een bekering. En toch legt Nathan op dat korte woord van David zo'n gewicht, dat hij dadelijk tot hem zegt: "Ook de Heere heeft uw zonde weggenomen, gij zult niet sterven." Nathan heeft namelijk bemerkt, dat dit woord van David in zijn mond de volle waarheid is, omdat het uit zijn hart kwam. En Nathan heeft goed gezien, daarvan heeft zich David's huis aanstonds overtuigd, daarna het gehele volk van Israël, ja, alle tijden en volkeren zijn er op ontwijfelbare wijze van overtuigd geworden. David's zonde vertoont zich in naakte onvervalste waarheid; maar even echt en ongekunsteld is ook het voorkomen en de kleur van zijn boetvaardigheid. Het heilige woord boete of boetvaardigheid is in de jongste tijd zo mismakend en verkeerd voorgesteld, dat het bijna een verachtelijk woord is. Het is voor onze door en door ongezonde tijd, een zeer heilzame medicijn om de boetvaardigheid van koning David te beschouwen. Het is een verheven en zeldzaam voorkomend voorbeeld in de geschiedenis, dat keizer Theodosius zich vanwege zijn wraakneming op Thessalonica aan de strenge tucht van de Milaanse bisschop onderwerpt; maar wij vernemen in dit geval slechts wat Theodosius gedaan heeft, maar de ervaringen en de gevoelens van zijn hart openbaren zich niet duidelijk. Anders is het met koning David, hij zelf heeft ervoor gezorgd, dat wij tot in de diepte van zijn hart kunnen zien (Psalm 51); want indien wij het tot dusver nog niet wisten, zo moesten wij het thans bemerken, dat deze koning recht beslist is om voor zijn volk geen geheim te hebben. Wat verbergt zich meer voor de eigen ogen dan de zonde, en wat

wordt zorgvuldiger, ja, met een aangeboren instinct van sluwheid en bedekking voor de ogen van anderen verborgen, dan de eigen zonde? Heeft nu iemand een in het oog lopende betrekking, is hij misschien zelfs een monarch, hoe rijst dan deze vermommingskunst, hoezeer weet hij zich te rechtvaardigen en op te sieren als plichtmatige wijsheid en noodzakelijke deugd, die het onontbeerlijke gezag van de waardigheid van het ambt moet beschermen en bewaren. Van dit alles niets bij David; maar het tegendeel van dit alles. Zodra hij zijn zonde erkend heeft, is hem alles in de wereld onverschillig; hij heeft slechts één behoefte, deze is genade en vergeving bij de HEERE; zolang hem zijn zonde voor ogen zweeft, is zijn koninklijke waardigheid, zijn koninklijk gezag verbroken, deze geeft hem geen achting, hij weet dat alles verloren is, en alles slechts hersteld kan worden, niet door menselijk doen en laten, maar alleen door de genade en trouw van de HEERE. Dat is het karakter van David's boete..

De keizer (reg. 379-395 vóór Chr.) had in de oproerige stad een vreselijk bloedbad laten aanrichten in het jaar 389; binnen 3 uur werden 7.000 mensen zonder onderscheid en verhoor neergesabeld. Bisschop Ambrosius van Milaan schreef de keizer een ernstige brief en herinnerde hem aan het woord in Ezechiël.3: 18; tevens ontzegde hij hem de toegang tot de kerk van Milaan. Theodosius beriep zich tot zijn verontschuldiging op David's bloedschuld; maar Ambrosius antwoordde: "Hebt gij David's zonde bedreven, zo doe ook David's boete; " en vorderde openlijke boete in de kerk. De keizer onderwierp zich aan de boetedoening, legde voor de kerk van Milaan zijn keizerlijke mantel af, wierp zich met het aangezicht op de aarde en bad: "Mijn ziel kleeft aan het stof; maak mij levend naar Uw woord" (Psalm 119: 25). Het volk weende en bad mee; zo werkte bij Theodosius de droefheid naar God een bekering tot zaligheid..

Velen willen wel met David vallen, maar niet met David weer opstaan, maar hier wordt ons een voorbeeld voorgehouden, niet om te vallen, maar opdat wij, gevallen zijnde, zouden opstaan. Bemerkt dit dan, opdat gij niet valt. Laat de val van de groten geen verlokking voor de kleinen, maar een schrik voor hen zijn. Herhaaldelijk is dit beschreven, en daarom wordt dit zo dikwijls in de Kerken gelezen en gezongen, opdat zij, die niet gevallen zijn, het horen en voor vallen behoed worden, en opdat degenen, die gevallen zijn, het horen en zouden opstaan..

2) De Heere had door Nathan gezegd tot David, dat de zonde van hem was weggenomen. Persoonlijk had David dus vergeving, niet om zijn berouw, niet vanwege zijn ongeveinsd berouw, maar uit kracht van het eeuwig Verbond, dat God met hem had opgericht, omwille van Zijn Naam. Want David had als overspeler en doodslager de dood moeten sterven. Maar de Heere schenkt hem, na zijn belijdenis van schuld, vergeving. Echter zal hij gestraft worden in de dood van het kind van zijn schande. David was een zeer teder minnend vader, hij hing zeer aan zijn kinderen. Ook dit kind was hem lief en dierbaar, maar de Heere zou hem dat kind ontnemen. En nu, zie nu ook hier de strengheid en de barmhartigheid van God. Het was niet alleen de strengheid van een Rechter, maar ook de barmhartigheid van een Vader, die het altijddurend bewijs van zijn overspel, de vrucht van de zonde wegneemt, opdat de wereld niet altijd in dit kind hem op zijn zonde zou kunnen wijzen..

15. (a) Toen ging Nathan naar zijn huis, en liet de koning aan de verdere arbeid van Gods Geest op zijn hart over.

In deze tijd van David's leven is de 51ste Psalm ontstaan, waarin de boetvaardige koning in zijn binnenkamer om herstel in gemeenschap met God worstelt. Zo'n Psalm kan niemand maken, die zich met zijn verbeelding in andermans toestand verplaatsen moet; hij moet zelf in zo'n toestand verkeren..

Toen hij daarop van de goddelijke genade en gemeenschap in zijn hart vergewist en blijde geworden was, dichtte hij de 32ste Psalm. Deze geschiedenis in verband met beide Psalmen laat zich goed gebruiken, om de verlichting door Gods Geest tot kennis van zonde op te helderen. De verlichting is toch die handeling van de Heilige Geest, waardoor Hij een goddelijk licht in ons duister verstand ontsteekt, en uit de wet onze zonde en Gods toorn over de zonde, maar uit het Evangelie Gods genade en onze verlossing door Christus ons doet erkennen. Dit gebeurt hier door de voorstelling van de zonde (wet) bij monde van Nathan, en de daarna uitgesproken absolutie (Evangelie). De gave nu, die de Heilige Geest met de verlichting uit de Wet schenkt, is de boete, of het berouw; ik voel berouw en leed over de zonde en zou zo graag van haar schuld en van Gods toorn bevrijd worden (Psalm 51). Maar de gave, die de Heilige Geest met Zijn verlichting uit het Evangelie schenkt, is het geloof; ik grijp Gods genade, die ons aangeboden wordt, aan; en stel op Christus verdiensten al mijn vertrouwen, al mijn hoop (Psalm 32)..

II. Vs. 15b-25. Nadat Nathan huiswaarts gekeerd is, komen Gods kastijdingen zonder uitstel; het in echtbreuk met Bathseba verwekte jongetje wordt, ten gevolge van een buitengewone bestelling van God, ziek tot stervens toe. Nu smeekt David de Heere wel met bidden en vasten om het leven van het kind; maar het sterft nochtans op de zevende dag, hetgeen God deed niet slechts om David en Bathseba tot hun heil te tuchtigen, maar ook om de smet, die op de afkomst van het kind kleefde (Nu 5: 31" en Jud 11: 2). Zo bedroefd als David eerst was, zo blij is hij nu, tot grote verwondering van zijn oudsten, in Zijn God, onder Wiens wil hij zich buigt. Zijn huwelijk met Bathseba wordt daarop met een tweede zoon gezegend, die hij Salomo noemt en onder Nathans leiding stelt; deze noemt hem lieveling van de Heere, want daarvoor heeft hij hem door verlichting van de Geest erkend, en de knaap moet vroegtijdig zich zijn roeping van God bewust wezen.

(15-b). En de HEERE, het woord van Zijn profeet (vs.14) aanstonds vervullende, nadat deze van de koning was heengegaan, sloeg het kind, dat de vrouw van Uria aan haar huidige echtgenoot David gebaard had (11: 27), dat het zeer ziek werd.

16. En David, toen het gevaar voor de dood al hoger en hoger steeg, en hij zich van zijn genadevolle aanneming na zijn vreselijke afdwaling en vervreemding van God weer bewust was geworden (2 Samuel 12: 15), zocht God voor dat jongetje, opdat Hij het weer gezond maakte en bij het leven behield; en David vastte een vasten, en ging in de verborgenste kamer van Zijn huis, en lag de nacht door op de aarde 1) (Joz.7: 6).

1) God slaat het kind en treft de ouders.

Zo is dan toch ook bij David, zou iemand kunnen zeggen, eigenlijk niet slechts de zonde, maar zijn het de bittere gevolgen van de zonde, waarvan hij zich door zijn boete wil vrijwaren! Gij zou zo niet spreken, indien gij van naderbij wilde zien, wat David tot zijn bede dringt. O, met het leven van dit jongetje, om wiens hij bidt, is het geheel anders gelegen, dan met het leven van een geliefd kind, dat, als de lust en vreugde van zijn ouders, met iedere opslag van zijn oogjes en ieder geluid van zijn mondje hun hart tot dank wekt ten opzichte van het verleden en tot liefelijke hoop voor de toekomst. Van het gelaat van dit kind valt een donkere schaduw op hem, die op aarde in de naaste betrekking tot hem staan. Aan zijn aanwezigheid kleeft de smet van een ontuchtige omgang, en zijn voor David de droevigste herinneringen van zijn leven verbonden. Ware nu het leven van de eigenliefde niet geheel in hem uitgeroeid, ware van de zelfzucht, van de Kaïnsgeest, die hem de brief aan Joab deed schrijven, ook nog slechts een spoor in zijn hart overgebleven, dan had de zware ziekte van zijn kindje hem met een heimelijke vreugde moeten vervullen; dan had hij slechts kunnen wensen, dat het hoe eer hoe liever van de aarde verdween, die het liever nooit had moeten betreden, en dat met dit kind ook de laatste herinnering aan zijn schande ter aarde daalde. Heeft niet de vrees voor deze schande reeds bij menige moeder alle natuurlijk gevoel verdreven, en haar hand met het moordtuig tegen de zoon van haar schoot gewapend? En David behoeft zijn eigen hand daartoe niet te bewegen; hij heeft slechts stil te zijn en toe te zien, zelfs onder en schijn van een voorbeeldige overgegevenheid, hoe Gods hand het kind dodelijk treft. Maar zie nu een, hoe David niet langer zichzelf zoekt! Hoe de eigenliefde de doodsteek ontvangen heeft en het zoeken van de eer bij de mensen bij hem gedood is! Hij ziet in het kind niet een hatelijke aanklager, maar alleen zijn kind, zijn arm, ongelukkig kind, en door het onrecht, dat hij hem voor geheel zijn leven heeft aangebracht, is het hem des te bezwarender, dat hij hem zijn liefde niet anders zal kunnen bewijzen, dan door hem het doodkransje op het hoofdje te leggen. Dat kleine schepseltje kermt en jammert onder de slagen, die zijn schuldige vader hadden moeten treffen; en zou dan de vader, die de weg tot de genadetroon weet en voor zichzelf vergeving vond, daar bedaard bij staan en niet de handen biddend opheffen om, zo mogelijk, het doodvonnis nog van hem af te wenden? Nee, David zoekt God voor het jongetje en hij doet dit in volle ernst..

Hij gaf hiermee te kennen, een heilige vrees voor God en voor zijn verbolgenheid. Dat hij de dood van het kind poogde af te bidden, was voornamelijk, omdat hij die aanmerkt als een teken van Gods toorn tegen hem en zijn huis en als de vervulling van een Goddelijke bedreiging, en daarom bad hij des te ernstiger, dat, indien het de wil van God was, dat het in het leven mocht blijven en hij daardoor van zijn volkomen verzoening met God mocht vergewist worden. Maar men mag denken, dat God het in gunst tot hem wegnam, tot uitwissing van de gedurige smaad, die het hem veroorzaakt zou hebben..

18. En het geschiedde op de daarop volgende morgen, de zevende dag na het begin van de ziekte (vs.15), dat het kind stierf, want God gaat Zijn eigen wegen, die wel dikwijls berispt worden door het verstand, en door het hart als te zwaar worden genoemd, maar die steeds zoveel hoger zijn dan onze wegen, als de hemel hoger is dan de aarde (Jes.55: 8vv.); en David's knechten vreesden hem aan te zeggen, dat het kind dood was; want zij zeiden bij zichzelf en onder elkaar: Ziet, als het kind nog levend was, spraken wij tot hem, om toch

goedsmoeds te zijn en zich in acht te nemen, maar hij hoorde naar onze stem niet, hoe zullen wij dan tot hem zeggen: Het kind is dood? Want het mocht kwaad doen. 1)

1) In het Hebreeuws Weäsah raäh. Letterlijk, dat hij kwaad doe, d.w.z. dat hij zichzelf enig leed aandoe. Zij waren bevreesd, dat hij in de wanhoop van de smart zichzelf leed zou aandoen. Zo weinig kenden zijn knechten hem nog. Zo weinig kennen de kinderen van de mensen de kinderen van God. De wereld begrijpt Gods volk nooit..

20. Maar toen stond David op van de aarde, en waste en zalfde zich, en veranderde zijn kleding, ten teken dat zijn vorige droefheid, gedurende welke hij het wassen en zalven had nagelaten, en in eenvoudige kleren was rondgewandeld, nu geheel van hem geweken was, en ging in het huis van de HEERE, 1) in de heilige tent, die hij naast zijn huis voor de verbondskist had laten oprichten (6: 17), en aanbad, dankte voor de genadige verlossing van het kind en riep Hem aan, om ook in alle toekomstige kastijdingen hem bij te staan, en ze tot zijn welzijn te doen uitlopen; daarna kwam hij in zijn huis, en eiste brood; en zij zetten hem brood voor, en hij at, als iemand die nu weer blij was geworden.

1) Meent gij, dat God het gebeurde op dit arme kind wreken en het tot een gedurige smaad en terging onder zijn broeders stellen zou? Nee, Hij borg dit kind in Zijn hemel. David kon met volkomen zekerheid zeggen: Ik zal tot Hem gaan..

O, hoe onmogelijk is het toch om een hart, dat onder de tucht van de genade staat, met een natuurlijke maat te meten! Het kan bitter wenen, en zich overgeven aan de diepste ervaringen van de smart, zonder daarom nog in de smart te bezwijken en de heerschappij over zichzelf te verliezen. Door de wolken van de treurigheid heen komt de blijdschap van de geest telkens weer en dikwijls plotseling te voorschijn nu eens doordat men eigen lijden in eigen boezem verbergt, om door zijn liefde slechts anderen gelukkig te maken of dat men in het lijden zichtbaar en tastbaar de raad en de hand ontdekt van Hem, die ons door lijden tot kinderen en erfgenamen van Zijn eeuwig rijk wil opleiden. Vóór de slag, zolang er nog enige mogelijkheid zich vertoont, om die af te wenden, wordt de toevlucht genomen tot de genadetroon, als wilde men die bestormen, na de slag is er ogenblikkelijke onvoorwaardelijke onderwerping aan en gelatenheid in God. David's gang in het huis van de Heere is zijn eerste waarlijke kerkgang na een meer dan negen maanden lange vervreemding van het aangezicht van de Heere; en ofschoon hij moet verschijnen als een schipbreukeling, als iemand, die uit de ondergang van alle eigengerechtigheid en schoonheid slechts het naakte leven gered heeft; hij doet die gang niet met wrevel, maar met een gezalfd aangezicht, met uitnemende vreugde in zijn Redder en Verlosser. Wat bij de smeekgebeden van de 51ste Psalm in zijn ziel is omgegaan, daarop drukt de plechtige optocht naar de tent, om voor Gods aangezicht te verschijnen nu ook het zegel ten aanschouwe van de gehele wereld, hetzij deze het versta of niet!

Waarom? Om zich te verootmoedigen, maar ook om aan de andere zijde te kennen te geven, dat hij niet alleen de slag billijkte, maar ook de slaande hand van God goedkeurde. Vervolgens om van de Heere te vragen, dat Hij Zijn tuchtigende hand over hem zou

intrekken. In één woord, om zich in de handen van de Heere te stellen voor de rest van zijn leven..

23. Maar nu is het dood, nu zie ik metterdaad, dat Gods besluit onweersprekelijk geweest is, waarom zou ik nu vasten, en mij overgeven aan een treurigheid, die toch tot niets nuttig kan zijn? Zal ik hem door mijn droefheid nog kunnen terughalen van de plaats, waar zijn ziel zich nu bevindt? Ik zal wel op Gods tijd, als ook mijn sterfuur slaat, tot hem gaan, maar hij zal tot mij niet terugkomen, en tot op deze hereniging met mijn reeds vertrokken kind wil ik tevreden zijn met Gods genade, van wie ik in mijn hart zo verzekerd ben geworden, dat ook de schijnbare niet-verhoring van mijn gebed mij daaraan niet kan doen twijfelen.

In deze woorden hebben wij een van die weinige duidelijke plaatsen in het Oude Testament, die het terugzien als de verwachting van de heiligen verkondigen..

Hoe en op welke gronden wist David, dat zijn kind zalig was? Wist en beleed David, dat hij in ongerechtigheid geboren en in zonde ontvangen was, hij geloofde dit toch ook van zijn kind. Laat ons zeggen: David, zelf Gods bondgenoot zijnde, mocht dit van zijn nageslacht, omdat hij het tegendeel niet zag, op grond van de Verbondsbelofte van de Heere geloven. De Heere kan ook, door Zijn Geest, dit geloof in David's hart gewerkt en hem daardoor in zijn druk krachtig getroost hebben.

Gewoonlijk zegt men, dat het David met zijn bede erom te doen is geweest, om in het behouden van het kind een genadebewijs van God te verkrijgen, nadat hij in de gemeenschap met Hem was hersteld; dat dit echter niet het geval was, maar dat David veeleer de vergeving, door Nathan toegezegd, zich reeds zodanig had toegeëigend, dat de uiterlijke Godsstem op een innerlijke in zijn hart antwoordde en het aanklagende geweten bij hem tot zwijgen was gebracht door de verzekering van de goddelijke genade, dat zien wij duidelijk uit zijn gedrag na de dood van het kind. Nu hij de genade in volheid bezat kon hij, zoals wij boven reeds aanmerkten, om het behoud van het kind, die getuige van zijn schande, bidden; want hij Wist: Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen van God? God is het die rechtvaardig maakt. Maar in het volle bezit van die genade zijnde, kon hij dan na ook, nadat God met betrekking tot zijn gebed een beslist Nee! gesproken had, een blij en dankbaar Ja! tot antwoord geven, en juist in het sterven van het kind een teken van de goddelijke genade erkennen; want door de vergeving staat voor hem de weg open tot de bestendige hemelse dingen en zijn van de aarde los gemaakte geest ach, de wereld is hem vanwege de zonde zo bitter als gal geworden! stijgt daarheen, waar geen scheiden meer plaats heeft, en ook geen wenen meer over dood en zonde..

24. Daarna troostte 1) David zijn vrouw 2) Bathseba, over het verlies van het kind, en leidde haar ook tot een hartelijk berouw (Psalm 51: 15), en ging nu in eer tot haar in, en lag bij haar; en zij a) baarde, toen de oorlog tegen de Ammonieten geëindigd was (vs.26vv.) omstreeks 1035 vóór Chr. 3) een zoon, die hij Salomo noemde, d.i. Vredevorst, Man van de vrede (Frederik) (1 Kronieken 22: 7vv.), en de HEERE had \hem lief. 4)

a) MATTHEUS.1: 6

1) David kon haar nu troosten met de ware, hemelse en blijvende troost; want die had hij krachtig ondervonden in de vergeving van zijn zonden. En o, hoe zullen de vertroosting in overvloed over zijn lippen zijn gekomen! Hoe zal hij Bathseba gewezen hebben op de Heere, bij Wie zo veel vergeving te vinden is! Hoe zal hij met en voor haar gebeden hebben, dat God toch ook haar tot Zich trekken en haar onsterfelijke ziel voor de eeuwigheid bekeren mocht. Het is meer dan waarschijnlijk, dat dit werk van zijn liefde en van zijn gebed gezegend werd en dat Bathseba uit de staat van de zonde in de staat van de genade overgezet, en een waar kind van God geworden is. Althans zij was van nu aan David's liefste gemalin; ook wordt van haar in de Heilige Schrift steeds met eer melding gemaakt, en heerlijk is de vermaning, die zij later aan haar zoon Salomo gaf, en die ons uitdrukkelijk in Spreuken 31: 1vv. bewaard is gebleven.

2) Nu niet meer genoemd, zoals vroeger, de vrouw van Uriah, de Hethiet, maar zijn vrouw. De straf was gedragen, de toorn was weggenomen, de zonde was vergeven. God had in zoverre met David over deze zaak afgerekend, hoewel hij later nog wel dikwijls menige teug zou moeten ledigen uit de bittere drinkbeker. Nu echter zag God ook in genade en in ontferming op hem neer, en gaf hem straks ook door het woord van Nathan, de profeet, een bewijs van Zijn Goddelijke vergevende liefde..

3) Bij zijn troonsbestijging in het jaar 1015 vóór Chr. moet Salomo minstens 20 jaar oud zijn geweest, omdat hij reeds in Rehabeam een zoon van een jaar bezat (vgl. 1 Koningen .11: 42 met 14: 21); dit leidt ons tot het boven opgegeven jaar van zijn geboorte..

4) Dat onder David's vele zonen een zoon van Bathseba door vrije genade, niet naar menselijke inzetting verkozen werd om David's opvolger en het voorbeeld van de eeuwige Koning te zijn, geeft een merkwaardig bewijs van de volkomen vergeving, waarmee de Heere David's zonde bedekt heeft.

Van de aangekondigde straf maakte de Heere David niet vrij; zij moest als heilzame vaderlijke tuchting ook na ontvangen vergeving nog toegepast en gevoeld worden; maar verder wilde de Heere met Zijn verootmoedigde knecht niet gaan, en de beenderen moesten weer verheugd worden, die Hij verbrijzeld had..

In die naamgeving beleed David voor de mensen, dat de Heere zijn zonde van hem had weggenomen en behelsde volstrekt niet een verzekering, dat de Heere hem rust van zijn vijanden had gegeven..

25. En Hij (de Heere) zond een boodschap heen door de hand van de profeet Nathan, en Nathan noemde hem Jedid-Jah, 1) d.i. de Heere lief = lieveling van de Heere, omwille van de HEERE, omdat hij door de Goddelijke openbaring wist, wat de Heere met de knaap voorhad, en hij een type van de eeuwige Zoon van de liefde zou zijn. 2)

1) En in deze naam werd voor afgebeeld Jezus Christus, die gezegende Jedidja, de Zoon van Gods liefde, van wie God meermalen heeft getuigd: "Deze is mijn geliefde Zoon, in wie Ik

mijn welbehagen heb." Daarom twijfele ook niemand, dat Salomo na zijn afgoderij zich bekeerd hebbe en zalig gestorven zij. God doet Zijn eigen verkiezing nooit teniet..

Onze gebeden voor onze kinderen zijn even gunstig verhoord als sommigen van hen in hun kindsheid sterven en anderen als "beminden van de Heere" leven. God verhoorde David's gebed niet; het kind sterft; maar God bevestigt het huwelijk van David met Bathseba, en laat David uit haar een opvolger geboren worden in Salomo. Ziedaar Gods soeveriniteit en koninklijke vergeving! Deze geringe vrouw werd koningin en koninginmoeder. Wie zou het gedacht hebben, dat God zo'n paar op deze wijze zou zegenen? Maar zo handelt God, en handelt Hij altijd. Is de zonde eenmaal verzoend, dan doet Hij juist in haar plaats de heerlijkste vruchten voortkomen..

Uit dat bloedschendig huwelijk bracht God, nadat de verzoening geschied was, de voortreffelijke Salomo voort, een voorvader van de Messias. En opdat dit niet vergeten werd, wordt op de geslachtslijn van Christus (die de adelijkste is van de gehele wereld) uitdrukkelijk vermeld, dat Salomo aan David geboren werd uit Bathseba, die Uria's vrouw was geweest..

Ofschoon deze een nakomeling van de boosdoeners was, want dat waren David en Bathseba, nochtans was het verbond wel zo verordineerd en de kroon zo onafscheidbaar daaraan vastgemaakt, dat elk instrument, daartegen bereid, ijdel was, en dat alle beschuldiging, daartegen ingebracht, de mond gestopt werd, tot een betoning, dat deze, die van nature kinderen van de toorn en de ongehoorzaamheid zijn door het verbond van de genade niet alleen met God bevestigd, maar ook tot kinderen en gunstgenoten van God gemaakt worden. In deze naam was de zoon van David insgelijks een voorbeeld van Christus, die gezegende Jedid-Jah, de Zoon van Gods liefde, aangaande wie de Vader meermalen getuigd heeft: "Deze is mijn Zoon, in wie Ik een welbehagen heb."

2) Dit vers wordt door Luther zo vertaald: En hij, David, deed hem, Salomo, toen hij daartoe oud genoeg was, onder de hand, leiding, van Nathan de profeet, opdat deze hem opvoedde en in de vrees van de Heere onderwees, en noemde hem, zolang hij hem onder zijn leiding had, Jedid-Jah, omwille van de Heere. Deze vertaling sluit zich bij de Vulgaat aan; de Statenvertaling heeft zich hier meer aan de woordklank van de Hebreeuwse tekst gehouden..

III. Vs. 26-31. Nadat David uit zijn zware, met de geschiedenis van de belegering van Rabba zo nauw samenhangende val opgestaan en zijn verhouding tot God volkomen hersteld is, heeft nu ook die belegering een gelukkige voortgang. Joab neemt de eigenlijke, de zogenaamde Waterstad in en laat zijn koninklijke heer verzoeken, om de eer van de strijd voor zichzelf daardoor te verwerven, dat hij met een vers leger aanrukt en ook de burg en citadel van Rabbath-Ammon veroverd. David doet dit, zet zich de Ammonitische koningskroon op het hoofd, en keert, na de Ammonieten fel getuchtigd te hebben, met zijn zegevierend leger in triomf naar Jeruzalem terug. Vergelijk 1 Kronieken 20: 1-3.

26. Joab nu, om hier op het slot van onze geschiedenis in 11: 1 terug te komen, streed tegen Rabba, de hoofdstad der kinderen van Ammon; en hij nam eindelijk, na een belegering van

anderhalf jaar, de koninklijke stad in, de eigenlijke residentie van de koning, die aan de linker- en de rechteroever van de Boven-Jabbok lag, in een smal, hoogstens 200 schreden breed dal tussen kale heuvels. In vs.27 wordt zij de Waterstad genoemd. Nu bleef hem ter verovering niets anders over dan de in het noordwesten gelegen Akropolis, of de tot de stad behorende burg of vesting.

28. Zo verzamel gij nu het overige van het tot dusver nog in het vaderland achtergebleven krijgsvolk, omdat het andere dat met mij voor Rabba ligt, reeds zeer verzwakt is, en beleger de stad, de Akropolis, die nog overgebleven is, en neem ze in; opdat niet, als ik de stad geheel zou innemen, mijn naamover haar uitgeroepen wordt; zo zal de roem van de verovering niet mij, uw knecht, maar, zoals het voegt, u, de koning, te beurt vallen.

1) Hieruit blijkt, dat Joab, ofschoon vele misslagen hebbende, nochtans zijn vorst beminde en zijn roem zocht te bevorderen, zijn eigen alleen behartigende in ondergeschiktheid aan hem, hetgeen tot voorbeeld moet strekken voor alle dienaren van de Heere Jezus, om in alles wat zij doen, Zijn eer te behartigen. "Niet ons, niet ons, maar Uw Naam geeft de eer."

Vergelijk dergelijke plaats bij Curt. R. de rebus Alexandri M. VI. 6: ille (Craterus) omnibus praeparatis, regis (Alexandri) exspectabat adventum, captae urbis (Artarcanae) titulo, sicut par erat, cedens (Craterus, nadat hij alles voorbereid had, wachtte de aankomst van Alexander af, hem, zoals het behoorde, de eer overlatende de stad te hebben ingenomen)..

29. Toen verzamelde David al dat krijgsvolk, 1) dat tot dusver nog niet aan de veldtocht had deelgenomen, en trok naar Rabba; en hij streed tegen haar, en nam ze in, veroverde behalve de reeds door Joab ingenomen Waterstad, ook nog de vaste burg, zodat de overwinning nu volkomen was.

1) Hieruit blijkt wel, dat het leger van Joab zeer verzwakt was gedurende de belegering. Had David vrijwillig en met opzet Uria opgeofferd, in Zijn toorn en Goddelijk misnoegen, had de Heere toegelaten, dat er velen van David's krijgslieden in de slag waren gebleven..

30. a) En hij nam de kroon van haar, bij de verovering gevallen of gevangen koning Hanun (10: 1) van zijn hoofd, waarvan het gewicht een talent goud was 1) (Le 19: 37) met edelgesteenten bezet, en zij werd op David's hoofd gezet, tot bewijs, dat hij nu de koning van de Ammonieten was; ook voerde hij uit een zeer grote door van de stad van buit gemaakte voorwerpen van waarde.

a) 1 Kronieken 20: 2

1) De mogelijkheid, dat een sterk man een kroon van deze zwaarte een korte tijd, slechts bij de meest feestelijke gelegenheden, op het hoofd kan dragen, is niet te loochenen; en bovendien zou de verklaring, dat de kroon aan de troonhemel boven het hoofd was vastgemaakt, geenszins strijden met de woorden van de tekst..

Vooraf de edelgesteenten zullen de zwaarte van de kroon veroorzaakt hebben. Platina, de vita Pontif 231, deelt mede, dat Keizer Leo IV een groot minnaar van edelgesteenten was, zo zeer zelfs, dat hij zich altijd vertoonde met een zware kroon, zwaar door edelgesteenten. Daaraan schrijft men ook de beroerte toe, die zijn leven deed eindigen..

31. Het volk nu, dat daarin was, de krijgslieden, die bij de inneming van de stad gevangen waren genomen, voerde hij uit vóór de stad, en legde het onder zagen, en onder ijzeren dorswagens, of dorssleden, met pinnen voorzien, zoals de ouden hadden, en onder ijzeren bijlen, snijwerktuigen, en deed hen door de ticheloven gaan; en zo deed hij aan alle steden van de kinderen van Ammon; ook bij de in bezitneming van de overige steden van Ammon handelde hij op deze wijze met het gevangen genomen krijgsvolk. Daarna, nadat de onderwerping van het vijandelijke land geëindigd was, keerde David en al het volk terug naar Jeruzalem.

De wijze, waarop deze straffen voltrokken zijn is in bijzonderheden niet duidelijk op te geven; naar 1 Kronieken 20: 3 had het leggen onder de ijzeren zagen enz. ten doel, om de gevangenen op een zeer gruwelijke manier aan stukken te scheuren (Hebr.11: 37 en Sueton. Calig. 27: medios serre dissecuit-hij sneed hen met de zaag midden door), en naar een andere lezing in onze tekst zou men onder de ticheloven, waarin David de Ammonieten liet verbranden, de Molochsbeelden moeten verstaan, waarin zij zelf gewoon waren hun kinderen aan de afgoden te offeren (Le 18: 21). Omdat men deze afgrijselijke wreedheid van David's zijde niet heeft kunnen verklaren, heeft men gemeend, dat door deze woorden werd te kennen gegeven, dat de gevangenen veroordeeld werden tot zware loon- en slavendiensten bij het zagen, dorsen, tichelbranden enz.; maar dit is een woordverdraaiing en geen verklaring van de zaak. Daarom nemen anderen aan, dat de verovering van Rabba zou voorgevallen zijn in de tijd na David's dubbele, in 11 vertelde zonde, eer Nathan tot hem kwam en zijn hart tot boetvaardigheid stemde; om de onrust van zijn geweten, die hem kwelde enigermate te verdrijven, zou hij dan zelf de veldtocht hebben ondernomen, en om zich het vonnis over zijn eigen zonde te besparen, zou hij des te scherper vonnis over de misdaad van anderen hebben geveld (1 Samuel 14: 35). Maar het is meer dan waarschijnlijk, dat David, eer hij tegen Rabba optrok, de bijstand van de Heere liet afsmecken door de gemeente van Israël, op zo'n wijze als de 20ste Psalm nader aangeeft; hij moet dus toen met de Heere weer verzoend en diep overtuigd zijn geweest, dat hij voor God en Zijn eer streed; anders had hij zijn volk op die wijze niet voor zich kunnen doen bidden. Met even grote waarschijnlijkheid is de 21ste Psalm het eerst gebruikt bij de feestviering, die plaats had, nadat de strijd gelukkig geëindigd was en David zich de Ammonitische koningskroon op het hoofd zette; een ijdelheid, waarachter zich een gewond geweten en een van God vervreemde zielstoestand verborgen zou hebben, kunnen wij daarom ook in deze handeling van David niet opmerken. En eindelijk: voor het zegefeest; waarbij de op de veldtocht meegenomen verbondskist (11: 11) in plechtige optocht naar de Sion teruggebracht werd, is de 68ste Psalm aangewezen; wij hebben daarin een nieuw bewijs dat David destijds niet meer de nog onbekeerde zondaar was, maar zijn God weer liederen kon toezingen uit een hart, dat door de overwinning tot innige vreugde gestemd was. In het algemeen leert dan ook de gehele leiding en lering van God met Zijn volk, dat eer David de moeilijke leerschool van de tegenspoed betrad, die tot zijn kastijding hem ten deel viel (13-20), de Heere hem een dubbel onderpand van Zijn hernieuwde genade gaf, deels in

de geboorte van Salomo, Gods geliefde (vs.24vv.), deels in de glansrijke zegepraal over Rabba. Wat nu die harde behandeling van de overwonnen Ammonieten betreft, zo oefende hij daarmee allereerst het recht van de strenge wedervergelding uit. Dit recht vinden wij als grondwet van strafrecht in het gehele Oude Testament (Ex 21: 14" en "Ex 21: 24); want naar Amos 1: 3,13 hebben hun verbondenen, de Syriërs, Gilead met ijzeren dorswagens gedorst, en zij zelf de Ammonieten, de zwangere vrouwen aldaar uiteen gereten, en in 1 Samuel .11: 1 dreigde koning Nahas alle inwoners van Jabes het rechteroog uit te steken. Maar ten tweede is, ons inziens, David's handeling een zinnebeeldige handeling. De 2de Psalm is, zoals wij bij "Ps 2: 3" nader uiteen willen zetten, gedicht toen Joab de met elkaar verbonden Syriërs en Ammonieten verstrooide en David de Syriërs weer aan zich onderworpen had (10); wat hij nu in vs.10-12 van genoemde Psalm (Psalm 2: 10-12) in de geest de vijanden van het rijk van Christus vermanend en waarschuwend toeroept, dat is op geschiedkundige grondslag tevens een waarschuwing aan de Ammonieten, om de strijd tegen hem, de door hen zo beschimpte David, niet tot op het uiterste voort te zetten, maar zich liever met hem te verzoenen. Maar omdat het de Ammonieten niet beviel om vrede en verschoning te smeken, en zij het door hun halsstarrige vijandschap lieten komen tot een belegering van hun hoofdstad in de veldtocht van het volgende jaar (12: 1), zo handelde David na de verovering van Rabba met zijn tegenstanders in al de strengheid, die eenmaal zijn grote Zoon, die op zijn stoel zou zitten, zou uitoefenen naar de wil van de Heere op Zijn hardnekkige verachters (Psalm 2: 9). Zo wilde hij metterdaad laten zien, dat het geen ijdel woord is, waarvan de afschrikkende ernst men met lichtzinnigheid en ongelovigheid kon beantwoorden, wanneer de 2de Psalm aldus besluit: "Kust de Zoon, opdat Hij niet toorne, en gij op de weg zou vergaan, wanneer Zijn toorn slechts een weinig zou ontbranden" (Vergelijk Luk.19: 27)..

37. Zo, de geven aanwijzing volgende, kwam Husai, David's vriend, geheimraad in de stad; en Absalom kwam, juist bij Husai's aankomst, ook te Jeruzalem.

Hoe spoedig veranderen koninklijke paleizen en steden van meesters. Maar wij verwachten een koninkrijk, dat niet aldus kan worden geschud en in het bezit waarvan wij niet kunnen worden gestoord..

Hoe Husai zich bij Absalom heeft gehouden, zie 17: 1vv...

4. De koning nu had tot teken van zijn grote droefheid zijn aangezicht toegewonden, en de koning riep met luider stem, zodat ieder, toen hij van de opperzaal boven de ingang van de poort (18: 33) naar zijn woning in Mahanaïm (vs.5) terugkeerde, zijnweeklacht horen kon: Mijn zoon Absalom, Absalom, mijn zoon, mijn zoon!

Wij zien hier weer opnieuw, dat David altijd eerst mens, dan koning is; zijn zuivere en volle mensheid is de grondslag en het werktuig van zijn koningschap, maar die listige theorie en praktijk, waarbij vanwege het koningschap iedere kommer van de menselijke persoonlijkheid weinig of niets betekent, is hem geheel vreemd. Het kan niet missen, of door zulk gedrag moet hij zijn volk soms voor korte tijd op een dwaalspoor brengen; tenslotte heeft zo'n zuiver menselijk gedrag, dat eindelijk toch door ieder gemoed en geweten zal verstaan worden, deze

vruchten, dat hij zich verheugt in een verhouding tot zijn volk, als geen koning voor noch na hem heeft aan te wijzen..

6. Liefhebbende, zoals veeleer uit uw gedrag blijkt, die u haten, en hatende, die u liefhebben; want gij geeft heden te kennen, dat oversten en knechten, de aanvoerders en gewone soldaten, die hun leven voor u gezet hebben, bij u niets geteld zijn; het gaat u niet aan, of zij behouden en gelukkig uit de strijd zijn gekomen of niet; want ik merk heden, aan uw onophoudelijk en onstuimig klagen, dat als Absalom leefde, en wij heden allen dood waren, dat het dan goed zou zijn in uw ogen. 1)

1) Tot zover was Joab volkomen in zijn recht, hoewel de toon, die hij aannam, hem tegenover zijn koning niet paste. Joab doet hier David goed voelen, dat hij zich niet als koning openbaart, waar hij zo op overdreven wijze aan zijn vaderlijk gevoel lucht geeft. David had zo'n opmerking nodig, zouden niet al de voordelen van de slag verloren gaan. Wat moest het volk wel denken van een koning, die zo diep en hartstochtelijk treurde om de dood van een opstandeling, al was hij ook zijn eigen zoon? Wat Joab voorts zegt, kwam hem niet te pas. Hij dreigt daarmee toch, dat hij David van de troon zal bannen, dat allen hem zullen verlaten. Hier toont Joab het, hoe hij zich bewust is, dat hij veel invloed en macht op David meent te hebben..

8. Toen stond de koning op, omdat hij de waarheid, die in Joabs voorstellingen lag, erkende, en omdat ieder gegrond woord, al kwam het ook van een man, wiens gezindheid zo geheel anders was dan de zijne, bij hem een open oor en een bereidvaardige wil vond, en zette zich in de poort. En zij lieten al het volk weten, zeggende: Ziet de koning zit in de poort, en Joab zorgde in allerijl dat het leger in orde voorbijtrok. Toen kwam al het volk, het leger dat ten strijde was getrokken en als overwinnaar was teruggekeerd, voor het aangezicht van de koning, het trok hem voorbij en begroette hem op gebruikelijke militaire wijze, terwijl hij met woorden en gebaren hun zijn erkentelijkheid voor hun dapperheid betoonde; maar, Israël, dat deel van het volk, dat Absalom had aangehangen, was, zoals reeds boven (18: 17) gemeld is, gevlucht, een ieder naar zijn tenten. 1)

1) Deze laatste zin vormt de overgang tot hetgeen vervolgens gemeld wordt, waar het volk sprekende wordt ingevoerd en als beraadslagende om zich weer onder David's heerschappij te voegen..

9. En al het volk in alle stammen van Israël, was onder zich twistende, 1) gedurende de eerstvolgende dagen en weken, toen de opschudding in het land plaats maakte voor een rustiger stemming en men zich bewust werd, wat een grootonrecht aan David gedaan was door de opstand onder Absalom; zij twistten, zeggende tot elkaar: De koning heeft ons gered van de hand van onze vijanden en hij heeft ons bevrijd van de hand van de Filistijnen, 2) en nu is hij, vanwege de snode ondankbaarheid, waarmee Israël al zijn goedheden vergeten en zijn oproerige zoon aangehangen heeft, uit het land 2) gevlucht voor Absalom.

1) In het Hebreeuws Nadoon. De betekenis is, elkaar een verwijt ervan maken. De stammen van Israël maakten daarom elkaar een verwijt ervan, dat zij David's zijde hadden verlaten.

Zoals het gewoonlijk gaat, gaf de een de ander de schuld van zijn ongeluk en wilde niemand de eerste zijn, die het eerst de partij van Absalom had gekozen. De twist onder elkaar sproot voort uit het gevoel en bewustzijn, dat men David onrecht had aangedaan, door hem als koning te verwerpen..

2) Goede diensten, aan Gods Kerk en volk gedaan, mogen voor een tijd vergeten schijnen, maar zij zullen op bepaalde tijd gedacht en erkend worden..

3) Zoals het Oostjordanland van de naam "Land Kanaän" naar strenge opvatting reeds in Num.22: 29vv. is uitgesloten, zo gold het naar Joodse beschouwing, niettegenstaande het door 2 en een halve stam bewoond was, van de vroegste tijd af toch enigermate als buitenland (Psalm 61: 3), zodat niet alleen van Mozes gezegd wordt, dat hij buitenlands gestorven, maar ook van Saul, dat hij in het buitenland begraven is..

11. Toen, in dezelfde tijd dat deze hem gunstig gezindheid van het volk zich telkens meer openbaarde, zond koning David vertrouwde boden naar Jeruzalem tot Zadok en Abjathar, de twee hogepriesters, die hij bij zijn vlucht weer naar de stad had laten gaan (15: 24vv.), zeggende: Spreekt tot de oudsten van Juda, zeggende: Waarom zou gij de laatsten zijn om de koning terug te halen in zijn huis 1) het koninklijk paleis te Sion? (want de rede van het gehele Israël, dat men het voornemen had om hem in zijn heerschappij te herstellen, was tot de koning gekomen in zijn huis), dat hij te Mahanaïm bewoonde (vs.5).

1)Ongetwijfeld was het een gevoel van schuld, dat Juda weerhield, om tot David te komen. Immers èn Jeruzalem èn Hebron, de steden waar de opstand begonnen en voltooid was, behoorden beide tot de stam van Juda. David kwam echter het eerst weer tot zijn volk. Hier is hij weer een doorluchtig voorbeeld van Hem, die niet alleen zalig maakt, maar ook eerst opzoekt, die het eerst tot de van Hem afgevalen zondaar komt..

12. Gij zijt mijn broeders, mijn been en mijn vlees zijt gij, waarom zou gij dan de laatsten zijn, om de koning terug te halen?

David moest wensen, dat de stam van Juda, waartoe hij zelf behoorde, en die zijn oorspronkelijk koninkrijk had uitgemaakt (5: 4vv.), zich in de uitvoering van dat voornemen niet door de overige stammen liet voorbijstreven; maar juist deze stam repte er het minst van om zich weer aan hem te verbinden, omdat van Juda de opstand van Absalom zijn uitgangspunt had genomen (15: 7vv.). Daarom knoopte David van zijn kant onderhandelingen met die stam aan en liet de oudsten ervan, zijn familiebetrekking nog in het bijzonder in herinnering brengen..

13. En tot Amasa, die Absalom in Joabs plaats tot opperbevelhebber over het leger gezet heeft, zult gij zeggen, zo was David's verdere opdracht aan de beide hogepriesters Zadok en Abjathar (vs.11): Zijt gij niet, als zoon van mijn halfzuster Abigaïl (17: 25 17.25), mijn been en mijn vlees, evengoed mijn nadere bloedverwant, als Joab, de zoon van mijn andere halfzuster Zeruja? God doe mij zo, en doe er zo toe, zo gij niet krijgsoverste zult zijn voor mijn aangezicht, voor altijd, in Joabs plaats, zo gij niet door mij bevestigd zult worden in de

waardigheid, die Absalom u verleend heeft; gij behoeft er dus geen bezwaar in te hebben, om tot mij over te komen en uw invloed bij het leger in mijn voordeel te gebruiken.

Van de gewelddadige en boosaardige Joab zou David zeer graag zich reeds eerder ontdaan hebben, indien hij dit in de onvaste toestand van zijn regering had durven wagen (3: 38vv.), thans maakt hij van de gelegenheid om in Amasa een oprechter en niet minder dapper man (1 Koningen .2: 32) in zijn plaats te verkrijgen, des te liever gebruik, nu Joab niet enkel door veronachtzaming van zijn gebod in 18: 5 en door zijn willekeurig gedrag in vs.5vv., zich bij hem nog onverdragelijker gemaakt had, maar ook het gewillige werktuig geweest was bij zijn aan Uria, de Hethiet, gepleegde misdaad (11: 14vv.). De meeste uitleggers willen daarin een even onverstandige als onrechtvaardige maatregel van David's zijde erkennen. Onverstandig noemen zij die maatregel vanwege de gevolgen, die hij moest hebben, want Joabs jaloezie werd er opnieuw door opgewekt, en bracht hem tot een herhaalde sluipmoord (20: 5vv.); die maatregel wordt nog door hen onrechtvaardig genoemd, omdat Amasa zich aan de zijde van Absalom, de opstandeling, had geschaard, terwijl Joab aan David was trouw gebleven en voor hem de zege op zijn zoon bevochten had. Wij kunnen intussen deze mening niet zonder bezwaar delen, omdat men allereerst iets niet mag nalaten, omdat het bij de boze kwaad bloed zet, en ten tweede Joabs schijnbare trouw meer vrucht was van slimme berekening, meer een natuurlijk gevolg van de omstandigheden of van zijn tweespalt met Absalom (14: 29vv.) kan geweest zijn, dan werkelijke trouw (1 Koningen .1: 7), en daarentegen Amasa's schijnbaar verraad meer een verkeerde stap, die voortspoot uit de vriendschappelijke betrekking, waarin hij vroeger tot Absalom stond, meer een afdwaling dan wel een openlijke schennis van de trouw aan David. In alles blijkt het, dat David Amasa voor een man van oprechter en eerlijker karakter heeft gehouden dan de listige Joab, zoals hij ook Abner boven dezen schatte, niettegenstaande diens veeljarige bestrijding van het Davidische koninkrijk..

Deze staatkundige daad gaf aanleiding, dat straks onder Sheba een nieuwe opstand uitbrak en dat Amasa door Joab om het leven werd gebracht. Op dit ogenblik echter trof zij het doel, dat David zich ervan had voorgesteld, zodat David zonder moeite kon optrekken naar Jeruzalem..

14. Zo neigde hij, David, door deze voorstellingen, die hij door middel van Zadok en Abjathar aan zijn stam liet doen (vs.11vv.), het hart van alle mannen van Juda, als van een enkel man, zodat zij onder elkaar overeenkwamen, om hem uit Mahanaïm naar Jeruzalem terug, te halen en te zorgen dat de andere stammen daarin niet voor waren of ertoe opwekten. En zij zonden heen tot de koning, zeggende: Keer terug, gij en al uw knechten. 1)

1) De Voorzienigheid deed deze goede geneigdheid in die van Juda ontstaan, hetzij door middel van Amasa, wegens het aanzien, waarin hij bij hen was, of door David's vriendelijke en voorzichtige boodschap, alsof zij nooit tegen hem hadden overtreden. David begon niet terug te keren voordat hij deze uitnodiging ontvangen had en begaf hij zich tot over de Jordaan, die het land, waarin hij zich bevond, van Kanaän scheidde en aan die rivier werd hij door hen opgewacht en begroet. De Heere Jezus wil wel mede onze koning wezen, maar Hij wil genodigd zijn; de heerschappij moet Hem worden aangeboden; men moet Hem het hart geven. Maar Hij is het, die het hart neigt en het gewillig maakt op de dag van Zijn kracht en dan heerst Hij in het midden van Zijn vijanden..

II. Vs.15-39. Nadat de koning van Mahanaïm was vertrokken en met allen, die daar bij hem geweest waren, tot aan de plaats was gekomen, waar men over de Jordaan zou trekken, wordt hij daar ontvangen door een afvaardiging uit de stam Juda. Maar ook de Benjaminit Simeï van Bahurim had zich met duizend man uit zijn stam daarheen begeven om voor zijn vroegere boosheid aan David vergeving te vragen; evenzo Ziba, Mefiboseths knecht, om zich te handhaven in het bezit van de goederen van zijn heer, die hij zich door list verworven had. Met de afvaardiging uit Jeruzalem is echter tevens Mefiboseth in hetzelfde rouwgewaad verschenen, dat hij sinds David's vlucht uit de hoofdstad had aangetrokken. Op grootmoedige wijze schenkt David aan Simeï genade, daarentegen herstelt hij Mefiboseth niet in zijn volle recht tegenover zijn trouweloze knecht. In de volle edelmoedigheid van zijn hart vertoont hij zich het eerst tegenover Barzillai, die gedurende de overtocht over de Jordaan hem vergezelt, maar er niet toe besluiten kan om met hem naar Jeruzalem te gaan; wel neemt David diens zoon Chimham daarheen mee, van de vader neemt hij, nadat de overtocht geëindigd is, een allertederst afscheid. 15. Toen keerde de koning terug, en kwam tot aan de Jordaan; en de oudsten uit de stam Juda kwamen te Gilgal (Joz.4: 19; 5: 9) tot aan de overzijde van de rivier, om de koning in het tegemoet gaan, dat zij de koning over de Jordaan voerden, hem bij de overtocht over de Jordaanplechtig begeleiden.

16. En a) Simeï, de zoon van Gera, een zoon van Jemini, die van Bahurim was, en wegens zijn vroeger vloeken (16: 5vv.), David's wraak vreesde, haastte zich, en kwam met de mannen van Juda, toen zij door zijn woonplaats trokken, koning David tegemoet om hem door een vriendelijke behandeling weer gunstig te stemmen.

a) 1 Koningen .2: 8

1) De verkorting Jemini voor "Benjamin" is juist gekozen, omdat ons Nederlands "zoon" in het Hebreeuws ben heet en de herhaling van dit woord door een samenstelling met de volle woordvorm Benjamin vermeden moest worden; daardoor is ook de verkorte vorm in het algemeen gebruikt geworden ter aanduiding van de stam, zodat zij ook daar voorkomt, waar een ander woord dan ben ermee samengesteld wordt (1 Samuel .9: 1,4)..

20. Want uw knecht weet het zeker, ik heb gezondigd; maar zie, ik ben, om dit mijn berouw en mijn gewillige onderwerping aan u in het openbaar te betuigen, heden gekomen, de eerste van het gehele huis van Jozef, 1) om mijn heer de koning tegemoet te komen, tot in de vlakte van de Jordaan; bewijs daarom ook aan mij voor de ogen van dit gehele volk, dat zich gezamenlijk bezondigd heeft, uw eerste genade.

1) Onder het gehele huis van Jozef hebben wij niet alleen de stammen van Efraïm en Manasse te verstaan, maar al de stammen van Israël, behalve die van Juda. Ook hier komt weer uit de hete jaloezie tussen Juda en de tien overige stammen..

Simeï toont hier geen waar berouw, dan had hij zich niet verhovaardigd op het feit, dat hij de eerste was van de stammen van Israël, die David tegemoet trad. Dan had hij, zoals Mefiboseth straks, zich op genade of ongenade overgegeven en het recht van David erkend om met hem te doen naar zijn koninklijk welbehagen. Het was bij hem berekening en niets anders. Dit

heeft David ook wel ingezien, maar wilde hem niet doden op deze dag van verlossing. David weet, dat de Heere hem veel vergeven heeft en nu is zijn hart geneigd om een algemene amnestie uit te vaardigen. Wat Simeï gedaan had, was dan ook meer een persoonlijke belediging van de koning geweest en niet in de strikte zin van het woord majesteitsschennis, zoals bij Absalom..

21. Toen antwoordde Abisai, de zoon van Zeruja, die reeds vroeger (16: 9vv.) David tot wraakneming wilde doen overgaan, en zei: Zou dan Simeï hiervoor, dat hij thans zich verootmoedigt en het eerst de koning tegemoet treedt, niet gedood worden? zo hij toch voorheen de gezalfde van de HEERE 1) gevloekt heeft.

1) Abisai weet, dat "gezalfde van de Heere" voor David van grote betekenis is en daarom, om aan zijn wraakzucht te voldoen, gebruikt hij deze woorden..

23. En de koning zei tot Simeï: Gij zult niet sterven. En de koning zwoer hem, bekrachtigde de toezegging van begenadiging met een eed.

Uit de opdracht, die David op zijn sterfbed ten opzichte van Simeï aan Salomo geeft (1 Koningen .2: 8vv.), mag men niet afleiden, dat hij de lasteraar hier in deze geschiedenis slechts gedwongen, niet van ganser harte vergeving schonk, en in zijn handelwijze al weer een teken van zijn zwakheid zien, zoals door velen gebeurt. In dit verhaal spreekt David in oprechtheid uit de volheid van zijn hart, dat geen kwaad denkt en tot verzoening genegen is, en wat hij zegt is een mooie getuigenis van de geest, die in hem was en hem tot een voorloper van de Heilige van het Nieuwe Verbond maakte. Maar hoe weinig Simeï de ontvangen begenadiging waardig was, hoezeer hij ze slechts door gehuicheld berouw verworven had, dat begreep David pas later uit diens verder gedrag. Is het opschrift van Psalm 7 op hem van toepassing (2 Samuel 16: 13), zo is de benaming "Moor" in de zin, zoals Luther ze gebruikt heeft, (hij noemt hem een Moor vanwege zijn onbeschaamde zeden, omdat aan hem niets goeds en rechtschapens was, zoals wij ook gewoonlijk een booswicht en vals mens noemen), een geschiedkundig getuigenis van dit oordeel zijn, waartoe David's ondervinding hem leidde. Toen kon hij de eenmaal uitgesproken begenadiging des te minder herroepen, omdat hij Simeï met een eed verschoning toegezegd had, maar wel zag hij vooruit, dat zijn zoon en opvolger door Gods bestuur, dat de onbekeerlijke van hart weet te vinden (Psalm 7: 12vv.), eenmaal in de gelegenheid zou zijn om de "oude verrader" zijn verdiende loon te geven. En die gelegenheid is ook gekomen, toen Simeï de hem opgelegde stadsban (1 Koningen .2: 36vv.) vergat, en zich zo aan de hem bedreigde straf blootstelde, die hij dan ook onderging; met deze goddeloze en aan zijn hartstochten blindelings overgegeven man stierf de laatste van hen, die eenmaal tegen David zich vergrepen hadden..

24. Mefiboseth, Sauls kleinzoon, aan wie David eenmaal omwille van zijn vader Jonathan bijzondere gunst had betoond (9: 1vv.), maar die Ziba onlangs zo erg bij hem belasterd had (16: 1vv.), kwam ook van Jeruzalem naar de Jordaan, de koning tegemoet; en hij had tot duidelijk bewijs van zijn diepe droefheid over het ongeluk van David zijn weldoener, zijn voeten niet schoon gemaakt, noch zijn knevelbaard beschoren, (woordelijk: niet gemaakt of behoorlijk in orde gebracht), noch zijn kleren gewassen

1) (De 14: 2), van die dag af, dat de koning bij het uitbreken van de opstand was weggegaan van Jeruzalem (15: 13vv.), tot die dag toe, waarvan hier sprake is, dat hij met vrede daar terugkwam; en hij vertoonde zich thans met opzet nog in zijn treurgewaad, om de lastering van zijn trouweloze knecht met de daad te weerleggen.

1) Hieraan kon David zien en hierdoor kon hij weten, dat Mefiboseth bij hem vals door Ziba was beschuldigd, dat deze zoon van Saul altijd een trouw aanhanger van hem was gebleven..

25. En het geschiedde, toen hij te Jeruzalem 1) de koning tegemoet kwam, en hem nog aan de overzijde van de Jordaan geluk wenste met zijn terugkeer binnen haar muren, dat de koning, overeenkomstig de argwaan, die hij nu eenmaal tegen hem opgevat en die Ziba versterkt had, tot hem, tot Mefiboseth, die zich bij de afvaardiging had aangesloten, zei: Waarom zijt gij, toen ik de stad verliet, niet met mij gegaan, Mefiboseth? zoals allen gedaan hebben, die mij oprecht aanhingen?

1) In het Hebreeuws Kiba Jeroeschalam. Beter: Het geschiedde toen Jeruzalem kwam. De bedoeling is: toen een afvaardiging van Jeruzalems inwoners de koning tegemoet ging. Bij die deputatie had ook Mefiboseth zich aangesloten, om de koning te huldigen en zich van alle valse blaam te zuiveren. Luther vertaalt: toen hij van Jeruzalem de koning tegemoet kwam. Deze vertaling verbiedt echter eveneens de grondtekst. Anderen, zoals onze Statenvertalers, zijn van oordeel geweest, dat hij eerst te Jeruzalem de koning zou ontmoet hebben. Dit verbiedt echter het woordje ook in vs.24 waaruit duidelijk blijkt, dat hij met Simeï en al de anderen bij de koning aan de oever van de Jordaan kwam. De enige verklaring is, dat men Jeruzalem opvat als in de plaats staande van de inwoners van die stad..

26. En hij zei: Mijn heer koning! mijn knecht Ziba heeft mij bedrogen, 1) mij trouweloos in de steek gelaten; want uw knecht zei bij zichzelf, op de dag toen gij Jeruzalem verliet: Ik zal mij een ezel zadelen, of laten zadelen, en daarop rijden, en tot de koning trekken, opdat ik hem op zijn weg begeleide. Maar mijn knecht heeft toen de beide ezels met de mondbehoeften mij niet gebracht, zoals ik hem bevolen had, en ik was dus buiten de mogelijkheid om mijn voornemen te volbrengen; want uw knecht is aan beide voeten kreupel (4: 4; 9: 3) en kon te voet u niet volgen.

1)Mefiboseth kon dit opmerken uit de toon, waarop David sprak en wist dit ook uit de berichten, die tot hem waren gekomen. Wellicht had Ziba wel geweigerd, om langer voor hem te werken..

28. Want heel mijn vaders huis is niet geweest, dan maar lieden van de dood voor mijn heer de koning; gij had, bij uw komst aan de regering, ons allen, die tot het huis van Saul behoren, kunnen laten doden; nochtans hebt gij niet alleen dit niet gedaan, wat op zichzelf reeds een grote genade van u is, maar gij hebt zelfs de laatste nakomeling uit dat huis, mij uw knecht gezet onder degenen, die aan uw tafel eten; wilt gij deze genade (9: 7,11,13) mij dan ook verder schenken, zo gebeurt mij iets buitengewoons. Wat heb ik dan meer voorgerechtigheid, 1) en meer te roepen aan de koning, dat ik ook van hem verlangen zou om hersteld te worden in het bezit van de reeds aan een ander toegezegde goederen?

1) Hiermee wil Mefiboseth erkennen, dat hij op niets geen aanspraak heeft. Dat David, door hem het leven te sparen en aan zijn tafel te doen eten, naar genade en niet naar het toenmalige recht heeft gehandeld. Het schijnt wel, dat David niet geheel overtuigd is geweest van Mefiboseths onschuld. Was hij het wel geweest, dan had hij het onrecht in elk geval moeten herstellen, door hem het bezit van al zijn goederen terug te geven. Nu echter geeft hij hem slechts de helft terug, tenzij men mag aannemen, dat men het delen zó heeft op te vatten, dat Ziba ook zou leven van de goederen van Mefiboseth, zoals vroeger. Het is wel opmerkelijk, dat David aan Salomo geen bevel gaf omtrent Mefiboseth.

30. En Mefiboseth, wie het niet zozeer te doen was om in het bezit van zijn goederen te geraken, als wel om David van zijn onschuld te overtuigen, en ook voor het vervolg in zijn gunst te delen, zei tot de koning: Hij, Ziba, neme het ook geheel weg, ik ben ook zonder akker tevreden; omdat mijn heer de koning met vrede in zijn huis en koninkrijk is teruggekomen.

Dat zijn edele gemoederen, die lasteringen en een onrechtvaardige beroving van tijdelijke goederen met gelatenheid kunnen dragen.

Onderdanen moeten de onbillijkheid, die zij van hun Overheid moeten lijden, ootmoedig en geduldig verdragen..

37. Laat toch uw knecht, wanneer ik u tot over de Jordaan heb uitgeleide gedaan, terugkeren, dat ik sterf in mijn stad, en bij het graf van mijn vader en mijn moeder¹⁾ mijn laatste rustplaats vind, maar zie, daar is uw knecht mijn zoon (1 Koningen .2: 7), Chimham (= groot verlangen), laat die met mijn heer de koning overtrekken, en doe hem, wat goed is in uw ogen, wanneer het dan volstrekt zo zijn moet, dat hij aan mijn huisweldadigheid bewijst.

1) Het is betamelijk, dat in het bijzonder mensen van hoge leeftijd veeleer denken aan dood en begrafenis, dan aan het genieten van de hoofse gemakkelijkheden en zij behoorden het voor een grote weldaad van de Goddelijke Voorzienigheid te rekenen, indien hun vergund wordt, om hun overige dagen gerust en stil in hun eigen woning te mogen doorbrengen om zich op de dood te bereiden..

Kan men iets liefelijkers horen, dan deze in eenvoudigheid gesproken en tevens van zo'n gezond verstand getuigende woorden. Wat een heldere en vreedzame geest waait ons daaruit tegemoet, en hoezeer beschaamt deze Barzillai zo menig een van onze tegenwoordige grijsaards, die, hoe meer de jaren hun slopingswerk aan hen verrichten, des te ijveriger erop uit zijn, om het verminderen van hun krachten achter de opsomming van ijdele waardigheden, titels en hoge verbintenissen te verbergen. Zij weten niets van het leven in God, met het oog waarop de apostel zegt: "Al wordt ook onze uiterlijke mens verdorven, zo wordt nochtans de innerlijke vernieuwd van dag tot dag." Met het natuurlijk leven sterft hun alles af, en zij zijn bankbreukig zodra dat, wat "vlees uit vlees geboren" is, verdwijnt. Barzillai had zijn schat in de hemel, de genade van zijn God was zijn kleinood; en zo telde hij zijn jaren zonder droefheid, ja met de stille blijdschap van de hoop, dat hij spoedig het aangezicht zou zien van Hem, die hij liefhad en op wie hij vast vertrouwde. Dit uitzicht oefende een verjongende invloed op hem uit en deed hem het oog slaan op zijn graf, als op zijn bed. Hij had door het

geloof de wereld overwonnen en stond boven haar. Niet als zou hij uit een verkeerd begrip van de ernst van het leven datgene gemelijk veracht hebben wat ook de aarde aan zuivere vreugde kan schenken. Met dankzegging zal hij het genoten hebben, maar het viel hem ook zeer gemakkelijk het te ontberen..

Beter is het genot van David's God, dan van David's hof.

Eén is er, wiens aanbiedingen men nooit mag afslaan; het is David's Heer en David's tegenbeeld. Deze biedt ons aan, en laat ons door het Evangelie nodigen, om te komen tot de stad van de levende God, tot het hemels Jeruzalem, om hier in de tijd en hierna in de eeuwigheid met Zijn heil verzadigd te worden. Zich aan die roepstem te onttrekken is zich voor eeuwig te verderven. Welgelukzalig, die hier het oor neigt en hoort, en komt; Zijn ziel zal leven.

38. Toen zei de koning: Het zij zoals gij gezegd hebt! Chimham zal in uw plaats met mij overtrekken naar Jeruzalem, en ik zal hem doen, wat goed is in uw ogen, wat ik maar enigszins kan denken, dat u lief en tot blijdschap zijn kan; ja alles, wat gij op mij begeren zult, voor u zelf op enige tijd, zal ik u doen, 1)

1) In Jer.41: 17 wordt van een woning van Chimham gesproken, nabij Bethlehem. Men vermoedt, dat David hem die geschonken heeft tot een erfbezit en dat deze vroeger een bezit of erfgoed van David is geweest..

III. Vs.40-20: 3. Te Gilgal, op de westelijke oever van de Jordaan, waar intussen ook afgezanten van de overige stammen zijn bijeengekomen, komt het tussen deze en de afgezanten van de stam Juda tot een hevige woordenwisseling, en wel daarover, dat de laatsten, zonder de andere stammen van hun voornemen te verwittigen en hen tot deelneming uit te nodigen, de koning alleen hebben teruggehaald, juist alsof zij hem gestolen hebben. In plaats van op behoorlijke wijze de strijd bij te leggen, wordt Juda telkens kwetsender in zijn woorden; en daarom kan een nietswaardig mens uit de stam Benjamin, een zekere Sheba, de zoon van Bichri, het wagen, openlijk tot afval van het huis van David op te roepen, zonder dat de mannen van Israël hem weerstaan; ja, deze vallen werkelijk van David af en laten de mannen van Juda alleen met hun koning, die bij zijn terugkeer naar Jeruzalem het eerst zorg draagt om de ergernis, die Absalom met de tien bijvrouwen had aangericht, weg te nemen.

40. En de koning trok van de westelijke oever van de Jordaan voort naar Gilgal (vs.15), en Chimham, Barzillai's zoon (vs.37vv.) trok met hem voort; en al het volk van Juda, vertegenwoordigd door de oudsten van die stam, had de koning overgevoerd, op de overtocht begeleid, als ook een gedeelte van het volk van Israël, van de overige stammen, behalve de 1.000 man van Benjamin, die Simeï meegebracht had (vs.16vv.) nog enige andere vertegenwoordigers van de in de nabijheid wonende stammen.

41. En ziet, alle mannen van Israël, de vertegenwoordigers ook van de overige stammen, die pas na de eerder genoemde tot dat besluit gekomen waren, kwamen, toen hij Gilgal bereikte, tot de koning, en zij zeiden tot de koning: Waarom hebben u onze broeders, de mannen van

Juda, gestolen, ons geen woord ervan gezegd, dat zij u wilden afhaken, en hebben de koning en zijn huis heimelijk, zonder onze voorkennis, over de Jordaan gevoerd en alle mannen van David

1) met hem, die bij hem in Mahanaïm geweest zijn; het ware toch gepast geweest ook ons tot deelneming aan die plechtige intocht op te roepen, opdat wij op de juiste tijd hadden kunnen verschijnen?

1) Hiermee worden aangeduid, die mannen, die de koning waren trouw gebleven, met hem uit Jeruzalem waren gevlucht, in tegenstelling tot hen, die tot hem te Mahanaïm waren gekomen, of nu weer zijn zijde kozen..

43. En de mannen van Israël antwoordden de mannen van Juda, en zeiden, vertoornd door de uitdrukking: De koning is ons verwant. Wij hebben, in zover wij tien stammen uitmaken, tien delen 1) aan de koning, en ook aan David, wij meer dan gij, die slechts één stam zijt. Waarom hebt gij, Juda, ons, de andere stammen, dan geringgeacht, dat 2) ons woord niet het eerste geweest is, er zo weinig acht op geslagen hebt, dat van ons toch de eerste opwekking ertoe is uitgegaan (vs.9vv.), om onze koning terug te halen? Maar het woord van de mannen van Juda was harder dan het woord van de mannen van Israël; 3) Zij wilden naar geen rede luisteren, maar beantwoordden de andere stammen steeds scherper.

1) Tien delen, omdat de stam van Levi als de stam, die geen afzonderlijk stuk land had, er niet werd bij gerekend..

2) Of, Was ons woord niet het eerste? D.i. hebben wij niet weer het eerst ervan gesproken, om de koning terug te halen (19: 10vv.)? Met de laatste woorden vat de Schrijver in een enkel woord samen, wat verder al twistende onder elkaar werd gesproken, om daaraan het verhaal van het oproer van Sheba vast te knopen..

3) David ondervindt opnieuw, dat de blinkende kroon haar stekende doornen heeft. Er blijft hem niets anders over dan onder bidden en voorzichtig beleid, hoop te vatten dat de zaken, in een kort tijdsbestek zich tot rust zouden schikken.

51. Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16) goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

1) In Rom.15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 . Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij

mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbidding van Zijn heil.

.

2) Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1); maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.

.

3) Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God..

4) Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling..

51. Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16) goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

1) In Rom.15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 . Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbidding van Zijn heil.

.

2) Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1); maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn

gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.

.

3) Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God..

4) Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling..

51. Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16) goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

1) In Rom.15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 . Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbidding van Zijn heil.

.

2) Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1); maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.

.

3) Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God..

4) Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling..

51. Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16) goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

1) In Rom.15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 . Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbidding van Zijn heil.

2) Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1); maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.

3) Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God..

4) Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling..

51. Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16) goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in

eeuwigheid.

1) In Rom.15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 . Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbidding van Zijn heil.

2) Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1); maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.

3) Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God..

4) Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling..

51. Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16) goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

1) In Rom.15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 . Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij

mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbidding van Zijn heil.

.

2) Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1); maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.

.

3) Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God..

4) Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling..

51. Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16) goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

1) In Rom.15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 . Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbidding van Zijn heil.

.

2) Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1); maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn

gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.

.

3) Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God..

4) Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling..

51. Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16) goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

1) In Rom.15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 . Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbidding van Zijn heil.

.

2) Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1); maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.

.

3) Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God..

4) Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling..

51. Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16) goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

1) In Rom.15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 . Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbidding van Zijn heil.

2) Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1); maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.

3) Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God..

4) Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling..

51. Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16) goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in

eeuwigheid.

1) In Rom.15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 . Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbidding van Zijn heil.

2) Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1); maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.

3) Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God..

4) Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling..

51. Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16) goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

1) In Rom.15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 . Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij

mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbidding van Zijn heil.

.

2) Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1); maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.

.

3) Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God..

4) Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling..

51. Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16) goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

1) In Rom.15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 . Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbidding van Zijn heil.

.

2) Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1); maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn

gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.

.

3) Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God..

4) Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling..

51. Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16) goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

1) In Rom.15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 . Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbidding van Zijn heil.

.

2) Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1); maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.

.

3) Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God..

4) Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling..

51. Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16) goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

1) In Rom.15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 . Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbidding van Zijn heil.

2) Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1); maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.

3) Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God..

4) Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling..

51. Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16) goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in

eeuwigheid.

1) In Rom.15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 . Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbidding van Zijn heil.

2) Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1); maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.

3) Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God..

4) Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling..

51. Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16) goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

1) In Rom.15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 . Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij

mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbidding van Zijn heil.

.

2) Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1); maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.

.

3) Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God..

4) Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling..

51. Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16) goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

1) In Rom.15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 . Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbidding van Zijn heil.

.

2) Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1); maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn

gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.

.

3) Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God..

4) Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling..

51. Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16) goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

1) In Rom.15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 . Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbidding van Zijn heil.

.

2) Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1); maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.

.

3) Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God..

4) Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling..

51. Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16) goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

1) In Rom.15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 . Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbidding van Zijn heil.

2) Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1); maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.

3) Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God..

4) Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling..

51. Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16) goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in

eeuwigheid.

1) In Rom.15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 . Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbidding van Zijn heil.

2) Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1); maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.

3) Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God..

4) Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling..

51. Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16) goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

1) In Rom.15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 . Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij

mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbidding van Zijn heil.

.

2) Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1); maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.

.

3) Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God..

4) Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling..

51. Hij is een toren 1) van verlossingen van Zijn door hem aangestelde en tot hoofd over de heidenen geroepen koning, en Hij doet naar Zijn belofte (7: 12-16) goedertierenheid 2) aan Zijn gezalfde, aan David, 3) en aan zijn zaad 4) in eeuwigheid.

1) In Rom.15: 9 voert Paulus onder de oudtestamentische bewijzen, dat de zaligheid ook voor de heidenen bestemd is, ook dit vers aan in verband met het daarmee overeenkomstige Deuteronomium 32: 43 en Psalm 117: 1 . Deze passages zijn juist geschikt om te bewijzen wat zij bewijzen moeten: zijn de heidenen mede betrokken in hetgeen de Heere onder Israël doet, behoren zij mede tot de reeks van hoorders, aan wie Zijn grote daden verkondigd moeten worden, zo kon God niet enkel van de Joden, hij moest ook van de heidenen God zijn, en zich op bepaalde tijd als zodanig openbaren door de aanbidding van Zijn heil.

.

2) Ook elders heeft David zijn naam in zijn liederen en gebeden gemengd (7: 20,26; 23: 1); maar deze lofzegging van de HEERE, de God van David, Zijn

gezalfde, is naar de inhoud van het slotwoord niet anders dan lofzegging van de Vader en van onze Heere Jezus Christus.

.

3) Volgens een andere lezing: Hij maakt groot de verlossing van Zijn koning. Ook is hier de betekenis dezelfde. Alle roem is bij David uitgesloten. Wat hij is, is hij door de genade van God..

4) Zijn zaad, weer niet nakomelingschap, omdat de blik van de profetische dichter zich uitstrekt tot de dagen van de vervulling..

HOOFDSTUK 23.

DAVID'S LAATSTE WOORDEN EN HELDENBOEK.

I. Vs.1-7. Met de dankpsalm in de vorige passages worden aanstonds de laatste woorden van David verbonden, ofschoon zij geschiedkundig pas tot de laatste levensuren van de grote koning behoren, maar evenals hij in de dankpsalm van het vorige hoofdstuk de Heere een Halleluja zingt voor alle in zijn leven ondervonden gunstbewijzen, zo treedt hij hier als profeet op, die op de Messias wijst, wiens dag in gerechtigheid en gericht hij reeds van verre ziet. Daarom behoren, als men van de historische tijdsvolgorde afziet, beide liederen, het loflied en dit zwanelied, op het nauwst bij elkaar en konden zij door de heilige schrijver gevoeglijk met elkaar verbonden worden.

1. Voorts zijn dit, wat nu volgt, de laatste woorden van David, als het ware zijn profetisch Testament, waarin hij de betekenis van zijn koningschap ten opzichte van de heilsgeschiedenis, voor de toekomst heeft uitgedrukt: David, de zoon van Isai, 1) zegt, en de man, die hoog is opgericht, de gezalfde van Jakob's God, hij die dus God uit lage stand tot heerser over Zijn volk, ja tot hoofd van de volkeren (22: 44) verheven heeft, en hij die liefelijk is in Psalmen van Israël, 2) die door God verwaardigd is om liefelijke gezangen tot prijs van Zijn genade en heerlijkheid in en voor Israël te zingen, zegt:

1) Dit begin behoort niet meer tot het opschrift: "Dit zijn de laatste woorden van David," maar is zelf reeds een deel van deze woorden. De grijze koning, zeker reeds op zijn sterfbed liggende, heeft juist zijn laatste bevelen aan zijn opvolger Salomo gegeven (1 Koningen .2: 1-9 2.1-9); daar bezielt hem, zoals vroeger de aartsvader Jakob (Genesis49: 1vv.), nog eenmaal de profetische Geest, zodat hij "de rechtvaardige Heerser in de vrees van God" aanschouwt, onder wie elke zegen en heil voor de vromen ontspruit, maar alle bozen overwonnen worden. Aangegrepen door deze Geest, en wetende dat hetgeen hij spreekt, niet uit hemzelf voorkomt, maar een Godswoord is, een onmiddellijk van God ontvangen openbaring, spreekt hij dit bewustzijn uit met dergelijke woorden als eenmaal Bileam, de zoon van Beor, aan het hoofd van zijn beide laatste uitspraken stelde (Num.24: 3,15). Dit is van opmerkelijke betekenis; want David's profetische spreuk is inderdaad een verdere ontvouwing van Bileams voorzegging aangaande de ster uit Jakob en de Scepter uit Israël (2 Samuel 7: 16). Maar aan de andere zijde verschilt David bepaald van Bileam, de man met gesloten ogen, wie pas een gezicht van de Almachtige de ogen geopend heeft; hij, David, is hooggeplaatst, èn als gezalfde van Jakob's God, èn als de liefelijke in lofzangen van Israël; het is dus niet slechts een uiterlijke Godskracht, die zijn mond tot voorzegging opent, maar het is de Goddelijke losmaking van de banden van menselijke zwakheid en de ongehinderde inspraak van Gods Geest, krachtens welke hij thans, in de laatste ogenblikken van zijn leven, de helderste blikken werpt in de toekomst van zijn huis, en zijn rijk, en zijn door de adem uit God doorstroomd gemoed in een geweldige vloed van woorden ontlast..

Beide, zijn geringheid en zijn grootheid vermeldt de stervende koning, om van alles de Heere de eer van Zijn Naam te geven. Zijn geringheid verbergt hij niet en zijn hoogheid schrijft hij niet aan zichzelf toe. Hij weet, dat zijn God hem geleid heeft heel zijn leven lang, en nu aan

het einde wordt hij verwaardigd, om nog als met stervende lippen Ziener van zijn Gods te zijn, en te profeteren van Hem, die, voor zoveel het vlees aangaat, uit zijn lendenen zou voortkomen..

2) Dus wil David zijn Psalmen Psalmen van Israël, d.i. Psalmen van de Kerk noemen, die die Geest bezit, die ze door David gemaakt heeft, en die ze voortdurend zingt, ook na David's dood. In de Geest heeft hij gevoeld, dat zijn Psalmen zouden blijven bestaan, zolang Israël of Gods volk bestond, dat is tot aan het einde van de wereld..

2. De Geest des HEREN heeft 1) door mij gesproken, en mij ingegeven, wat ik thans uitspreek, en Zijn rede is op mijn tong geweest (juister, Zijn woord is, bij hetgeen ik zeg, op mijn tong).

1) Beter: De Geest des Heren spreekt door mij. David wil zeggen, dat wat hij nu zal uiten ingeving is van de Heilige Geest en een profetisch karakter draagt..

3. De God van Israël heeft tot mij gezegd 1) de Rotssteen van Israël heeft tot mij gesproken, mij ingegeven om dit te zeggen: Er zal zijn een Heerser over de mensen, een Rechtvaardige, een Heerser 2) in de vrees van God.

1) In raadselachtige korthed, zoals ze overeenkomt met de profetische geestdrift van de zanger, wordt in de tweede helft van dit vers de eigenlijke kern van de ontvangen openbaring aan de breedvoeriger aankondiging ervan aanstonds vastgeknoopt..

Luther heeft vs.3 zo opgevat alsof in de beide eerste delen van het vers: De God van Israël heeft tot mij gezegd, "de Rotssteen van Israël heeft gesproken," eerst God de Vader en dan God de Zoon werd aangeduid, en de laatste, God de Zoon, nu nader moest worden voorgesteld in hetgeen Hij als Heerser en Koning onder de mensen doet; Hij schenkt aan de onderdanen van Zijn rijk de gerechtigheid en werkt in hen door zijn Woord en Zijn Geest de ware godsvrucht. Omdat reeds in het vorige vers sprake was van de Geest des Heren, beschouwt hij die plaats als een grondslag voor de leer van de heilige Drie-eenheid, waarop hij dan ook in zijn, drie jaar voor zijn dood, in het jaar 1548 geschreven verhandeling over de laatste woorden van David, zeer uitvoerig spreekt..

2) Wie die Heerser is, is niet twijfelachtig. In Salomo zweeft David voor de geest, de grote Vredevorst, Christus Jezus, die in waarheid zou heersen in de vrees van God. David is hier profeet van de nieuwe dag, waarvan de dagen van Salomo een afschaduwing zullen zijn. Hoe nader hij staat aan de grenzen van de eeuwigheid, hoe meer zijn geestelijk oog verlicht wordt door de Heilige Geest, hoe meer hij geniet van de vrede, die de ware Salomo aanbrengen zal en aanbrengt..

4. En hij, de verschijning of het optreden van deze Heerser, zal zijn zoals het licht van de morgen, wanneer de zon opgaat, als zij 's morgens opgaat zonder wolken, 1) wanneer van de glans, de warme en vruchtbaar makende zonnestraal, na de regen, die gedurende de voorafgaande nacht het land gedrenkt heeft, de grasscheutjes uit de aarde voortkomen, en

alles dan vrolijk groent en bloeit over dergelijke zegeningen in het geestelijke zullen de mensen in de Messiaanse tijd zich kunnen verheugen (Jes.44: 3vv.; 45: 8).

1) Zonder wolken. Dit duidt aan, dat het een tijd zou zijn zonder strijd. De wolken kunnen lange tijd de zon verhinderen haar licht ten volle te laten schijnen, maar wanneer er geen wolken meer zijn, wordt het volle licht van de zon aanschouwd. Wij weten, dat Salomo's tijd een tijd van vrede was, en tevens, dat te tijde van Christus' komst op aarde, er een algemene wereldvrede heerste..

5. Hoewel 1)mijn huis zo niet is bij God (juister: Is niet mijn huis also bij God?), o voorzeker staat het in zo'n betrekking tot God, dat daaruit die rechtvaardige Heerser met al de zo-even opgenoemde zegeningen van Zijn rijk, zal voortkomen; nochtans (want) 2 heeft Hij, de Heere, krachtens de mij geschonken belofte (7: 12vv.) mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles bij Hem wel verordend is, terwijl ook het geval is voorzien, dat de toekomstige dragers ervan van God afvallen, en dat ook, zelfs bij zo'n afval van mijn nakomelingen zeker bewaard is, 3) en bijeengehouden zal worden door Hem, wiens trouw door geen menselijke ontrouw teniet wordt gedaan; voorzeker is daarin, in dat verbond al mijn heil en alle lust, al mijn vreugd, hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten, 4) maar op Zijn tijd zal Hij het werkelijk doen komen.

In vs.5 wordt de voorspelling van de rechtvaardige Heerser bevestigd, door terugwijzing op de grondbelofte in 7, waarin David het onderpand daarvoor verkregen heeft..

1) Het kie in het begin van het vers, anders gewoonlijk zoveel betekende als "want", staat hier duidelijk aan het begin van een vraag, die een bevestigend antwoord in zich sluit. Daarentegen heeft Luther de betekenis van deze zin aldus verklaard: Wat is mijn huis bij God? Het is wel niet zo'n huis, dat bij God die onuitsprekelijke eer waardig is, dat de Messias, de Rotssteen van Israël, Gods Zoon, de rechtvaardige Heerser onder de mensen, eruit geboren moet worden.".

2) Ook hier vindt in de grondtekst hetzelfde plaats, als aan het begin van het vers, het kie voor het ontkennend woord al (niet) staat aan het hoofd van een vraag, die des te sterker verzekering te kennen geeft. Luthers verklaring stelt in plaats daarvan een gedachte, die met de samenhang zeer weinig overeenkomt. "Maar zo'n rijk, ja het rijk van al de koningen van de aarde is, tegenover deze heerschappij van Mijn Zoon, de Messias, de Rotssteen van Israël, niets dan een dorre spruit, die zelfs nooit groeit of groen vertoonde.".

3) Dit was nog weer een nieuw bewijs voor zijn gemoed, dat hij, die nu op het einde van zijn dagen was gekomen, en over stond te gaan naar de eeuwigheid, niet bedrogen zou uitkomen, maar in eeuwigheid ondervinden, dat het verbond wel bewaard was. God had het bewaard en hem genade gegeven, dat hij het bewaard had.

4) Of: Al mijn heil en al mijn licht, zal hij het dan niet doen uitspruiten? Juist, omdat David gelooft in de vastheid van het Verbond, in de onveranderlijke Trouw van zijn Verbondsgod, daarom verwacht hij ook, dat de Heere de weldaden van Zijn Verbond op hem en zijn zonen

zal uitstrekken en die doen genieten. David legt, als Jakob, gerust zijn hoofd terneer, wachtende voor hem en zijn kinderen op de zaligheid van zijn God..

6. Maar 1) de mannen van Belial, de nietswaardige en goddeloze lieden, hebben in het rijk van deze rechtvaardige Heerser geen plaats te verwachten, maar zij zullen allemaal zijn als doornen, die, tot niets bruikbaar en slechts tot uitroeiing bestemd, weggeworpen worden, omdat men ze met de hand niet kan vatten, zonder er zich aan te wonden;

1) In dit en het volgende vers spreekt David uit, wat de goddelozen zullen hebben te verwachten van de Rechtvaardige Heerser. Hier wordt het dan ook weer aangetoond, dat het Evangelie zal zijn een reuk van de dood ten dode, waar het niet werd een reuk van het leven ten leven. Wie niet voor Hem buigt, zal tenslotte moeten ervaren, dat niemand het tegen Hem kan bestaan en vrede hebben. De goddelozen worden hier vergeleken met doornen, die uitgestoken worden, om verbrand te worden. Het derde van de vergelijking zit niet in het uitsteken van de doornen, maar in het verbrand worden. De Heere Jezus Christus gebruikt het beeld van het kaf..

7. Maar een ieder, die ze zal aantasten, om ze uit te roeien, voorziet zich met ijzer en het hout van een spies, een aan een lange staak bevestigde ijzeren haak; en zij zullen geheel met vuur verbrand worden op die plaats, waar zij wonen, of op de akker, waarop zij gegroeid zijn (MATTHEUS.13: 10 Joh.15: 6 Hebr.6: 8).

In beide Testamenten worden dus de ernstigste aankondigingen van het goddelijk gericht verbonden met de gunstrijkste beloften. Luther, die deze verzen zo geheel anders vertaalde, geeft zelf te kennen, dat zijn verklaring zeker verbetering nodig heeft. Hij zegt: "Hiermee wil ik de laatste woorden van David "verduits" en uitgelegd hebben, naar mijn eigen oordeel. God geve, dat onze theologen met vreugde Hebreeuws studeren en de Bijbel ons weer terugbrengen van de moedwillige dieven, ook alles beter maken, dan ik het gemaakt heb; dat is, dat zij zich niet aan de Rabbijnen gevangen geven en hun gemartelde grammatica en valse uitlegging, opdat wij de lieve Heere en Heiland helder en duidelijk in de Schrift vinden en erkennen. Hem zij met de Vader en de Heilige Geest lof en ere in eeuwigheid. Amen."

In de Psalmen 101-103, die een in drieën verdeeld geheel vormen spreekt David de gedachte uit: Als de mijnen slechts in de wegen van de Heere wandelen, mogen zij in alle leed Hem met een goed vertrouwen aanroepen en het einde van het lied zal steeds een: "Loof de Heere mijn ziel" zijn. In Psalm 110 hebben wij "de ware hooggestemde Hoofdpsalm van onze lieve Heere Jezus Christus" voor ons, waarin David, niet tevreden met de hem geschonken heerschappij, verwachtingen en aanspraken van de grootste omvang uitdrukt, maar tegelijk erkent dat deze verwachtingen niet langs de gewone weg kunnen vervuld worden. Hij trekt echter zijn verwachtingen niet in. Wetende, dat God hem beloofd heeft, dat de heerschappij eeuwig in zijn geslacht zou duren, wordt het hem, zodra hij in een heilig ogenblik met gebed en smeken voor de Heere verschijnt, duidelijk in de geest, dat die belofte in de Messias haar toppunt bereikt, en dat in zijn Zoon, die tevens zijn Heere is, alle moeilijkheden zullen eindigen, die nu de verwezenlijking van zijn verwachtingen belemmeren. Want diezelfde Zoon zal zitten ter rechterhand van de Almachtige God, en zal Priester zijn in eeuwigheid;

maar daardoor zal Hij in staat zijn, niet slechts om de vijandelijke wereldmacht, die de voortgang van het Godsrijk tegenstaat, volkomen neer te werpen, maar ook om Zijn volk tot een volk te maken, dat juist geschikt is tot het voeren van de heilige strijd tegen de wereld met beslist gevolg. Ook in Psalm 138 houdt David zich bezig met de hem gedane grote belofte; hij prijst de Heere voor de genade, hem daarmee bewezen, en verwacht van Zijn waarheid de zekere vervulling, waarna ook alle koningen van de aarde Hem zullen danken. Daarmee staat in verband de 139ste Psalm, waarin David niet enkel voor zijn eigen persoon, maar uit naam van zijn gehele geslacht spreekt en zijn opvolgers op de troon terloops vermaant om de genade van de Heere, die eeuwig duurt, niet te verbeuzelen, en Gods belofte niet krachteloos te maken..

II. Vs.8-39. Evenals het bericht van David's redding uit groot levensgevaar door een van zijn helden en de daarmee verbonden vermelding van enige andere grootse daden van zijn voornaamste krijgslieden in 21: 15vv. een geschikt aanknopingspunt bood, om daarop in 22 de mededeling te laten volgen van zijn dankpsalm voor Gods redding uit alle noden, die hem hadden getroffen, en zoals deze dankpsalm weer aanleiding gaf tot mededeling van David's laatste woorden in 23: 1-7, zo wordt nu de vermelding van de heldendaden van de voornaamste krijgslieden verteld, om de lezer er nader mee bekend te maken, hoe het met deze en andere van de voornaamste krijgshelden van de grote koning gesteld was; en daarmee wordt het gehele oorlogstijdvak uit zijn regering ten einde gebracht. Deze passage levert namelijk een duidelijke lijst van David's helden, of van zijn adjudanten, zoals wij ze met een woord uit onze tijd kunnen noemen, naar de drie klassen, waarin ze gerangschikt werden. Vergelijk 1 Kronieken 11: 10-47.

8. Dit zijn de namen van de helden, die David gehad heeft, de belangrijkste mannen onder de 600 oude wapenbroeders van de koning, die in 15: 18 "Hethieten" zijn genoemd; zij, de voornaamsten uit dat veteranencorps op zichzelf, het corps van zijn adjudanten of ridders, dat in drie klassen verdeeld was, waarvan medeleden met hun aanvoerders nu nader worden opgegeven: Josheb Baschebeth, de zoon van Tachmoni, 1) een afstammeling van het geslacht Hachmon, zoon van Sabdeël (1 Kronieken 27: 2,32), de voornaamste van de hoofdlieden, de eerste klasse of de Grootkruizen. Deze was Adino de Ezriet, 2) die zich stelde tegen achthonderd, die van hem verslagen werden in een maal; hij hief in deze slag telkens opnieuw zijn lans tegen de vijanden op, en rustte niet voordat achthonderd van hen verslagen werden (Joz.8: 18,26).

1) De beide eerste woorden (Josheb Baschebeth) zouden indien zij werkelijk in de oorspronkelijke tekst gestaan hebben (Luther vertaalt met 1 Kronieken 11: 11 Jasobam, de zoon van Hachmoni) betekenen: "de op de stoel zittende" (Vulgaat: sedens in cathedra) hetgeen Meijer en Stier in hun "verbeterde" vertaling van Luther Bijbel door: de Voorzitter vertalen. Zij vatten deze uitdrukking op als een uitdrukking voor ons "Grootmeester" en menen dat David's helden een bepaalde ridderorde op middeleeuwse wijze gevormd hebben, waarin de eerste klasse de grootmeesters, de tweede klasse de commandeurs en de derde klasse de gewone ridders uitmaakte. Deze opvatting komt ons zeer juist voor, omdat zij alleen ons deze moeilijke afdeling kan doen verstaan; wij moeten in dit geval het derde woord (tachmoni) als eigennaam: "Tachmoni" beschouwen (niet, zoals de Vulgaat gedaan heeft als

bijvoeglijk naamwoord: Sapientissimus, de wijste). Intussen komen wij hierdoor in tegenspraak met 1 Kronieken 11: 11, waar in plaats van de woorden van onze tekst iets anders staat. Op beide plaatsen, die wij hier onze lezers doen zien, komen te veel gelijke letters voor, dan dat wij niet tot het vermoeden worden gebracht, dat hier een fout van de afschrijvers heeft plaatsgevonden. Het tweede deel (de Hebreëer leest van de rechter- naar de linkerhand) stemt tot op het begin juist in beide overeen; want de gebrekkige schrijfwijze in het bovenstaande woord, zowel als het verschil in de klankstippen mag ons hier niet hinderen. Maar ook de eerste helft laat zich goed verklaren en in overeenstemming brengen; door namelijk aan te nemen, dat toen een afschrijver bij het schrijven van de naam reeds de drie eerste letters geschreven had, hij zich vergiste door naar de daarboven staande regel te kijken, en in plaats van de twee eindletters Me het slotwoord van het 7de vers in de woning te schrijven, zodat wij dus hier een dergelijk geval hebben als wij bij "2 Samuel 21: 9" opmerken, waar bij vergissing het woord orgim uit de daaronder staande regel bij de naam is gevoegd. Ook Luther erkent dat hier, zoals in het gehele vers, de oorspronkelijke tekst door schrijffouten is veranderd. "Wij houden het daarvoor," zegt hij "dat de tekst door een schrijver bedorven is, hetzij uit een boek met onleesbaar schrift, of met slecht geschreven letters," en hij heeft daarom gedurig anders vertaald dan de Hebreeuwse woorden luiden. Maar terwijl nochtans de bedorven tekst een goede zin levert, en wel, zoals wij vroeger uiteengezet hebben, een dergelijke als tot begrip van de gehele afdeling bevorderlijk is, zo wordt ook hier bevestigd wat wij aan het slot van de opmerking over het getal "veertig" in "2 Samuel 15: 7" gezegd hebben..

2) De grondtekst heeft hier geheel onverstaanbare woorden, die de Vulgaat overzet: hij is als het ware de tederste houtworm (*ipse est quasi tenerrimus lignei vermiculus*). Luther heeft de tekst naar 1 Kronieken 11: 11 verbeterd door te vertalen: hij hief zijn spies op in plaats van: deze was Adoni de Ezriet; "want zegt hij de Hebreëen weten wel, hoe men in moeilijk handschrift d voor r, z voor n, h voor t kan lezen en omgekeerd..

9. En na hem was, als de tweede, Eleazar, de zoon van Dodo, of Dodai (1 Kronieken 27: 4 27.4), zoon van Ahohi, een afstammeling van het geslacht van de Ahohieten, deze was onder de drie helden met David, onder de drie helden, die nog (vs.19) de eerste rang bij David bekleedden, of onder de "Grootmeesters" van zijn ridderorde behoorden; de uitstekende daad, die hem zo'n ereplaats verschafte, werd door hem verricht, toen zij, de kinderen van Israël tot vergelding van de hoon, hun eenmaal aangedaan door de Filistijnen bij Ephes- of Pas-Dammin, bij monde van hun vertegenwoordiger Goliath (1 Samuel .17: 1vv.) de Filistijnen beschimpten, die aldaar, bij Pas-Dammin (1 Kronieken 11: 13), dus in dezelfde streek, waar de gemelde geschiedenis was voorgevallen, ten strijde verzameld waren, en de mannen van Israël, in plaats van dapper op de vijand los te gaan, juist het slagveld wilden verlaten en waren opgegaan naar het oostelijk gelegen gebergte bij Bethlehem.

12. Zo stelde hij zich in het midden van dat stuk, en verlostte dat uit de handen van de vijanden, en sloeg de Filistijnen, en de HEERE bracht door deze heldendaad een groot heil.

De plaats wordt niet vermeld, waarom vele uitleggers vroeger voor "een dorp" (Hoogd. vertaling: een bende) Lachajah lezen op Lechi aan Lechjah zich, waar Simson de Filistijnen met het ezelskinnebakken sloeg (Richteren 15: 9vv.)..

13. Ook 1) gingen af drie van de dertig hoofden of helden, ridders, en kwamen in de tijd van de oogst, d.i. tussen Pasen en Pinksteren (Le 23: 17), tot David, in of naar de spelonk van Adullam 1) waar hij zich ophield (1 Samuel 22: 1), en de hoop, een schare van de Filistijnen had zich gelegd in het dal Refaïm, dat van Jeruzalems zuidwestzijde aan zuidelijk afloopt tot halfweg Bethlehem (Jos 15: 8).

1) Deze geschiedenis is hoogstwaarschijnlijk voorgevallen, toen David, reeds koning zijnde, strijd voerde met de Filistijnen..

14. En David was toen in een vesting, in het bergslot op de rots, waarin zich de spelonk van Adullam bevond, en de bezetting van de Filistijnen, een voorpost van de Filistijnen, was toen te Bethlehem, onder de noordpoort van die stad.

1) De Hoogduitse vertaling heeft: En deze drie voornaamste onder dertig. De grondtekst zegt ook volstrekt niet met bepaalde woorden, dat hier sprake is van de drie helden, die vroeger opgenoemd zijn, Josheb Baschebeth, Eleazar en Gamma; er kunnen ook drie anderen uit het getal van de in vs.24vv. genoemde helden bedoeld zijn. Intussen kan toch uit de samenhang worden aangetoond, dat Luthers vertaling zo niet in woorden dan toch in hoofdzaak gelijk heeft. Nadat vooraf van een bijzondere heldendaad van ieder van de drie helden gesproken is, moet nu ook een heldhaftig werk, dat zij gezamenlijk gedaan hebben, worden verteld. Maar dan schijnt toch de strijd goed uit elkaar gehouden te moeten worden, waarin voorviel hetgeen in vs.8-22, en wat in vs.13-17 meegedeeld is. Wat in de voor ons liggende tweede passage (vs.13-17) wordt meegedeeld, valt naar alle waarschijnlijkheid in de tijd van David's eerste strijd met de Filistijnen (5: 17vv.); daarentegen hebben wij in de voorafgaande passage (vs.8-12) waarschijnlijk te doen met gebeurtenissen uit latere gevechten, die in 8: 1 slechts in hoofdzaak, naar hun uitslag, vermeld zijn..

17. En zei: Het zij verre van mij, o HEERE, dat ik dit doen zou, namelijk van dat water drinken; zou ik drinken zo goed als het bloed van de mannen, die heengegaan zijn, om het voor mij te halen met gevaar van hun leven? En hij wilde, zoals gezegd is, gekweld door zijn ontwaakt geweten (24: 6), het niet drinken. 1) Dit deden die drie helden; 2) voorzeker een daad, die van grote moed en tegenwoordigheid van geest getuigde.

1) David stelde dit water gelijk met het bloed van die mannen. Zij hadden het gehaald met gevaar voor hun leven. En daarom, omdat het leven is in het bloed, goot David het water uit voor het aangezicht van de Heere, als een offerande voor de Heere..

2) Deze geschiedenis is goed ter verklaring van het 6de gebod; evenals men de naaste in zijn nood niet moet laten bezwijken (Luk.10: 30-32), zo is het ook zonde, als men hem door begeerten (Jes.5: 22) en waagstukken (als hier), of door al te zware arbeid (Exod.1: 13vv. 1.13) zich te gronde laat richten. Tot bevrediging van zijn nieuwsgierigheid de halsbrekende

kunsten van de koorddansers bijwonen is een handeling, die met David's begeerlijkheid overeenkomt; de kinderen moeten er in de school reeds vroeg voor gewaarschuwd worden. De verontschuldiging, dat men dergelijke lieden niet opwekt om hun leven te wagen, maar dat men alleen hen ondersteunt in de arbeid, waarmee zij hun brood verdienen, heeft geen kracht, want dergelijk bedrijf is strijdig met Gods Woord, en wij mogen aan de zonden van anderen niet mede deelnemen..

Ook wij kennen een open bornput van Bethlehem, waarvan het water de dorst van de ziel voor eeuwig stilt. Genade, vergeving, rechtvaardiging en kracht tot heiliging, is het water, dat hier geschept wordt, en wat dit water werkt in de vrede van God, die alle verstand te boven gaat. Ook deze bron was eens in handen van de Filistijnen. De drie helden die doorbraken om ons die bornput weer toegankelijk te maken, wie kent hen niet, Luther, Calvijn en Zwingli zijn hun namen. Berouw, gebed en geloof zijn de drie, die tegenwoordig ons het water naar de mond voeren. Drinken wij het werkelijk, dan gebeurt ons wat eenmaal tot de Samaritaanse gezegd werd: "Zo wie gedronken zal hebben van het water, dat ik hem geven zal, het zal in hem worden een fontein van water, springende tot in het eeuwige leven." Datgene waarmee wij werden gedrenkt, wordt uitgestort in een nooit meer opdrogende stroom van liefde en dankbaarheid jegens Hem, die de persoonlijke hoofdbron van al het leven is, en zo gieten wij als de zoon van Isaï alles tot een drank- en dankoffer uit voor de Heere..

18. Abisaï, Joabs broeder, de zoon van Zeruja (1 Samuel 16: 10), van wie reeds dikwijls gesproken is (2: 24vv.; 3: 30; 10: 9vv.; 1 Kronieken 18: 12vv. 2 Samuel .16: 9vv.; 18: 2vv.; 19: 21; 20: 6; 21: 16vv.; 1 Samuel .26: 5vv.), die was ook, zoals de in vs.8 genoemde Josheb Baschebeth, een hoofd van drie, 1) van een eigen klasse van David's helden, namelijk de voornaamste van de tweede klasse; en die hief, bij gelegenheid van de dappere daad, die hem zo'n ereplaats aanbracht, zijn spies op tegen driehonderd, die door hem verslagen werden, zodat aan hem, evenals aan Josheb Baschebeth, Eleazar en Samma (vs.9vv.), de goddelijke belofte (Lev.26: 7vv.) vervuld werd en hij had een naam onder die drie, hij werd ten gevolge daarvan door David in een bijzondere klasse van zijn ridders opgenomen.

19. Was hij niet de heerlijkste van die drie, 1) zodat hij als de eerste uit die klasse genoemd wordt? Daarom was hij hun tot een overste; Maar hij kwam niet tot aan die eerste drie, Josheb Baschebeth, Eleazar en Samma, maar stond in rang een trap lager.

1) Bijzondere moeilijkheden in het verstaan van deze passage geven de uitdrukkingen "drie" en "dertig", die nu eens als werkelijke telwoorden, dan weer als aanduiding van een militaire ereplaats gebruikt worden. Men gelooft dat het Hebreeuwse Schalisch oorspronkelijk zoveel is als wagenstrijder, omdat in de regel drie personen op een wagen stonden waarvan de een streed, de ander hem met het schild dekte, en de derde de paarden stuurde. Hoe dit echter zij, in ieder geval betekent het woord (in het meervoud schalischim) een klasse van voorname uitstekende krijgslieden, of wat wij zouden noemen: "oude garde"; Exod.14: 7; 15: 4 Luther: "Hoofdlieden". David's oude garde nu, waren zoals wij uit 15: 18 zien, de 600 krijgslieden, die in de tijd van zijn vervolging door Saul zich rondom hem verzameld hadden en die meermalen als zijn geweldigen of helden (16: 6; 20: 7 20.7) aangeduid worden. Een keurbende uit hen was als zijn adjudanten of redders werkzaam. Onder dezen waren, indien

wij deze passage goed vatten, drie graden of klassen, waarvan de beide eerste ieder drie man telden (daarom in de grondtekst scheloscha, d.i. drieheid geheten), maar de derde in ronde getallen dertig mannen, zonder dat echter dit of het eerstgenoemde getal een onveranderlijk getal was, veeleer was zij meer een technische (een voor altijd ingevoerde) uitdrukking, zodat wij hier in de tweede klasse slechts van twee helden horen, en later de helden van de derde klasse ten getale van 32 vinden opgegeven. In de boeken der Koningen is het woord schalisch zeer juist door hoofdliden (Luther: Ridders) vertaald (1 Koningen .9: 22; 2 Koningen .7: 2vv.; 9: 25; 10: 25; 15: 25

20. Voorts behoorde tot deze tweede klasse, of dit drietal Benaja, de zoon van de priester (1 Kronieken 27: 5) Jojada, de zoon van een dappere man, groot van daden, geboorten in Kabzeël, een stad in het zuiden van de stam Juda (Joz.15: 21), eerder genoemd als overste over de Krethi en de Plethi (8: 18; 20: 23); die sloeg, waarschijnlijk in de oorlog van David met de Moabieten, waarvan in 8: 2 sprake was, twee sterke leeuwen van Moab, de beide Ariëls of de twee beroemdste helden 1) van Moab; ook onderscheidde hij zich nog door een andere daad; immers hij ging en sloeg een leeuw in het midden van een kuil in de sneeuwtijd; in de wintertijd, toen er eens meer sneeuw dan gewoonlijk gevallen was, was een leeuw de woningen van de mensen genaderd, omdat hij elders geen voedsel kon vinden, en was hier in een regenput of juist daartoe gemaakte groeve gevallen, en toen door Benaja, die in die put of groeve afdaalde, gedood.

1) Ariël d.i. "Leeuw van God" heet bij de Arabieren en Perzen een zeer dapper man..

23. Hij was de heerlijkste van de dertig, die tot de derde klasse (vs.24vv.) behoorden; maar tot die drie eersten kwam hij, zoals Abisai (vs.18vv.) niet; maar hij werd slechts bij de tweede klasse ingedeeld. En David stelde hem bovendien tot overste over zijn trawanten¹⁾ over zijn lijfwacht, omdat hij met grote dapperheid tevens diep inzicht en groot overleg verenigde.

1) De Hoogduitse vertaling heeft: David maakte hem tot geheimraad. In Jes.11: 14 heeft het Hebreeuwse woord duidelijk de betekenis van "Gehoorzaam"; de kinderen van Ammon zullen hun gehoorzaam, hun onderworpen zijn. In overeenkomst hiermee heeft Luther in 1 Samuel .22: 14 vertaald: "en gaat in uw gehoorzaamheid"; dan moet men deze betekenis ook hier doen gelden en vertalen: En David zette hem over zijn gehoorzaamheid, en onder de laatste uitdrukking is dan te verstaan de lijfwacht van de Krethi en Plethi, die aan de bevelen van de koning onmiddellijk onderworpen waren en steeds tot zijn dienst gereed moesten staan, zodat dit gedeelte betekent: hij maakte hem tot overste van zijn lijfwacht. Men zou dus in 1 Samuel .22: 14 Luthers vertaling ook kunnen volgen: en gaat in uw gehoorzaamheid = staat onder uw onmiddellijk bevel, behoort tot uw lijfwachten, aan wie gij uw leven toevertrouwt. Intussen kan men onder de "gehoorzaamheid" van de koning ook diens geheimraad of die voornamere beampten verstaan, die onmiddellijk toegang tot hem hadden, tot zijn geheime raadsheren behoorden; in deze zin heeft Luther met de oude vertalingen deze plaats opgevat. Het valt in het oog, dat voor de tweede klasse, slechts twee namen zijn opgegeven; men heeft daarom gemeend, dat Joab het drietal moest aanvullen, wiens heldendaden in de eerdere hoofdstukken uitvoeriger beschreven zijn. Dit is des te waarschijnlijker, omdat de volgende opgave van de helden van de derde klasse met Joabs

broeder Asahel begint, maar hij zelf meer in zijn hoedanigheid als opperbevelhebber van David dan in zijn betrekking tot de ridderorde in aanmerking komt..

32. Eljachba, de Saälboniet, uit Saälabbin noordoostelijk naar Gaser (Joz.19: 42); van de zonen van Jazen, Jonathan. 1)

1) Luthers vertaling heeft: De kinderen Jazen en Jonathan (zonen). Hoe het woord kinderen of zonen hier is ingekomen, "1Ch 11: 34". Maar al wilde men dit ook behouden, dan zou de uitdrukking zonder zin wezen, omdat in de grondtekst staat: "de kinderen Jazen Jonathan," en het voegwoord: "en" tussen beide namen pas door Luther is ingeschreven om aan de woorden een zin te geven. Men moet veeleer in plaats van Jazen lezen Hasem en aannemen dat dan achter de Gisoniet is uitgevallen. Met Jonathan begint dan een tweede naam, waarbij het volgende, dat aan het begin van het 33ste vers staat, als toevoegsel behoort. Hier moet men in plaats van Samma lezen zoon van Schage, terwijl naar alle waarschijnlijkheid een afschrijver deze woorden met de geheel daarmee overeenkomende zoon van Aga in vs.11 verwisseld en uit dit vers daarvoor Samma geschreven heeft..

34. Elifelet, de zoon van Ahasbaï, de zoon van een Maächatiet; (ook bij deze woorden schijnt een vergissing te hebben plaatsgehad, en moet daarvoor waarschijnlijk gelezen worden: Elifal, de zoon van Ur; Hefer, de Mecherathiet (1 Kronieken 11: 35,36); Eliam, de zoon van Achitofel de Giloniet (2 Samuel 15: 31".)

39. Uria, de Hethiet, die David liet ombrengen (11: 3vv.); zij, die in de voor ons liggende passage opgenoemd zijn, zijn zevenendertig in alles, drie uit de eerste klasse (vs.8-12).

Bij de derde klasse viel wel in vs.32 en 33 een naam weg, doordat wij niet met de tekst behalve Jazen (Hasem) en Jonathan ook Semma durfden optellen, maar slechts twee helden: Hasem en Jonathan. Daarentegen hebben wij in vs.34 door herstel van de waarschijnlijk nauwkeurige leeswijze in plaats van de alleen genoemde Elifelet, twee namen verkregen. Helifelet en Hefer. In 1 Kronieken 11: 41-47 zijn er nog de namen van 16 helden bijgevoegd, waaruit blijkt, dat het riddercorps van de koning geen voor altijd vaststaand getal vormde, maar dat in David's vele oorlogen langzamerhand telkens meer dappere mannen optraden en in het reeds aanwezige corps werden opgenomen. Naar 1 Kronieken 27: 1vv. werden twaalf van de in onze lijst vermelde helden, (de vijf van de beide eerste klassen en zeven van de derde klasse) door David benoemd tot aanvoerders van de twaalf afdelingen, waarin hij zijn leger verdeelde, ieder van welke afdelingen gedurende één maand in het jaar dienst moest verrichten..

Wij vinden Joabs naam niet vermeld, omdat hij opperbevelhebber van het leger was..

HOOFDSTUK 24.

DAVID'S EERZUCHT IN HET TELLEN VAN HET VOLK WORDT MET DE PEST GESTRAFT.

I. Vs.1-10. Pas nu volgt de vermelding van de gebeurtenis, die tot het laatste of vierde tiental jaren van David's regering behoort en aan zijn koninklijke werkzaamheid, die groot gevaar liep een verkeerde weg op te gaan, de goede richting gaf. David thans gered van de hand van al zijn vijanden (22: 1 raakt in de verzoeking, om uit de roeping van theocratisch koning tot de rol van autocratisch koning te vervallen d.i. van iemand, die de hem verleende macht niet meer in dienst van God, maar in dienst van de zelfzucht besteedt. Nu hij namelijk door zijn tot dusver gevoerde oorlogen verkregen heeft, wat hij bedoelde en zijn volk behoefde, denkt hij eraan om de theocratische heilstaat in een militaire staat te herscheppen, en verordent hij daarom een telling van de strijdbare manschappen van Israël, om de kracht te berekenen, die hem voor dat doel ter beschikking staat. Ofschoon zelfs de anders zo gewelddadige Joab zich aan deze maatregel stoot, laat de koning hem toch doorzetten; maar op hetzelfde ogenblik, dat David de uitkomst van de telling, die zo geheel aan zijn doel beantwoordt, verneemt, slaat hem het hart, zodat hij zijn dwaling erkent en vol berouw tot de Heere terugkeert. Vergelijk 1 Kronieken 21: 1-8).

1. En de toorn van de HEERE, die reeds vroeger eenmaal gedurende David's regering zich over Israël ontlast had, vanwege de bloedschuld, die Saul over het land had gebracht (21: 1vv.), ging voort 1) te ontsteken tegen Israël, en wel deze keer vanwege de eigen zware zonde van het volk, waaraan het zich schuldig gemaakt had door deel te nemen aan Absaloms en Zeba's opstand (15-20) en Hij, de Heere in Zijn rechtvaardige toorn op het volk, porde 2) David aan tegen hen, zeggende, terwijl hij de satan toe liet om hem in te fluisteren: Ga, tel 3) Israël en Juda, opdat gij weet, hoe sterk en machtig gij zijt, en hoe gemakkelijk het u zou vallen, om ver over de grenzen van uw huidige rijk te heersen.

1) Wij hebben hier wel te letten op deze woorden, om ons de zonde van David, of liever het karakter van de zonde te verklaren. De toorn van de Heere was gaande over Israël. Door David te verwerpen, die de Heere aan Zijn volk als de ware theocratische koning had gegeven, en slechts voor een tijd na te volgen, had Israël de toorn van God tegen zich gaande gemaakt. Daarbij kwam nu de hoogmoed van het volk op zijn kracht en macht. Allemaal reden voor de Heere, om Zijn volk te bezoeken met Zijn roede. Als aanleiding daartoe diende de zonde van David, om het volk te tellen, hetgeen ook hij ongetwijfeld heeft gedaan uit hoogmoed en eerezucht, om te weten, hoe groot het weerstandsvermogen van zijn volk was, met wat een machtig leger hij zou kunnen optrekken tegen de vijand, terwijl het op dit ogenblik zijn doel was, een militaire staat te stichten. Wat de uitdrukking aangaat, dat Hij, n.l. de Heere, David aanporde, dit wil zeggen, dat de Heere anderen toeliet, om David tot zondige maatregelen aan te zetten. Het was onder de toelating van God aan de ene zijde en aan de andere naar zijn Raad, om het volk hierdoor te bezoeken vanwege zijn zonde..

2) Om deze en dergelijke uitspraken van de Schrift (1 Samuel .26: 19 2 Samuel .16: 10vv.), zoals ook de feiten van de ervaring in hun recht te laten, moeten wij de natuurlijke afschuw

van op enigerlei wijze een medewerking van God bij de zonde van de mensen te erkennen, laten varen en zonder aarzeling aannemen, dat iedere afzonderlijke werking, verandering of handeling in de wereld, ook een boze, alleen onder de invloed van God totstandkomt. Zeker werkt God anders bij de goede, anders bij de boze handelingen van de mensen, en het behoort tot de moeilijkste punten van de Christelijke geloofs- en zedenleer om de wijze waarop God bij de laatste meewerkt, met juistheid te bepalen, zodat de schuld van de boze niet op enigerlei wijze tevens op God wordt gelegd; desalniettemin is zo'n medewerking volstrekt een zuiver middelijke, in zover God de kracht tot handelen ook tot het boze de mens verleent, maar tevens een onmiddelijke. De zonde is wel de schuld van de mens, maar hij kan er ieder ogenblik van bevrijd worden door in schuldbelijdenis tot God te komen; maar gebeurt dit niet, zo staan de vormen, waarin zij zich openbaart, niet verder in zijn macht, maar deze staan onder Gods bestel, en God bepaalt ze, zoals Hem welbehaaglijk is, als in het plan van Zijn wereldregering past, als tot Zijn eer en tevens tot heil van de zondaar dient, zolang deze nog niet geheel verworpen is. Hij plaatst de zondaar in toestanden, waarin juist deze of gene verzoeking hem bijzonder dreigt; Hij richt de gedachte op bepaalde voorwerpen van de zondige begeerte, en bewerkt dat de gedachte erbij blijft verwijlen en niet op andere overgaat. Dat b.v. in de geschiedenis (11), David door zijn schuld met zondige lust vervuld, juist Bathseba moest zien, dat zij zwanger werd, dat Uria aan David's wensen niet voldeed, wie die in het algemeen in een Voorzienigheid gelooft, zou daarin een goddelijke medewerking kunnen miskennen? Evenzo wordt hier op een verborgen invloed van God op David gewezen, omdat Hij de boze neiging in hem aanwezig op een bepaald voorwerp richt..

Dus blijft Jak.1: 13vv. toch volkomen geldig: God verzoekt niemand tot het kwade; maar een ieder wordt verzocht, als hij van zijn eigen begeerlijkheid afgetrokken en verlokt wordt. Maar wanneer de boze lust eenmaal aanwezig is in de mens, en deze, in plaats van die te ontvluchten en ertegen te strijden, die koestert en er een welgevallen in heeft, zo staat het doel, waarop de lust zich richten zal en de wijze, waarop hij uitgevoerd wordt, niet in de eigen keus van de mens, maar onder goddelijke leiding; want God zou ophouden de Wereldbestuurder te zijn, indien Hij de menselijke vrijheid onbelemmerd liet voortwerken, en niet alles zo bestuurde en inrichtte, als het met de inzichten van Zijn wijsheid, goedheid en gerechtigheid overeenkomt. In het bovenstaand geval zag God in David's hart de boze lust om buiten de perken van zijn theocratische roeping te treden; Hij ging hem hierin niet tegen, maar gaf hem daartoe over aan satans wil, die de gedachte tot rijpheid en het ontwerp tot uitvoering bij hem bracht. Dat deed Hij om David's wil, want de mens is maar al te zeer geneigd om met de zonde te spelen, en in zo'n geval gewoonlijk pas dan, wanneer zij tot daad is geworden, in staat om voor haar te verschrikken en zich van harte ervan los te scheuren; maar God deed het ook omwille van het volk, want Hij had aan deze nog de misdaad van zijn afval van het Davidische koningschap te straffen, dat Hij uit rijke genade over hen gesteld had. "God liet satans verzoeking toe, en maakte, dat de werkelijke zonde, waarvan de bron in David, zowel als in de satan te zoeken is, zo'n gestalte aannam, dat Hij door de straf van David tevens het gehele volk kon straffen, waarop sinds de tijden van de opstandelingen, Absalom en Sheba, nog onverzoende zonde lag..

3) De schijnbare tegenstrijdigheid, die wij in dit vers, waar God, vergeleken met 1 Kronieken 21: 1, waar de satan gezegd wordt David aan te porren, ontmoeten, bevreesde ons niet,

omdat zij zich zonder moeite laat verklaren. De beide vertellers zien dezelfde zaak uit een verschillend oogpunt. Voorzeker was de satan erop uit om ergernis aan te richten en over Israël en diens koning nieuw onheil te brengen. Maar de Heere, die volgens Jakobus 1: 13 nooit een verzoeker ten kwade is, achtte het overeenkomstig de bedoelingen van zijn wijsheid om de vorst van de duisternis tot op zekere hoogte zijn vrije gang te laten gaan. Overigens gaat het in deze zaak niet zo toe, als goot de satan de boze lusten eerst de mens in. Veeleer draagt hij de lont voor de brandstof, die in de Adamskinderen reeds voorhanden is. Gelegenheid maken is het werk van de boze en nooit kan men zich gerechtigd achten met Eva de schuld op hem te werpen. De schuld blijft overal de onze, waar wij ons ook door de booswicht lieten verlokken..

Het tellen van het volk op zichzelf is geen zonde, wanneer het namelijk alleen om redenen van goede orde in het beheer en bestuur van stad en land gebeurt..

Ook Mozes hield eenmaal een volkstelling, en wel zonder zich daarmee te bezondigen, waaruit weer blijkt, dat als twee mensen hetzelfde doen, zij daarom nog niet hetzelfde doen. De telling van Mozes vond plaats ten gevolge van een uitdrukkelijk bevel, dat David miste. Verder werd die van Mozes volbracht met een kerkelijk doel, namelijk de verdeling van de tempelbelasting, waarom zij ook door Mozes en de hogepriester zelf in vereniging met de stamhoofden verricht werd, terwijl David daarmee krijgslieden belastte. Eindelijk werd door David niet gedacht aan het bevel (Exod.30: 12,13) krachtens welk ieder Israëliet bij de volkstelling, een gave in geld voor het heiligdom, de prijs voor een zoenoffer moest geven. Dit gebeurde, opdat het volk aan zijn zonde zou denken, en uit de telling geen verzoeking tot zelfverheffing ontstond..

De uitdrukking: "mannen, die het zwaard uittrokken" (1 Kronieken 21: 1) bewijst duidelijk, dat het hier een militaire maatregel gold. Dit blijkt verder uit het feit, dat de krijgslieden, niet de priesters, hem moesten uitvoeren. Voorts, uit de tegenstand van Joab (1 Kronieken 21: 3) en zijn schroom, om hem op het onrustige Benjamin en het bevoorrechte Levi toe te passen (1 Kronieken 21: 6)..

De eigenlijke kiem van de zonde van David ligt in ieder geval in zelfoverschatting, waar hij de macht en heerlijkheid van zijn koninkrijk in de menigte en strijdvaardigheid van Zijn volk zoekt..

Omdat de gehele natuur van de zonde alleen in een onwettigheid bestaat en de invloed van de Goddelijke Voorzienigheid die onwettigheid niet aanraakt, dan is het klaarder dan de zon, dat God door de invloed van de Voorzienigheid niet wordt een oorzaak van de zonde. Daarom, de zonde kan niet voortgebracht worden, dan door een overtreding van de Wet, en omdat God door de invloed van Zijn Voorzienigheid de Wet niet overtreedt, noch overtreden kan, zo blijft er over, dat God door die invloed niet een oorzaak wordt van de zonde. Verder, omdat aan de ene zijde, volgens de Heilige Schrift, zoals bijvoorbeeld Psalm 5: 5, als volgens de natuur van God, als die het hoogste Goed is, God niet de oorzaak van de zonde kan zijn, die allen erkennen en men aan de andere zijde leert, dat God met en door Zijn Voorzienigheid

verscheiden bezig is geweest, omtrent de zonde, b.v. Hand.4: 28 Genesis50: 20; 2 Samuel .12: 11,12; 24: 1 zo is Hij evenwel daardoor niet geworden een oorzaak van de zonde..

De volgende opmerking van P. Bonnet verdient onze overweging: Dat dit aanporren tot zonde in 1 Kronieken 21: 1 satan wordt toegekend, is zeker. Maar wie wordt het in 2 Samuel .24: 1 toegeschreven? Dit wordt hier niet uitgedrukt. Er staat: De toorn van de Heere ging voort te ontsteken tegen Israël, en porde David enz. Sommigen vullen hier in: satan, uit 1 Kronieken 21: 1 anderen men; of duidelijker, de satan. De straffende oorzaak is dan: de toorn van de Heere; de verleidende oorzaak; iemand. Wie? De satan. Maar wie is die satan? Elders in Gods Woord wordt het hoofd van de afgefallen engelen aldus genoemd. Maar ook beledigende mensen worden dus genoemd (1 Samuel .29: 4; 2 Samuel .19: 22; 1 Koningen .5: 4 en 11: 14,23,25). Wij kunnen hier met vermaarde uitleggers zeer goed denken aan zekere mens, zekere hoveling en man van aanzien, die onbedachtzaam, Israël ten kwade, de koning tot deze daad aandreef. En dit te meer, omdat hier niet met aanwijzing gezegd wordt: De satan; maar satan, een satan, of tegenstander. Zie ook Psalm 108: 6 MATTHEUS.16: 23.

2. De koning dan, overgegeven aan zijn verkeerde wil, om te doen wat kwaad was, zei tot Joab, de krijgsoverste, die bij hem was, die hij met de oversten van het leger (vs.24 24.24) bij zich had laten ontbieden, om zijn gedachten en aanslagen hem en de oversten te openbaren: Trek nu om, door alle stammen van Israël, van Dan tot Ber-sheba toe (Jos 19: 47), en tel de strijdbare mannen van het volk, opdat ik het getal van het volk weet.

Het is wel moeilijk ootmoedig te worden, maar veel moeilijker ootmoedig te blijven; daarom zegt de Apostel Petrus (1 Petrus .5: 5): Zijt met de ootmoedigheid bekleed. Toen David in vertwijfeling voor de Heere lag en de 51ste Psalm bad, toen hij barrevoets en met omwonden hoofd onvoorwaardelijk zich aan Gods wil overgevend, over de Jordaan vluchtte en de steenworpen van de vloekende Simeï zwijgend verdroeg, toen scheen hij het toppunt van ootmoed bereikt te hebben, toen scheen ieder vezeltje hoogmoed uit zijn hart uitgeroeid te zijn. Maar zoals de akker, die door ploegschaar en eg dikwijls en veel is doorsneden en gereinigd, in zijn schoot steeds nieuw opschietende zaden van verborgen onkruid draagt, al is er ook aan de oppervlakte geen spoor van onkruid meer te zien, zo verbergt ook het door oprecht berouw verbroken en gereinigd hart steeds in zijn diepte de kiemen van de hoogmoed, die zich sterk en snel ontwikkelen. Dezelfde David die na zijn begenadiging en na het volbrengen van vele en grote daden betuigd had: "Uw verootmoedigen heeft mij groot gemaakt" (22: 36), werd kort daarna door een schier onbegrijpelijke zelfverheffing vervuld. Maar de trouwe, waakzame gaardenier laat het onkruid in de akker, die hem toebehoort, niet ongestoord groeien en voortwoekeren; deze passage doet ons zien, hoe God de vermetelheid van Zijn begenadigden behandelt. Hij komt over haar met de scherpte van het zwaard; Zijn zwaard zal niet doden, maar de kluisters van de trots losmaken; waar het zwaard zijn werk heeft verricht, daar bouwt Hij zijn vredetempel..

Ware het het doel van de theocratie geweest een staatkundige wereldheerschappij te grondvesten, zo zou het tegenwoordige standpunt daartoe het geschikt geweest zijn. De geschiedenis van alle werelveroveraars toont aan dat, als eenmaal hun zegetocht begonnen is, geen macht op aarde hen kan stuiten, totdat er door de hand, die de draden van de

wereldgeschiedenis bestuurt een grendel voorgeschoven wordt. David had zo'n voortdurende zegevierende loopbaan; ook hem zou één van de toenmalige wereldmachten bezwaarlijk hebben kunnen stuiten; hij had een Alexander, Jeruzalem een wereldveroverend Rome kunnen worden; daartoe waren alle vereisten en middelen voorhanden. De menselijke eierzucht bracht hem daartoe in verzoeking en ons dunkt, dat David erin bewilligde; hij wilde de theocratische heilstaat in een veroverende wereldstaat herscheppen. Dat was ongetwijfeld de drijfveer tot de verordende telling, en de strengheid van de goddelijke straf kwam overeen met de belangrijkheid van zo'n tegen de wil van God indruisende maatregel. Maar David liet zich terechtwijzen en keerde binnen de perken van zijn bestemming terug..

De mening Kurtz en anderen, dat David een veroverende wereldstaat wilde vestigen, gaat te ver. Wel een militaire staat, maar geen rijk als dat van Alexander e.a. Het willen stichten van een militaire staat ging echter evenzeer in tegen Gods bedoeling en was feitelijk verbondsbreuk. Uit de grondtekst blijkt, dat Joab het oppertoezicht krijgt over de volkstelling, omdat hij het moest laten doen door zijn onderhorigen..

3. Toen zei Joab het een en ander tot de koning, om zijn afkeuring te kennen te geven. Want niettegenstaande zijn gewelddadig en loszinnig karakter waren godsdienstige gevoelens hem niet vreemd (10: 12), en met zijn gezond praktisch verstand zag hij aanstonds in, dat Davids voornemen niets dan een Godverzoekende handeling was, die slechte gevolgen moest hebben. Daarom zei hij: Nu doe de HEERE, uw God, tot dit volk, zoals deze en die nu zijn, honderdmaal meer, en nog bij uw leven, dat de ogen van mijn heer de koning het aanzien, 1) als het hem erom te doen is, om zich in de welvaart en de vermeerdering van zijn volk te verheugen; maar waarom heeft mijn heer de koning lust tot deze zaak, 2) dat hij het getal zo juist weten wil en van ideeën zwanger gaat, die een koning van Israël niet betamen?

1) Joab blijkt hier verstandiger te zijn dan David. Hij voorziet, dat de koning hiervoor niets anders dan onheil kan overkomen. Al bezieet hij het niet van de goddelijke zijde, toch weet hij wel zeker, dat de telling, uit een militair oogpunt ontleend, niets anders dan ontevredenheid kan veroorzaken bij het volk. Dat Joab ook het goddelijk ongenoegen vreest, is niet aan te nemen. Om staatkundige redenen raadt hij het de koning af. Desalniettemin treedt hij hier nog voor David waarschuwend op als een middel in Gods hand, om de koning van zijn hoogmoedig voornemen af te brengen. Helaas, het heeft niet mogen baten. God gaf er zijn zegen niet op, omdat Hij een twist met het volk had..

2) De ootmoed wil niet weten wat hij is, en wat hij bezit en wat hij gedaan heeft; zodra het mensenhart die vruchten tellen wil, die het voortgebracht heeft, zijn zegetekenen en zijn buit, de getuigen van zijn geloof en zijn ijver voor zich opstapelt en met welgevallen beschouwt, is de ootmoed verdwenen en de hoogmoed ingeslopen..

De ware ootmoed weet niet, dat hij ootmoedig is. Zoals het oog alles ziet, maar niet zichzelf, zo weet ook de ootmoed nooit dat hij ootmoedig is; wist hij het, zo kon hij hoogmoedig worden bij het zien van deze schone deugd, hij weet slechts wat hem ontbreekt, niet wat hij bezit.

4. Maar het woord van de koning nam de overhand, hield zich staande tegen Joab, en tegen de oversten van het leger. Zo trok Joab, in gehoorzaamheid aan Davids wil, uit met de oversten van het leger, van het aangezicht van de koning om het volk Israël te tellen.

Joabs bedenking strekt tot beschaming van David. Die ongelovige, verraderlijke, bloedgierige Joab weet het beter dan de gelovige, oprechte en grootmoedige David. Niets is treuriger dan wanneer ongelovigen gelovigen kunnen en moeten beschamen. Wat een schande! de moordenaar van Abner en Amasa is geestelijker dan de man naar Gods hart. Zo is dan de gelovige alleen veilig voor zover hij in Christus is. In zichzelf blijft hij verwerpelijk, ja, staat hij meermalen beschaamd voor ieder natuurlijk mens. Wie Christus gekozen heeft voor zijn deel, voor die strekt al die uitoefening van zijn eigen kracht tot zijn eigen beschaming. Ook na onze bekering hebben wij ieder ogenblik nodig door die Here vastgehouden te worden, zullen wij niet vallen en vergaan. David één ogenblik aan zichzelf overgelaten, wordt door de satan overrompeld en overwonnen en verhard, want tevergeefs wordt hij nadrukkelijk gewaarschuwd..

5. En zij gingen, van Jeruzalem eerst in noordoostelijke richting, over de Jordaan en legerden zich in de open lucht bij Aroër 1) en wel ter rechterhand van de stad, maar niet bij Aroër aan de zuidgrens van de stam Ruben (Num.32: 34), maar bij de stad met dezelfde naam, die in het midden is van de beek van Gad, het tegenwoordige Nahr Ammân, noordoostelijk van Rabbath-Ammon, en aan Jaëzer, op die stad aan (Joz.13: 25).

1) Hier sloegen zij hun hoofdkwartier op, zoals ook te Jaëzer, in het vrije veld, vanwege de vele mensen, die tot hen moesten komen..

6. Voorts kwamen zij, nadat zij in genoemde landstreek de telling volbracht hadden, in Gilead, in het berglandschap aan beide zijden van de Jabbok, en van daar verder in het lage land Hodsi; deze uitdrukking is duister, waarschijnlijk wordt daarmee de landstreek oostelijk van het meer Gennesareth aangeduid; ook kwamen zij daarna tot Dan-Jaän, de uiterste noordoostgrens van het rijk, zuidoostelijk van Damascus, en van daar in het West-Jordaanland, waar zij hun leger rondom bij Zidon opsloegen, en dus in het uiterste noordwesten.

7. En zij kwamen, langs de zeekust zuidelijk trekkende, tot de vesting van Tyrus, tot Tyrus op het vasteland (Jos 11: 8) en van hier uit tot alle steden van de Hevieten en de Kanaänieten; tot de steden die in hetstamgebied van Naftali, Zebulon; West-Manasse, Issaschar, Efraïm en Dan lagen, en waarin de Kanaänitische oorspronkelijke bewoners ten dele niet uitgeroeid, maar slechts schatplichtig gemaakt waren (Richteren 1: 27vv.); en zij kwamen eindelijk, na de stam Juda te zijn doorgetrokken, uit in het zuiden, in het zuidwaarts gelegen land van de stam Juda, te Ber-seba, aan de uiterste zuidgrens.

Niet weinig uitleggers houden de plaats Dan-Jaän voor een en dezelfde met Dan-Laïs (Joz.19: 47 Richteren 18: 28vv.), terwijl anderen haar daarvan onderscheiden, aan laatstgenoemden hebben wij ons bij de verklaring van Genesis14: 14 en Deuteronomium 34: 1 aangesloten. Op welke plaats echter nu dit Dan gelegen heeft, laat zich niet nader bepalen dan boven bij

gissing is opgegeven. Schultz, die als Pruisisch consul in Jeruzalem van daaruit in de jaren 1845-47 enige uitstapjes gemaakt heeft, houdt de ruïne Danian op het voorgebergte en Nakura of de Tyrische ladder (Jos 11: 8) voor Dan-Jaän, welke beschouwing ons echter in een geheel andere streek verplaatst, dan bij de drie plaatsen past, waarin van Dan-Jaän sprake is..

8. Zo trokken zij om door het gehele land, zodat hun behalve Levi, welke stam bij een monsterring tot berekening van de strijdbare mannen niet meegeteld behoefde te worden, alleen de stam Benjamin overbleef 1) (1 Kronieken 21: 6); en na verloop van negen maanden en twintig dagen, kwamen zij te Jeruzalem, van waar zij waren uitgegaan.

1) Dat deze stam niet tegelijkertijd al gemonsterd, maar allereerst daarvan nog gespaard werd, had naar 1 Kronieken 21: 6 zijn grond in Joabs afkeer van de gehele onderneming. Bij zijn terugkeer naar Jeruzalem berichtte hij de koning de in vs.9 vermelde voorlopige uitkomst van de telling, terwijl hij daarmee nog eenmaal beproefde om David van de zaak af te brengen, eer de commissie voor de telling van Jeruzalem uit, ook nog in Benjamins gebied overging; en werkelijk lukte deze keer de poging (vs.10): de koning liet het werk rusten, ofschoon het niet geheel ten einde gebracht was..

9. En Joab gaf de som van het getelde volk aan de koning; en in Israël waren achthonderdduizend (800.000) strijdbare mannen, die het zwaard uittrokken, en de mannen van Juda waren vijfhonderdduizend man (500.000); naar 1 Kronieken 21: 5: 1.100.000 Israëlieten en 470.000 Judeërs.

Omdat slechts met duizenden gerekend is, zijn deze getallen ronde sommen, die ongeveer het juiste getal zijn, en het verschil in beide teksten komt hoofdzakelijk wel daarom, dat de opgaven enkel op mondelinge overlevering berusten, omdat naar 1 Kronieken 27: 24 de uitkomst van deze telling niet in de jaarboeken van het rijk was opgenomen. Men kan echter niet zeggen, dat deze getallen overdreven, of veel te hoog opgegeven zijn; immers de gezamenlijke bevolking van een land bedraagt ongeveer het viervoud van zijn strijdbare mannen; is dit getal 1.300.000 dan is de bevolking iets over de 5 miljoen geweest, die Palestina bij zijn, door zeer betrouwbare berichten vermelde ongewone vruchtbaarheid, zeer goed kon voeden. Nog minder kan men daartegen inbrengen, dat naar 1 Kronieken 27: 1vv. David slechts een leger van 228.000 man had; want het is toch een overbekende zaak, dat het krijgslager in alle landen veel kleiner is dan het gezamenlijke bedrag van de strijdbare mannen pleegt te zijn..

10. En Davids hart, zijn geweten sloeg hem, 1) nadat hij het volk geteld had (Vergelijk 1 Samuel .24: 6); en David zei tot de HEERE, terwijl hij met berouw en boete zich voor Hem verootmoedigde: Ik heb heel erg gezondigd in hetgeen ik gedaan heb; maar nu, o HEERE! neem toch de misdaad van uw knecht weg, want ik heb zeer zot 2) gehandeld.

1) Gelukkig hij, die met zijn zonde terstond tot God gaat; want dit is het geloof van de heiligen, dat God zich over hen ontfermt. De man naar Gods hart blijft nu geen andere sterkte meer over, dan dat hij een zondaar was, en geen andere troost, dan dat God de goddelozen rechtvaardigt. Hij verontschuldigt zich dan ook niet, maar noemt zich een zot, en smeekt om

genade. En nu, God bemint in ons geen verstand en geen schoonheid en geen heerlijkheid, want deze ziet Hij in de troongeesten, die Hem omringen, op eindeloos hogere wijze dan Hij ze in ons zien kan; maar Hij heeft een welgevallen in de gestalte van een zondaar, niet op haarzelf, want dan is zij Hem gruwelijk en afschuwelijk; maar in Christus, want in Christus bestaat zij in een verslagen hart, in een verbrijzelde ziel, die tot niets anders lust heeft dan tot verootmoediging. De Farizeeën van Jezus' tijd stelden David zeer hoog, maar voor de overeenkomst van de zondares aan de voeten van de Heere met David hadden zij geen ogen..

Hoe wonderlijk! Datgene, waarvan David zich een koninklijke vreugde belooft, wordt hem tot de bitterste droefheid. Maar dit bevreemde ons niet. Zoals de zon steeds weer door de wolken breekt, die haar omhullen, zo komt het eenmaal door Gods Geest gewekte en verlichte geweten uit iedere verdonkering, uit iedere valstrik steeds zegevierend tevoorschijn, en doet zijn rechterambt opnieuw voelen..

Hij werd overtuigd van zijn zonde, eer nog de profeet tot hem was gekomen. Zijn geweten toonde hem nu, dat hij kwaad gedaan had, en hetgeen hij eerst voor geen zonde gekend had, bevond hij nu wel degelijk zondig, ja, bij uitnemendheid zondig te wezen. Hij dacht daaraan met groot leedwezen en zijn hart was daardoor getroffen met smartelijke aandrang over zijn schuld..

Het is goed, wanneer iemand gezondigd heeft, dat hij een hart heeft, dat hem daarom slaat en angstig maakt, ja, dat kan een goed teken zijn van ware genade in het hart en het begin van een onberouwelijke bekering..

2) Had David in hoogmoedige zelfverheffing zijn zonde gepleegd, nu komt die zonde hem als een grote dwaasheid voor, een dwaasheid, waardoor hij èn over zichzelf èn over zijn volk het ongenoegen van de Heere gaande heeft gemaakt. Alle zonde van Gods volk is "zothed", omdat zij de gemeenschap met de Heere God verbreekt en het licht van de Zon der gerechtigheid verhindert, licht en warmte in de zielen te doen uitstralen. Ieder kind van God, die een inzicht in begane overtredingen verkrijgt kan zich niet genoeg verwonderen en schamen over zijn eigen dwaasheid en onverstand, dat hij zelf moedwillig oorzaak werd van de verberging van het aangezicht van de Heere. David erkent niet alleen zijn zonde, maar weet ook de weg tot de troon van genade, om vergeving te verkrijgen. In de maanden, waarin de telling plaatshad, kwam zij hem niet schuldig voor, maar nu de zaak haar beslag heeft gekregen, nu voelt hij al het zondige ervan en wordt zij hem tot schuld voor het aangezicht van de Heere..

II. Vs.11-25. Met Davids boetvaardige bekentenis van zijn dwaling is het echter niet afgelopen; hij moet ook de straf voor zijn zonde dragen in een over het land gebrachte pest, die in korte tijd 70.000 mensen wegrukt, en zelfs ook over Jeruzalem dreigt los te breken, als de sparende genade van de Heere en de priesterlijke voorbede van de koning elkaar ontmoeten en de plaag stuiten. Het kwaad, dat reeds in Israël was aangericht, is Gods strafvonnis over het volk vanwege zijn afval van koning David in de opstand van Absalom en Seba; uit dit oogpunt heeft de heilige geschiedschrijver in dit hoofdstuk de gebeurtenis beschouwd, en daarom eindigt hij er zijn boek mee, zonder verder te letten op de vreedzame

vrucht van de gerechtigheid, die zij ten gevolge had. De eigenaardige omstandigheden bij het ophouden van de plaag daarentegen: namelijk de plaats waar en de wijze, waarop zij gestuit werd, zijn er juist op berekend, om Davids gedachten te richten op een andere arbeid, die gedurende de laatste tijd van zijn regering op hem rust, namelijk op de voorbereidselen tot de toekomstige tempelbouw. Uit dit andere oogpunt wordt door het 1ste Boek der Kronieken dat van de geschiedenis van Absaloms opstand niets bericht heeft, de gebeurtenis beschouwd, en daarop deelt het die voorbereidselen nader mede (Vergelijk 1 Kronieken 21: 9; 22: 1).

11. Toen nu David 's morgens vroeg opstond, na de nacht, die op de in vs.9 en 10 vermelde dag volgde, de nacht gedurende welke hij zijn bed had doen zwemmen en zijn bedstede met tranen doornat had (Psalm 6: 7), zo kwam het woord van de HEERE tot de profeet Gad, Davids ziener (1 Samuel .22: 5), zeggende:

12. Ga heen en spreek tot David: Zo zegt de HEERE: Drie dingen draag, leg Ik u voor; verkies u één uit die, dat Ik u tot straf voor uw zonden doe.

Wonderbare wijsheid van God! Na de echtbreuk en de doodslag, na lange verstoktheid, na eerst door de Heere zelf te zijn wakkergeschud, roept David uit: "Ik heb gezondigd" en aanstonds wordt hem de blijde boodschap: "De Heere heeft ook uw zonde weggenomen" (12: 13). Hier hebben wij geen zo diepe val, geen schandelijke misdaad, hier brengt de zondaar een nacht door in schuldbelijdenis en smeking, en in de morgenstond zendt God hem straf, en daarbij geen enkel woord van genade en vergeving; de enige gunst, die hem verleend wordt, schijnt de keuze te zijn, die hem uit drie zaken wordt gelaten. Wij merken het met beving op; het diep gevallen en lang verloren kind wordt door de Vader met open armen tegemoet gesneld en aan Zijn hart gedrukt; maar als de begenadigde, die de krachten van de verzoening gesmaakt heeft, zijne roeping uit het oog verliest, als hij de goedheid van God tot een voorwerp van hoogmoed en vermetelheid maakt, dan komt de Heere over de berouwhebbende met de scherpste van het zwaard. Dat is zo Gods handelwijze, dat Hij de misstappen van de Zijnen, die het menselijk verstand dikwijls de kleine noemt, met de gehele volheid van Zijn heilige Majesteit bezoekt, terwijl grotere misdaden van de van Hem vervreemden of de pas beginnenden in het geloof met grote verschoning worden verdragen (1 Petr.4: 17 Jer.25: 29 Ezech.9: 6..

13. Zo kwam Gad tot David en maakte het hem bekend, wat de Heere hem had opgedragen, en zei tot hem, terwijl hij de drie strafmiddelen, waaruit hij kiezen kon, nader bepaalde: Zal 1) u een honger van zeven 2) (naar 1 Kronieken 21: 12 drie) jaar in uw land komen? Of wilt gij drie maanden vluchten voor het aangezicht van uw vijanden, zoals tijdens Absaloms opstand, dat die u vervolgen? of dat er drie dagen van pest (De 28: 21) in uw land zij? Merk nu en zie toe, overleg welk antwoord ik Hem zal terugbrengen, die mij gezonden heeft.

1) De redenen, waarom God dit aan Davids eigen keus stelde, kunnen geweest zijn: deels hem te verootmoedigen wegens zijn zonde, die hij zou moeten erkennen, bij uitnemendheid groot te wezen, wanneer hij op elk van de oordelen letten zou, als bij uitnemendheid vreselijk zijnde. Deels, hem voor te houden de ijdele waan van zijn grootdunkelijke opperhoofdelijkheid, die hij zich over Israël in deze zaak aangematigd. Hij, een zo groot vorst

zijnde, begon te denken, dat zijn wil een wet was en dat alles, wat hij zei, gedaan moest worden. Ten derde, om terwijl Hij hem sloeg, Zijn gunst en goedertierenheid te betonen. David moest niet denken, dat God hem om deze overtreding Zijn gemeenschap voor altijd ontzegde; nee, hij bleef desaangaande een man van Gods Raad. De Heere zou geen ding doen, zonder Zijn verborgenheid alvorens aan hem bekend te maken; en om hem te verdrukken nam God in aanmerking zijn gestalte en wat hij dragen kon. Ten vierde, opdat hij met des te meer geduld en gelatenheid de straf dragen mocht, omdat het een willen van zijn eigen hart was.

Deze handeling van God bevreemdt ons, omdat zij zo menselijk is. Maar vergeten wij niet, dat het Gods genadige doel was, om zich eenmaal voor alle tijden en voor alle volkeren aan Israël op een ondubbelzinnige en handtastelijke wijze als een levende God, als de "Mensenhoeder" te doen kennen, die van een ieder van ons niet ver is. De troosteloze aanschouwing van een Godheid, die in onbereikbare eeuwig rustige majesteit, onmetelijk hoog boven de sterren troont en Zich om de nietige belangen van de stervelingen niet bekommert, moest voor immer de doodsteek ontvangen, maar tevens moest voldoening worden geschonken aan de dringendste behoefte van allen, die ooit naar gemeenschap met God zouden dorsten..

2) Volgens 1 Kronieken 21: 12 spreekt de profeet van God van drie jaar. Het verschil tussen zeven en drie laat zich verklaren, doordat de profeet erbij rekent, de jaren van hongersnood, om de zonde van Saul, tengevolge van de moord op de Gibeonieten. De Schrijver van de Kronieken heeft alleen met de jaren, die nog zouden moeten volgen, gerekend. Voor het getal zeven is meer te zeggen, dan voor het getal drie..

14. Toen zei David tot Gad: Ik ben zeer bang, 1) zowel voor de ene van deze drie straffen als voor de andere; maar indien er toch gekozen moet worden, laat ons toch in de hand van de HEERE vallen, die plaag kiezen, die onmiddellijk uit de hand van de Heere komt, zonder dat mensen op enigerlei wijze meewerken, want Zijn barmhartigheden zijn vele, zodat Hij slechts met mate kastijdt (Jes.30: 11), maar laat mij in de hand van mensen niet vallen, die als zij vrij toeslaan mochten, het met boosaardige gebalde vuist 2) zouden doen (Jes.58: 4).

1) Bemerkt in deze gehele zaak, eerst, hoe weinig vrucht en voldoening de zonden verschaffen in de tijd zelf, waarin ze bedreven worden; ten tweede, dat het gevolg daarvan niets anders is, dan schaamte en verdriet op de herdenking hieraan; ten derde, hoe de dood, ja, de eeuwige dood en verdoemenis, tenzij er vergeving tussenbeide komt, het onvermijdelijk einde daarvan zal zijn..

Ik ben zeer bang. Met die weinige woorden drukt David geheel zijn zielstoestand uit. Hieruit blijkt, hoe er een bange worsteling in de ziel plaatsvindt. Hij voelt het, hoe snood hij van zijn God afweek, hoe hij tegen Diens Raad was ingegaan. Hij voelt, dat Gods Rechtvaardigheid eist, dat die zonde in hem, de theocratische koning, gestraft moet worden. Voorbij zijn geest gaan de jaren van honger; hij denkt eraan, wat het betekent voor het zwaard van de vijanden te moeten wijken, maar ook, hoe bang de vreselijke pest zal zijn. Maar ziet waar hij aan de ene zijde een blik slaat op de Rechtvaardige God, en dit hem bang doet zijn, daar mag hij aan de andere zijde ook een blik werpen in de eeuwige barmhartigheid van zijn God. Hij weet het,

dat er een ogenblik is in zijn toorn, maar een leven in Zijn goedgunstigheid en daarom zal hij zich laten vallen in de handen van die God, die tegelijk rechtvaardig en barmhartig is Hij kiest de pest..

2) De lezing van de Kronieken beveelt zich door grotere gelijkmatigheid aan. Uit drie plagen de keus, en iedere plaag gedurende drie tijden. Intussen is deze gelijkmatigheid niet de reden waarom de kroniekschrijver aldus geschreven heeft, zodat de op zichzelf juiste lezing in ons vers door hem volstrekt vervalst zou zijn, zoals vele uitleggers hem ten laste leggen; maar hij heeft van de hongersnood, vermeld in 2 Samuel .21: 1vv., die drie jaren achtereen duurde en tot in het vierde bleef bestaan, niets gesproken, hij kon dus op onze plaats slechts drie jaar schrijven, omdat die herhaalde hongersnood slechts zoveel jaren duurde. Daarentegen het voor ons liggende bericht, dat in vs.1 uitdrukkelijk op de eerste tijd van de goddelijke toorn ziet, en de tegenwoordige nood als een voortzetting of herhaling ervan beschouwt, rekent de eerste hongersnood met één van de drie plagen als een samenhangend geheel en spreekt daarom van zeven jaren hongersnood..

Allereerst ziet David enerzijds op de drie maanden vlucht voor de tegenstanders, en anderszijds op de drie dagen pest; daarin drukt de tegenstelling: "Mensenhanden" en "Gods handen" zich op het sterkst uit. De hongersnood daarentegen is uit beide oogpunten te bezien; hij is insgelijks een onmiddellijke beschikking van God, maar kan in meerdere of mindere graad door de mensen worden weggenomen. Deze plaag wordt als een gemengde, door Davids grondstelling die hij voorop zet, enigermate van de te kiezen plagen weggewist; daarentegen slaat hij de tweede plaag af, om de derde te verzoeken..

15. Toen gaf de HEERE een pestilentie in Israël van de morgen af, d.i. onmiddellijk nadat de profeet Gad bij de koning geweest was, tot de gezette tijd toe, 1) (woordelijk: tot aan de tijd van de vergadering of het dagelijkse avondoffer, 's middags om 3 uur) en er stierven van het volk in het gehele land behalve in Jeruzalem van Dan tot Ber-sheba toe zeventigduizend mannen. 2)

1) Ook Hieronymus, met wiens vertaling in de Vulgaat (tempus constitutum) Luther (en onze Statenvertaling) overeenkomt, heeft de woorden van de grondtekst niet van de afloop van de drie dagen verstaan, waarvan in vs.13 sprake is, maar van de tijd, waarin het dagelijkse avondoffer werd gebracht (Hand.3: 1); want dat de plaag niet zo lang duurde, als oorspronkelijk bepaald was, maar dat zij gestuit werd totdat Jeruzalem aan de beurt zou komen, blijkt duidelijk uit vs.16. Overigens is het tijdperk: "van de morgen tot aan het uur van het avondoffer" veel betekend: het is ook de tijd, gedurende welke later de Heiland van de wereld aan het kruis hing, totdat Hij sprak: "Het is volbracht!" en stierf..

In het Hebreeuws Weä-d-eeth moëd. De mening van sommigen, dat dit betekent, tot na verloop van drie dagen, is niet te verdedigen. Immers uit vs.16 blijkt genoeg, dat de Heere de tijd verkortte door Zijn woord tot de Engel: Het is genoeg. Vanouds af zijn er twee verschillende meningen geweest. De ene in navolging van de Septuaginta, dat de pest gewoed heeft tot op de middag. De andere in navolging van de Chaldeeuwse vertaling en de Vulgaat, tot op de tijd van het avondoffer, zoals Hieronymus ontwikkelt: "Er wordt gesproken van de

gezette tijd, wanneer men bedoelt, de tijd, wanneer het avondoffer wordt aangeboden." De laatste opvatting is de meest waarschijnlijke. Op dit uur, d.i. om drie uur 's middags kwam het volk te samen, om zijn avondgebeden te doen. Er staat toch niet, omtrent de, maar omtrent een gezette tijd, een tijd, die het kenmerk van een bepaald tijdstip droeg. Welnu zo'n tijd was hier, in verband met het voorgaande, van de morgen af, het uur van het avondoffer. Het is daarom dan ook, dat David tegelijk als het brandoffer in het heiligdom werd ontstoken, zijn schuldoffer moest brengen op de dorsvloer van Arauna..

2) David wordt gestraft in hetgeen, waarmee hij gezondigd heeft: hij wilde zich verheffen op het groot aantal van zijn onderdanen, om daarmee iets groots te doen; daarom laat God met snelheid een groot deel ervan sterven.

Omdat de pest geen volle dag gewoed heeft, overtreft het getal gestorven aanmerkelijk de werking zelfs van de allerhevigste pestziekte, ofschoon ook deze niet zelden honderdduizenden in korte tijd wegrukt; maar de pest moest ook in dit geval in bovennatuurlijke hevigheid zich vertonen, opdat zij als een onmiddellijk strafgericht van God zou worden erkend..

16. Toen nu de Engel des Heren, die het strafgericht voltrok, zijn hand met het zwaard uitstreckte over Jeruzalem, om haar (de stad) met haar inwoners op dezelfde wijze als reeds met het overige land gebeurd was, te verderven, berouwde het de HEERE over dat kwaad (1 Samuel 15: 11), en Hij zei tot de Engel, die het verderf onder het volk maakte: Het is genoeg 1) met het reeds aangevangen verderf; trek uw hand nu af. De Engel des HEREN nu, tussen hemel en aarde in zichtbare verschijning (1 Kronieken 21: 16), was, 2) op dit ogenblik, waarin God hem gebod om zijn hand in te trekken, bij de dorsvloer (De 25: 4) Arauna 3) (= brede pijnboom), de Jebusiet, (2 Samuel 11: 3" en "1Ch 11: 8) en dus buiten de stad van David, omdat de dorsvloer iets noordoostelijks van haar, op de heuvel Moria (2 Samuel 5: 9) gelegen was.

1) Reeds voordat de plaag haar volle kracht heeft uitgeoefend zegt God: het is genoeg. Want Hij is in het midden van de oordelen over de Zijn van Zijn ontfermingen gedachtig..

Bemerk hier, hoe geneigd de Heere is ter zondenvergeving en ter afwending van het verdiend en bedreigde kwaad en laat dit ons aanzetten en bemoedigen, om in verootmoediging en met schuldbekentenis Hem te ontmoeten op de weg van Zijn oordelen..

Wij weten dat een zogenaamd "modern bewustzijn" aan tonen als die van een persoonlijke tussenkomst van hemelse engelen bij strafgerichten over Israël, zich zeer ergert. Wij erkennen het daarentegen met dankzegging voor een aanbiddingswaardige genade, dat het de Eeuwige behaagd heeft, ter versterking van ons geloof aan de waarheid en het bestaan van de onzichtbare wereld, deze laatste eenmaal in de loop der tijden en wel onder het uitverkoren volk, zo handtastelijk in de wereld van de verschijningen in te voeren. Voortaan is er geen spraak meer van of die wereld iets meer zij dan een leeg droombeeld..

In Jeruzalem was de Ark van God, de zichtbare tegenwoordigheid van de Heere God..

2) Hiermee wil de Schrijver te kunnen geven, dat de Engel werkelijk zichtbaar was, opdat iedere gedachte, dat het een gewone landplaag was, zou worden opgegeven en de pest alleen als een bijzondere straf van God worden erkend..

3) Naar de grondtekst Aravna, hetgeen echter geen Hebreeuwse vorm is, maar de Jebusitische naam schijnt te zijn; in 1 Kronieken 21 heet hij Ornan, waarin wij een Hebreeuwse verandering van de oorspronkelijke naam voor ons zien..

17. En David, die na het vertrek van de profeet Gad (vs.13vv.) zonder twijfel in het gebed voor God, waarschijnlijk op het platte dak van het koninklijk paleis (11: 2), doorbracht, toen hij de Engel zag, die het volk sloeg, begaf zich met de oudsten van het volk, in rouwgewaad gehuld, naar de tent, die hij naast zijn paleis voor de Verbondskist had laten oprichten (6: 15vv.), en terwijl hij daar met hen op het aangezicht viel (1 Kronieken 21: 16) sprak hij tot de HEERE en zei: Zie, ik (op dit woord is de nadruk te leggen) ik heb gezondigd, en ik, ik, de herder van uw volk (5: 2) heb onrecht gehandeld, om wiens wil Gij toorn; maar wat hebben deze schapen, mijn onderdanen, de kinderen van Israël, gedaan, dat Gij aan hen het strafgericht voltrekt? Uw hand zij toch tegen mij en tegen mijn vaders huis. 1)

1) Het ligt geheel in de natuur van een waarlijk boetvaardig gebed, dat de bidder de schuld op zich alleen neemt, zonder aan de medeschuld van de anderen te denken; men mag dus uit deze belijdenis van David niet besluiten, dat het volk onschuldig voor een overtreding van zijn koning heeft moeten boeten..

Veeleer was, zoals vs.1 zegt, de schuld van het volk de oorspronkelijke aanleiding van Gods toorn, en deze dan verder de oorzaak, dat David aan satans verzoeking werd overgegeven; hij bezweek ervoor ofschoon hij haar had kunnen weerstaan, en naar Gods wil haar ook had moeten overwinnen, zoals duidelijk daaruit blijkt, dat de Heere in Joab een waarschuwer ten goede hem ter zijde stelde..

Het was David een vertroosting de Engel van God te aanschouwen, want het is een welbehagen bij de gelovige, om in de oordelen onmiddellijk op God te zien, terwijl de wereld altijd het liefst alleen op de tweede oorzaken ziet. Zo geeft ons het Woord van God een licht over alles. God toonde eenmaal zichtbaar de slaande engel, en nu moet het geloof hem altijd erkennen, zonder hem te zien..

Mozes had zichzelf tot zoenoffer voor het volk aangeboden. Hetzelfde doet David hier ook. Het is hier weer als bij zijn berouw over de zonde met Bathseba, de belijdenis, dat hij gezondigd heeft, en wel tegen de Heere, zijn God. Hij voelt het, wat een zware straf hij op het volk heeft geladen, en hoe God nu een rechtvaardig God is. Maar ook is er in zijn hart een innig medelijden met zijn volk, dat zo bitter lijdt. Hij hoort het geweën van de treurenden en de noodkreet van de stervenden. Hij ziet de Engel met het zwaard, gereed staande, zo hij meent, om ook Jeruzalem binnen te treden. Welnu hij zal zichzelf als offer aanbieden. Als de medelijdende koning staat hij zelf in de bres voor zijn onderdanen, als beeld van de Goede Herder zal hij zijn leven stellen voor zijn schapen..

18. En ten gevolge van een nieuwe goddelijke boodschap, die Gad na de eerste in vs.4vv. vermeldt, thans ontving door de mond van de Engel (1 Kronieken 21: 18), gebeurde het, dat Gad tot David kwam op dezelfde dag, waarop hij als voorbidder smekende voor het aangezicht van de Heere lag, en zei tot hem: Ga op naar de heuvel Moria, waarboven gij de Engel, de verderver onder het volk hebt zien staan, en richt de HEERE een altaar op, op de dorsvloer van Arauna, de Jebusiet opdat gij daar brandoffer en dankoffer brengt en het land voor de Heere verzoent.

Er moest een openbaar blijk van de goddelijke vergeving zijn. David moest een altaar voor de Heere oprichten; er moest een offerande plaatsvinden, want zonder offerande is er nooit en nergens vergeving. Daarom is Christus onze eeuwige offerande..

Dit is voor David het bewijs, dat zijn God hem verhoord heeft, maar op Zijn eigen d.i. op goddelijke wijze. Want toch hieruit kon David opmaken, dat de roede zou worden opgeheven, omdat indien Hij lust in zijn dood had, de Heere hem dan niet het bevel zou hebben gegeven, om een altaar te bouwen en een zoenoffer te brengen, wat juist een teken van leven en vergeving was..

20. En Arauna, die terwijl de Engel zich met het zwaard boven zijn dorsvloer vertoonde (vs.18) met zijn vier zonen juist tarwe dorste, en met hen uit vrees voor de hemelse verschijning zich versholen had (1 Kronieken 21: 20), zag toe, keek uit zijn schuilplaats, toen hij mensen hoorde, en zag de koning en zijn knechten in plechtige optocht tot zich overkomen;

1) zo ging Arauna uit zijn schuilplaats en boog zich voor de koning met diepe eerbewijzing (Ge 33: 3) met zijn aangezicht ter aarde.

1) Als koning, had hij het recht gehad, om Arauna bij zich te ontbieden; als boeteling echter treedt hij op en daarom gaat hij zelf tot de Jebusiet, die in Israël was ingelijfd..

21. En Arauna zei, hoogst verwonderd over dit bezoek, dat hem onder zulke buitengewone tekenen en wonderen van de hemel gebracht werd: Waarom komt mijn heer de koning tot zijn knecht? En David zei: Om deze dorsvloer van u te kopen, om de HEERE een altaar op deze plaats te bouwen, opdat deze plaag, die over Israël is losgebroken, opgehouden wordt van over het volk. Want het bevel van de Heere heeft mij uitdrukkelijk op deze plaats gewezen.

23. Dit alles¹⁾ gaf Arauna, de koning aan de koning, het strekt mij, Arauna, tot grote vreugde om u, o Koning, die ook mijn koning zijt, alles wat ik heb, ten dienste te kunnen stellen, en ik bid u, dat gij het met de plaats aanneemt en niet verder van kopen en betalen spreekt. Voorts zei Arauna, na een korte pauze tot de koning: De HEERE uw God neme een welgevallen in u, met het offer, dat gij denkt te brengen, en schenke u de afwending van de plaag van het volk.

1) Beter: Dit alles, o koning, geeft Arauna aan de koning. Wij weten toch, dat Arauna het niet gegeven heeft, wel aanbiedt, maar dat David de gave geweigerd heeft. David wil het niet voor niets hebben. Dat zou niet in overeenstemming geweest zijn met de aard van het offer. Dan

had toch niet David, maar Arauna het gebracht, en de koning moest het als een zoenoffer de Heere brengen. Het had anders kunnen schijnen, dat hij het niet deed met een gewillig hart..

24. Maar de koning sloeg dat aanbod beslist af, en zei tot Arauna: Nee, maar ik zal het alles, dorsvloer en runderen, zeker van u kopen, voor de prijs, die het waard is; want ik zal de HEERE, mijn God niet offeren brandoffers van iets, dat ik om niet heb, omdat tot het wezen van een offer behoort, dat de offeraar het geve van zijn eigen goed, en niet van dat van een vreemde (Le 1: 1). Alzo, terwijl Arauna erkennen moest, dat de koning zijn aanbod niet mocht aannemen, kocht David van hem de dorsvloer en de runderen met jukken en sleden voor vijftig zilveren sikkels (naar 1 Kronieken 21: 25 voor zeshonderd gouden sikkels van gewicht).

Ook Ornan had een koninklijk hart. Hij wedijverde met David in edelmoedigheid. Terwijl de wereldliefde strijdt om het meeste naar zich toe te trekken, strijdt de genade om het meeste te geven..

De prijs van 50 sikkels schijnt bepaald veel te gering, als wij de prijs daarbij vergelijken, die Abraham gaf voor de akker, die hij van Efron de Hethiet kocht tot een erfbegraafplaats voor zijn familie (Genesis 23: 15vv.: 400 sikkels) en wij moeten daarom aan het bericht van de Kronieken (600 sikkels) de voorkeur geven. Ter vereffening van beide verschillende opgaven zou er een uitweg zijn door in dit vers de 50 sikkels te nemen voor even zo vele gouden sikkels, die de twaalfvoudige waarde, dus 600 zilveren sikkels zouden uitmaken, indien er niet uitdrukkelijk stond: voor vijftig zilveren sikkels, terwijl omgekeerd in 1 Kronieken 21: 20 van goud sprake is. Dit laatste kon men nu nog wel zo verstaan, dat werkelijk 600 zilveren sikkels bedoeld zijn, maar deze gouden genoemd werden, omdat zij in gouden munt betaald werden; maar, hoe moesten wij dan de opgave van ons vers verstaan? De Rabbijnen leggen het zo uit, dat op ieder van de 12 stammen 50 zilveren sikkels gerekend zijn, en men dus bij de woorden: "voor vijftig zilveren sikkels" erbij moet denken: "voor ieder van de twaalf stammen". Een andere oplossing heeft Josefus: voor de dorsvloer en de runderen met het gereedschap zou David 50 sikkels betaald hebben, voor de gehele berg Moria, die hij daarna erbij kocht, 600 sikkels..

25. En David bouwde daar 1) de HEERE een altaar, dat hij snel liet opwerpen van zonen en stenen, en offerde brandoffers en dankoffers, die de Heere op zijn gebed met vuur van de hemel aanstak, tot bewijs, dat dit de plaats was, die Hij van nu af gekozen had, dat Zijn Naam daar woonde (Deuteronomium 12: 5vv.). Alzo werd de HEERE het land verbeden en deze plaag van over Israël opgehouden.

1) Van nu af was David gewoon alleen op Arauna's dorsvloer te offeren, en bestemde die tot de plaats voor de toekomstige tempel (1 Kronieken 21: 26-22: 1 voor de bouw waarvan hij dan ook gedurende zijn volgende regeringstijd alle voorbereidingen nam (1 Kronieken 22: 2-27: 34).

David's dankgebed na verkregen afwending van de plaag, hebben wij in Psalm 30 voor ons, waarvan het doel tevens is, om de plaats in te wijden, die voor de toekomstige tempel

bestemd was en reeds voorlopig "David's huis" de plaats waar hij offerde, geworden was; die Psalm diende tevens om de gedachten aan de gebeurtenis, waarbij zij deze bestemming verkreeg, bij het volk levend te houden. Van nu af was het David's streven, om niet enkel de tempelbouw voor te bereiden, maar ook om Israël's hart en neiging telkens meer te richten op Jeruzalem, als kerkelijk middelpunt van het nog onverdeelde rijk, en om aan het volk recht dringend de bede op de lippen te leggen, om de vredestijd en om de vredevorst, die het werk, dat hij niet zelf mocht uitvoeren, zouden voltooien. Dit blijkt allereerst uit het in hoger toon gestemde lied Psalm 122, waarvan wij het ontstaan in het laatste tiental jaren van David's regering plaatsen. De erkenning dat die af te bidden vredestijd zeker komen zal, ja dat hij in beginsel reeds aangebroken is, wil de 124e Psalm opwekken door herinnering aan de gevaren, die door David's bestuur tot dusver met Gods hulp overwonnen zijn, en door voorstelling van de tegenwoordige toestand van vrijheid van alle in- of uiterlijke verdrukking. Opdat die toestand tot volkomenheid kome en voortdurend genoten worde, moet het volk van de Heere zich hoeden voor alle hoogzwevende gedachten en ontwerpen, en in kinderlijke ootmoed zijn heil slechts van Hem de Heere, verwachten: dan is het veilig. Zijn eigen innerlijk bestaan, zo als het door Gods tucht, ook door die, welke de geschiedenis van ons hoofdstuk leert, eindelijk geworden is, moet hij hier, zoals hij in Psalm 131 doet, openleggen om Israël te tonen, van welke aard zo'n hart zijn moet. Op deze weg van ootmoed en van kinderlijke overgave aan God, had David zich niet op de voorgrond gesteld, maar uit de afzondering laten halen, de hem toegedachte troon niet met geweld in bezit genomen, maar gewillig en geduldig de lange moeitevolle omweg van diepe vernedering betreden, totdat hij uit Gods hand ontving, wat Gods belofte hem had toegezegd: en zo heeft David aan het volk de heerlijkheid, de lang ontbeerde gemeenschap der heiligen aangebracht, waarvan het herstel met de oprichting van de ark op Sion begonnen en die door de godsdienstige vereniging van alle delen van het land op de enige plaats van het heiligdom, die zich nog zegenrijker ontwikkelen moet, als dat heiligdom zal zijn opgericht. Deze gemeenschap der heiligen, moet Israël zo vermaant David in de 133ste Psalm behouden en door Gods genademiddelen bij zich voeden en bevestigen..

Waar David in gehoorzaamheid van het geloof het bevel van de Heere volbrengt, om op Arauna's dorsvloer een altaar te bouwen en het offer te ontsteken, daar geeft de Heere er Zijn zegen op, door zich te laten verbidden. Zo gaat het altijd. Christus Jezus is altaar en offer tegelijk, en wanneer nu de zondaar op dit offer gelovig zijn handen leert leggen en Gods bevel gehoorzaamt, om in de grote kracht van dit offer te geloven, door de onweerstaanbare genade van de Heilige Geest, daar wordt het ook ervaren, dat wij met een verzoend God te doen hebben, dat de Engel met het vlammend zwaard is verdwenen, omdat de Wet haar verdoemende kracht heeft verloren..

SLOTWOORD OP DE BOEKEN VAN SAMUEL

Evenals de volgende boeken van de Koningen vormden de twee boeken van Samuel oorspronkelijk één geheel; zij zijn van elkaar gescheiden door de Alexandrijnse vertaling, de Septuaginta, die weer de tweemaal twee delen tot een geheel van vier delen gebonden heeft en deze: 1e, 2e, 3e en 4e boek van de Koningen noemt, of liever de Koninkrijken, basileiwn, met het oog op de beide koninkrijken, van Saul en David, die in de boeken van Samuel, en

van Juda en Israël, die in de boeken van de Koningen voorkomen. Ditzelfde heeft de Vulgaat gedaan. Onze verdeling wordt reeds gevonden in de Hebreeuwse Bijbel volgens de Masora, door de rabbijn Daniël Bomberg in het jaar 1525 uitgegeven.

De boeken van Samuel dragen die naam niet, omdat Samuel voor de vervaardiger wordt gehouden, maar om de inhoud. Samuel is de hoofdpersoon van die tijd, niet alleen, toen hij zelf rechter was, maar ook omdat hij Saul en David zalfde en daardoor, ten minste direct ook op hun tijd grote invloed had. Wat in deze beide boeken voorkomt, zo merkt Abarbanel terecht op, kan vrijwel allemaal tot Samuel teruggebracht worden, ook dat wat door als het ware een werk van zijn handen was. Sommige gedeelten in deze boeken zijn zeer kort, andere weer zeer uitvoerig beschreven; toch vinden wij een bepaald plan, dat als een gouden draad het geheel doorloopt. De hoofdgedachte is: de geschiedkundige ontwikkeling van het ware koningschap. "Israël moest een koninkrijk van priesters worden (Exod.19: 5vv.). Hoewel deze belofte de tijden van het Oude Verbond ver te boven ging en pas met de volmaking van het Godsrijk in het Nieuwe vervuld zou worden, zo moest dit Godsplan toch reeds naar de oude bedeling tot werkelijkheid gebracht worden. Israël moest niet slechts een priesterlijk, maar ook een koninklijk volk worden, niet slechts tot een gemeente van de Heere geheiligd, maar ook tot een koninkrijk van God verhoogd. Het aardse koninkrijk van Israël is daarom een veelbetekenend keerpunt in Israël's ontwikkeling tot het doel van zijn goddelijke roeping; deze voortgang wordt tot een onderpand aan de goddelijke belofte, die David ontving (2 Samuel .7: 12vv.), dat de Heere zijn koninkrijk voor eeuwig bevestigen zou. Met deze belofte richtte God voor Zijn Gezalfde het eeuwig verbond op, waarop David aan het einde van zijn regering terugziet (2 Samuel .23: 1vv.). Zo wijst het einde van deze boeken naar hun begin terug. De profetie van Samuëls vrome moeder, dat de Heere Zijn koning macht zou geven en de hoorn van Zijn gezalfde verhogen (1 Samuel .2: 10), heeft in het koninkrijk van David een vervulling gevonden, die het volkomen worden van dat koninkrijk van God onder de scepter van David's zoon, de Messias, waarborgt." Wie deze boeken vervaardigd heeft is niet te bepalen; alleen dit: uit plaatsen als 1 Samuel .9: 9; 27: 6; 30: 25 2 Samuel .13: 18; 18: 18 blijkt, dat de schrijver na de scheuring van het rijk, onder Rehabeam of Abia, geleefd heeft; zonder twijfel is het een profeet van het rijk van Juda geweest, die bij de samenstelling van zijn werk de reeds voorhanden schriften, met name de optekeningen van de profeten, zich tot nut gemaakt heeft..

Wie de Schrijver geweest is van deze gewijde Boeken is niet nader bekend. Het veiligst doet men door aan te nemen, dat het een profeet van de Heere is geweest, die kort na Salomo's dood, onder de leiding van de Heilige Geest, deze Boeken heeft samengesteld en gebruik heeft gemaakt van verschillende aantekeningen, die er bestonden, omtrent het leven van Samuel, Saul en David.

Wat door sommigen gesteld wordt, dat de Schrijver geleefd heeft na de tijd van Abia, is niet te verdedigen, omdat elke zinspelende op het verval van beide rijken ten enenmale gemist wordt en we aan de andere zijde gedurig lezen "tot op deze dag", waardoor gezegd wordt, dat wat vermeld wordt, nog bestond toen deze Boeken werden samengesteld.

Wie hij echter ook moge geweest zijn, dit blijkt wel, dat hij, onder de leiding van Gods Geest, een zeer aanschouwelijke en levendige voorstelling van zaken geeft en alles zo nauwkeurig mogelijk beschrijft, zodat het gehele boek de innerlijke sporen draagt van volkomen betrouwbaarheid en van zuivere historische nauwgezetheid.

Het is de Schrijver erom te doen, om voor de navolgende tijden het helder te doen uitkomen, hoe God, de Heere, niet in Saul, maar in David en Salomo het zuivere beeld van een theocratisch koning geeft en hoe, waar de God van Israël aan Zijn volk een zichtbaar koning schenkt, Hij door Zijn Profeten Zelf in alles de gang van zaken bestuurt, aan de door Hem verordende koningen Zijn profeten geeft, opdat deze de koning als raadslieden toegevoegd zullen zijn, om het volk te regeren in recht en gerechtigheid.

Maar bovenal hoe èn David èn Salomo, beiden, typen zijn van Hem, die genoemd is: "een Heerser over de mensen, een Rechtvaardige, een Heerser in de vrees van God."

Wat Thenius van een gedeelte aanmerkt, geldt gewis van het gehele werk van de Schrijver: "Zij (deze Boeken) behoren tot het mooiste, wat de geschiedboeken van het Oude Testament ons opleveren. Zij bevelen zich aan door aanlokkelijke eenvoud in de beschrijving en geven ons een hoog denkbeeld van de veelzijdige invloed van de profetische werkzaamheid."